

כפר חב"ד

★ ★

לקט משיחות ומכתבי
כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל מליובאוויטש
על הישוב כפר חב"ד

מרכז להפצת היהדות ומעיינות החסידות בארץ הקודש
מיסודם של רבותינו הקדושים נשיאי חב"ד

★ ★

נלקט ונערך ע"י
הרב אברהם שמואל בוקיעט

יוצא לאור על ידי
ועד כפר חב"ד באה"ק

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים ושלוש לבריאה

המוציא לאור: **ועד כפר חב"ד**
ת.ד. 30 כפר חב"ד 72915
טלפון: 03-9606613

עורך: הרב **אברהם שמואל בוקיעט**

הדפסה וכריכה: **חיש, רמלה**

בס"ד

עם הספר

בשבח והודי' להשי"ת הננו מוציאים בזה לאור את הספר "כפר חב"ד", לקט משיחותיו ואגרותיו של כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל מליובאוויטש בקשר ל"כפר חב"ד".

ספון וחשוב הוא הישוב "כפר חב"ד" בעיני כ"ק אדמו"ר, כידוע לכל הטועמים מעץ החיים, נועם זיו דבריו. בהזדמנויות רבות ייחד דברים על "כפר חב"ד".

אין עוד ישוב שהרבי הרבה לדבר ולכתוב עליו כמו כפר חב"ד. ואין כמעט רב או עסקן שעמד בקשרים עם הרבי שהרבי לא עודדו לבקר בכפר חב"ד, ולכתוב לו בפרטיות את התרשמותו ממנו.

אצל אישי ציבור שנכנסו לרבי ליחידות הי' הרבי מתעניין על הנעשה בכפר חב"ד, ומרבים מהם ביקש לעזור ולסייע לכפר ככל שביכולתם.

ויתירה מזו, הרבי הי' מעורב גם בחיי היום יום של הכפר, ודאג לכל הפרטים ופרטי הפרטים הנוגעים לביסוסו והתפתחותו של הכפר והמוסדות שנבנו בו מאז היווסדו. מעורבותו היתה גם בנוגע לענינים הגשמיים – שלכאורה הם בגדר טפל ו"חיצוניות" של הכפר – כמו הנקיון, סגנון בניית הבתים, כיצד ייראו רחובות הכפר וכו' וכו'. ואין צריך לומר הדאגה לרוחניות של הכפר, שיתנהל ככפר חסידי מתאים לרצון מייסדו בכל הפרטים ושענייני תושביו יתנהלו באופן תקין ומסודר בכל התחומים.

להלן יובאו צרור התייחסויות קצרות מדברי הרבי (לקוחות מהספר שלפנינו) המהוות דוגמה ומצביעות על יחסו המיוחד לכפר:

א. בראש ובראשונה, הביטוי שחוזר על עצמו פעמים רבות בדברי הרבי:

כפר חב"ד הוא הישוב שהתייסד ע"י כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע, וגם

אחרי הסתלקותו הוא ממשיך לעורר רחמים רבים על כל יושביו בגשמיות וברוחניות, והוא מתנהל על ידו עד היום הזה.

ב. חביבות מיוחדת לכפר היא בגלל שראשוני המתיישבים בו הם צאצאי חסידי אדמו"ר הזקן וכן מפני שהם הנציגים של אחינו שמאחורי "מסך הברזל", שהם בעלי מסירות נפש לשמירת תורה ומצוות וכו'.

ג. בהזדמנויות שונות התבטא הרבי כי כפר חב"ד נחשב ל"בירת ארץ הקודש".

ד. במכתבים ושיחות רבות קרא הרבי על כפר חב"ד את לשון הכתוב (תהלים קלג, ג): "כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם" (בדוגמת הביטוי שהי' שגור על לשונו בנוגע לשכונת המלך – קראון הייטס).

ה. בהזדמנויות רבות הי' הרבי מעודד את אנ"ש חסידי חב"ד והקרובים אליהם להתיישב בכפר ולעבוד במוסדותיו, וקבע שזהו צנור השפע לקבל על ידו את ברכות נשיאינו הק' בגשמיות וברוחניות.

ו. בהזדמנויות שונות גילה הרבי את דעתו בנוגע לאופי היישוב ומה נדרש מתושביו:

א. על כפר חב"ד להיות ישוב חסידי על כל המשתמע מזה, שיתקיימו בו חיים של תורה ומצוות בשלימות בחיי היום יום, כפי שהם מוארים באורה של תורת החסידות.

ב. על כפר חב"ד לשמש "דוגמא חי" לכל ישובי ארץ הקודש, שיראו בו יהודים שמצד אחד עובדים לצורך פרנסתם ומתנהגים בחיי היום יום שלהם כאנשים מן היישוב, ועכ"ז הם כמו "יהודים של פעם", חדורים בתורה ומצוות וחסידות.

ג. כאמור, הרבי הטיל על כפר חב"ד אחריות גדולה, ולכן ראה כל חסרון שבו ב"זכוכית מגדלת" ודרש שכל רבב אפילו קטן ביותר יתוקן מיד, וכן הזהיר מדברים שעלולים לגרום ח"ו לחילול שם ליובאוויטש.

ד. הרבי רצה שכפר חב"ד יהי' סמל ודוגמא ליישוב המתנהל ברוח של "אהבת ישראל" ו"אחדות ישראל".

כפר חב"ד יהי' מקום בעל אורה חסידית נעימה וחמימה שיקרב ויאחד בתוכו יהודים הקרובים לרוח חב"ד מכל הסוגים והעדות, שיתיישבו בו ועי"ז יתקרבו ויתחממו באורו של ישוב חרדי וחסיד.

ה. הרבי רצה לראות בכפר חב"ד מקום מרכזי שממנו יפוצו מעיינות התורה והחסידות, וממנו יצאו ההוראות שלו לכל ארץ ישראל.

ו. מטעם זה הוא גם ביקש ויזם בו הקמת מוסדות חינוך – לבנים ובנות – ברמות שונות, כדי שהוא יהי' מסוגל לשרת את כל תושבי ארץ הקודש.

ז. הרבי עמד בתוקף על כך, שהישוב יתנהל באופן בלתי תלוי ובלתי מפלגתי, ושלא יהי' קשור עם שום תנועה שהיא אפילו לא למראית עין, וזה יהי' סוד הצלחתו.

ח. גודל חשיבותו וחביבותו של הכפר בעיני הרבי באה לידי ביטוי גם בכמה מישורים נוספים:

א. במשך שנים ארוכות, בהתוועדויות הגדולות שהרבי הי' מקיים ביומי דפגרא – הי' הוא מזכיר (בדרך כלל בסיום ההתוועדות) את כפר חב"ד, מעודד ומחזק את רוח תושביו, ומשפיע עליהם שפע של ברכות.

ב. במשך כמה שנים קיים הרבי מעמד של "יחידויות" מיוחדות לתושבי כפר חב"ד שבאו לבקר בחצרות קדשו.

ג. כל שנה בערב חג הסוכות הי' הרבי מקדיש שיחה מיוחדת לבאי-כח כפר חב"ד במעמד מסירת האתרוגים מכפר חב"ד, וכן הי' שולח מברקי ברכה להקפות שניות המתקיימות ברוב עם במוצאי שמחת תורה בכפר, להתוועדות הגדולה שמתקיימת בו לרגל י"ט כסלו. ועוד.

ד. הרבי שלח שלוחים בשנת תשט"ז לאחרי המאורע של רצח תלמידים עם מדריכם הי"ד בבית הספר למלאכה (ע"י מחבלים), ע"מ לעודד ולחזק את רוחם של תושבי הכפר.

ה. בשנים תשל"ו-תשל"ז-תשל"ח שלח הרבי שלוש קבוצות של שלוחים

לארץ הקודש, והבהיר שאחת הכוונות בזה היא לעזור בפיתוח מושבי חב"ד אשר באה"ק ובפרט כפר חב"ד (א' וב').

בספר שלפנינו נעשה נסיון ראשון, להביא לידיעת הציבור את חשיבותו של כפר חב"ד בכל היבטיו, לפי משנתו של הרבי. דבריו של הרבי בנושא מפוזרים על פני עשרות רבות של כרכי השיחות ואגרות קודש ומקורות רבים נוספים, באופן שלאדם מן השורה קשה הגישה אליהם.

נעשה כאן מאמץ רב ללקט חומר מעניין ומגוון ככל שניתן, ולהגישו בצורה תמציתית וקצרה כשהוא ערוך ומסודר לפי נושאים ופרקים. דומה שאכן החומר שבספר מקיף, ויש בו כדי ללמד על יחסו של הרבי לרוב הבעיות והשאלות שיכולות להתעורר בקשר לכפר חב"ד.

אנו מודים, איפוא, להשי"ת אשר גלגל לידינו זכות גדולה ונפלאה זו, ומעתה יתאפשר לכל המעוניין ללמוד ולהכיר את הנושא בצורה מסודרת ולהנות מזיו אורו.

בספר נכללו אחד עשר פרקים:

פרק ראשון – המייסד והמנהל – כ"ק אדמו"ר מהור"י צ

פרק שני – מטרתו ויעודו

פרק שלישי – חשיבותו ויחודו של כפר חב"ד

פרק רביעי – ביסוסו והתפתחותו של כפר חב"ד

פרק חמישי – מנהלי הכפר

פרק ששי – ההתיישבות בכפר וסוג התושבים

פרק שביעי – ואהבת לרעך כמוך – אחדות וקירוב לבבות

פרק שמיני – תפארת הכפר – מוסדות התורה והחינוך שבכפר חב"ד

פרק תשיעי – על המח' ועל הכלכלה – אמצעי הפרנסה בכפר חב"ד
 פרק עשירי – דרך ארץ – ניהול תקין ומסודר
 פרק אחד עשר – הוראות מיוחדות
 בתור הוספה באו בסוף הספר:

(א) דברי הרבי ביחידות כללית לתושבי כפר חב"ד ונחלת הר חב"ד (מיום כ"ו תשרי ה'תשד"מ), אודות היסודות הרוחניים של כפר חב"ד ונחלת הר חב"ד.

(ב) סקירה על שלש חגיגות "הכנסת ספר תורה" שהתקיימו בכפר חב"ד במשך השנים. הרבי גילה את רצונו להשתתף בחגיגות אלה, והי' מעורב בהן אישית, ולשנים מהם גם שלח "כתר".

כאן המקום לייחד כמה מלים באשר למקורותיו של הספר ולדרך עריכתו:

א. חלק מהחומר הכלול בספר מקורו בשיחות בלתי מוגהות (כפי שצויין לאחר כל קטע).

ב. חלק מהחומר הכלול בספר נדפס במקורו באידיש ותורגם על ידינו ללשון הקודש (כפי שצויין בסוף כל קטע).

ג. השתדלנו שלא לפגוע בסגנונו המקורי של הרבי, ולכן נדפסו רוב הדברים כפי שהם במקור בלי שינוי (מלבד עיבוד קל – הכולל פענוח ראשי תיבות, סימני פיסוק ותיקון טעויות דפוס פה ושם – במקומות המוכרחים).

ד. השתדלנו לא להעתיק שיחות ואגרות שלימות המלאות את הקורא באריכות, והסתפקנו בציטוטים קצרים, כדי לאפשר לקורא לתפוס בקלות את הנקודה המרכזית של כל נושא. מטעם זה גם השמטנו לפעמים את ההערות והמראי מקומות המצויות בשיחה המקורית, למען ירוץ בו הקורא. והרוצה לעמוד על הענין בשלימותו, עליו לעיין במקור הראשון המצויין בסיום כל קטע.

ה. החומר נערך דבר דבור על אופנו כשהוא מסודר לפי נושאים ומחולק לפרקים ולפרקי משנה, באופן שקל מאד למצוא את המבוקש. חלוקה זו נעשתה ע"י המו"ל ועל אחריותו בלבד.

יש להבהיר, כי ישנם קטעי שיחות ומכתבים המופיעים בפרק מסוים אבל הם קשורים גם לנושאים המובאים בפרקים אחרים של הספר, אולם כדי להקל על הקורא – להתמצא בסבך הענינים – החלטנו לשייך כל קטע וקטע לפי הנקודה שהיתה נראית למו"ל כעיקרית ומרכזית בו, על אף שהוא שייך גם לנושאים שנתבארו בפרקים אחרים.

ו. כרגיל בכל ליקוט, ישנם כמה ענינים כפולים, ולא נשמטו מפני החידוש שבכל קטע.

ז. לאחר ציון המקור של הקטע – שהוא, הציון הראשון המופיע בסוף כל קטע – הוספנו עוד שורה של מראי מקומות לשיחותיו ואגרותיו של הרבי בהם מופיע אותו רעיון, ובכך ניתן לראות כיצד ענין אחד זוכה להתייחסות של הרבי באופנים שונים, בהוספות ושינויים, ודברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר (ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח (ובכ"מ)).

ח. חלק מהחומר הכלול בספר לקוח ממכתבי הרבי שלא נדפסו עד עתה בשום מקום ורואה אור במסגרת זו בפרסום ראשון. מובן, שבמקומות אלה צויין כמקור רק תאריך המכתב בלבד.

ט. בספר נכללו גם דברים שמקורם מפי השמועה ומרשימות פרטיות שנלקטו ממקורות שונים (המקור המדויק מופיע בסיום כל קטע).

ומובן, שחומר שנלקט ממקורות שונים אין האחריות לדיוקו חלה על המו"ל, ושגיאות מי יבין. מסיבה זו צוינו בסוף כל קטע המקורות שמהם נשאבו הדברים, מתוך תקוה שעורכיהם כיוונו אל האמת עד כמה שידם מגעת.

י. כמו כן, נכללו בספר מכתבים רבים של הרבי בהם הוא תובע – מהנהלת הכפר ומתושביו – להגביר את העבודה יותר ויותר, ולפעמים אף משולבת בדבריו נימה של ביקורת ותוכחת מוסר בבחינת "כי את אשר יאהב ה' יוכיח" (משלי כז, יט), וצדיקים – דומים לבוראם (ב"ר פס"ז, ח. רות רבה פ"ד, ג. ועוד), וכייסר איש את בנו אהוב נפשו.

יא. כאמור, הספר הוא ליקוט מתורתו של הרבי, ורק ממנו בלבד. מסיבה זו לא נכללו בספר דברי תיעוד, או סקירות ומאמרי הערכה וכו' על כפר חב"ד, גם אם נכתבו על ידי אישים ומחברים חשובים.

יב. כמו כן לא נכללו, בספר שיחות ומכתבים שהרבי הפנה לאנשי כפר חב"ד, אך לא מופיעה בהם התייחסות מפורשת ל"כפר חב"ד". מסיבה זו לא נדפסו השיחות שהרבי הי' נוהג לומר כל שנה בערב חג הסוכות בעת מסירת האתרוגים ע"י באי כח כפר חב"ד, מברקים להקפות שניות ולהתוועדויות י"ט כסלו וכיו"ב.

בעריכת הספר נעזרנו בספר המפתחות ל"שיחות קודש" מהשנים תש"י-תשל"ז, מאת הרה"ח ר' מיכאל אהרן שי' זליגסון.

נסינו לדלות מהשיחות והאגרות של רבינו עד היכן שידנו יד כהה מגעת. אבל קרוב לוודאי שישנם עוד שיחות ומכתבים, וכן התייחסויות שונות של הרבי שנמסרו בעל פה לאנשים שונים, שלא הגענו אליהם ולא נכללו בספר.

ומעל בימה זו מופנית הבקשה, אל כל מי שברשותו חומר כלשהו שבידו לשפוך אור על התייחסותו של הרבי לכפר חב"ד ומוסדותיו ולא נכלל כאן – שיואיל נא להעבירו למר"ל על מנת לפרסמו במהדורה הבאה של הספר. וזכות הרבים תלוי' בו ומסייעתו.

מטרת הוצאת הספר לאור היא כדי לחיות ולרענן את גודל חין ערכה של התייחסות הרבי לכפר חב"ד, למען ידעו ויחוו כל הבאים בשעריו וכל הקשורים אליו בקשר כלשהו, את גודל הזכות להמנות עם המתיישבים בו ועם העובדים במוסדותיו והמסייעים לו, ובמילא גם את גודל האחריות הכלולה בזה. התקוה והתפלה שספר זה ימלא את יעודו.

ויהי רצון, שפירסום ספר זה יחיש ויזרז את קיום הבטחת מלך המשיח לבעל שם טוב (אגרת הבעש"ט שבריש ספר כתר שם טוב (ב ע"ב). סוף ס' בן פורת יוסף. ועיין דגל מחנה אפרים, ריש פ' בשלח. לקו"ש ח"ג ע' 872), שביאתו תלוי' ב"פוצו מעיינותיך חוצה". ובקרוב ממש נזכה "זעהן זיך

מיט'ן רבי'ן דא למטה אין א גוף גשמי ולמטה מעשרה טפחים, והוא
יגאלנו" (סיום מאמר באתי לגני ה'תשי"א).

הרב אברהם שמואל בוקיעט

יום הבהיר י"א ניסן ה'תשס"ג

כפר חב"ד

מפתח ענינים

- פרק ראשון — המייסד והמנהל —**
כ"ק אדמו"ר מהור"י צ
- א.** משלוח ספר תורה למתיישבי
כפר חב"ד והתנויית קווים
לפעילותם הרוחנית
- ב.** המנהל — מהור"י צ
- א.** נוסד ומתנהל על ידו
ב. מנהל בעצמו
ג. יסדו בכחות עצמיים
ופנימיים
ד. אצל מרוחו
ה. ייקר מאוד
ו. מברך ומעורר רחמים רבים
ז. כפר חב"ד —
נוטל חלק בראש
ח. עידוד לעבודה חקלאית
ט. תמיכה נשמית
- פרק שני — מטרתו ויעודו**
- א.** מרכז חב"ד
- א.** בירת אה"ק
ב. כיבוש ארץ ישראל
ג. פעולתו — בכללות
עם ישראל
- ב.** כפר חסידו
- א.** כרצון מייסדו
ב. התקשרות לנשיאנו
ג. מתיישבו — שלוחי הרבי
ד. אורח חיים חסידו
ה. סביבה חמימה ו"ביתית"
ו. איחוד רוחניות ונשמיות
ז. נחת רוח חסידותית
ח. דוגמא חי
ט. הנהגה בדרך ארץ
י. הדרת פנים — זקן
יא. ההדרכה המקצועית —
עיי שומרי תורה
יב. תלבושת הנשים
וחינוך הבנות
- ג.** מרכז להפצת המעיינות
א. בארץ הקודש
- ב.** מרכז החוראות והפעולות
ג. עד לחוצה
- ד.** מרכז לאהבת ה' תורה
ומצותי'
- א.** אהבה המשולשת
ב. מדורה גדולה
- ה.** חינוך הילדים
- א.** צריך להיות הטוב ביותר
ב. בהתאם לרצון
כ"ק מו"ח אדמו"ר
ג. לתקן הדרוש תיקון
- ו.** ליהודים שיצאו מאחורי
"מסך הברזל"
- א.** ייסוד הכפר בעבורם
ב. בעלי מסירות נפש
ג. הנצנים נראו בארץ
ד. מקום מקלט ליהודי
רוסי נוספים
ה. מעון עולים
ו. השפעה על כל ארץ ישראל
- פרק שלישי — השיבות ויחודו של
כפר חב"ד**
- א.** שמו
- א.** מקורו — בכ"ק
אדמו"ר מהור"י צ
ב. "כפר חב"ד"
ג. להיות ראוי לשמו
ד. דיוק בשם במסמכים
ובעתונים
- ב.** שם צוה ה' את הברכה
- א.** גילוי מדת הרחמים
ב. למעלה מדרך הטבע
- ג.** נחלה של הרבי
- ד.** נציגי כפר חב"ד — הם באי
הכח של הרבי בארץ ישראל
- ה.** באי כח של יחדות רוסי'
- ו.** שלוחים מהרבי —
לכפר חב"ד
ז. "זקני הכפר"

ח. ביקורים בכפר

- א. אנשי ציבור נח
- ב. תיירים נט

ט. התעניינות הרבי בנעשה בכפר

- א. בשורות טובות ס
- ב. הכתיבה בפרטיות סא
- ג. הסברה שלא לכתוב - מופרכת סב

י. כפר בלתי מפלגתי

- א. שלילת מפלגתיות אפילו למראית עין סב
- ב. מפלגתיות - מפריעה לענייני חב"ד סד
- ג. הצלחת חב"ד - היותה על-מפלגתית סז

יא. אירועים ופעולות - בכפר

- א. כנסים סד
- ב. קייטנא שה
- ג. חתונה שה
- ד. חינוך הבנות סו
- ה. הדפסת מאמרי חסידות התועדויות י"ט כסלו סו
- ו. תועלת גשמית ורוחנית סו
- ז. ברוב עם סז
- ח. במקום מרווח סז

פרק רביעי - ביסוסו והתפתחותו של כפר חב"ד

א. ביסוס ופיתוח גשמי

- א. ייסוד שיכון חדש בכפר עא
- ב. ריכוז מוסדות חב"ד עא
- ג. הרחבת הכפר עא
- ד. בכמות ובאיכות עא
- ה. נחלה בלי מצרים עב
- ו. ריבוי מספר התושבים עג
- ז. ריבוי מספר התלמידים עג
- ח. על כל אחד לפעול עג
- ט. אשרי חלקם עה
- י. ממנו יראו וכן יעשו עו
- יא. ההתפתחות תלוי ברוץן התושבים עו
- יב. מדוע באופן בטלני? עח
- יג. אלבום ציורים להמחשת התפתחות הכפר עט

ב. ביסוס ופיתוח רוחני

- א. התקשרות למייסד - כ"ק אדמו"ר מהור"י"צ פ

- ב. לימוד תורת החסידות פ
- ג. שיפור מצב הרוחני פא
- ד. שלום ואחדות פא

ג. המוסדות שבכפר חב"ד

- א. מוסדות החינוך פא
- ב. בתי הכנסת פא
- 1. יעודם ותפקידם פג
- 2. מספר בתי כנסת פג
- 3. ציורים על הקירות פד
- 4. הנחת אבן הפנה פד
- 5. חנוכת בית הכנסת פה
- ג. מקוה טהרה פה

ד. כפר חב"ד שני

- א. ייסודו פו
- ב. בסמיכות לכפר חב"ד הראשון פו
- ג. מוסד לבנות פח
- ד. הדיירים בו פח
- ה. ועד כפר חב"ד שני פט
- ו. חטיבה אחת עם כפר חב"ד הראשון פט

פרק המישי - מנהלי הכפר

א. המרא דאתרא

- א. גודל הזכות צג
- ב. בחירתו צד
- ג. ניהול העדה בזרמי החסידות צה
- ד. עסקנות ציבור צה
- ה. ביטול צו
- ו. שלילת רבב צו
- ז. עניינים שבין אדם לחבירו צז

ב. ועד הרוחני

- א. התייסדותו צח
- ב. סמכותו וכחו צח
- ג. תחומי פעילותו צח
- 1. חינוך הבנות צט
- 2. בתי כנסיות צט
- 3. כשרות המזון ק
- 4. ועד בקורת ק
- 5. ייעוץ קא
- ד. דוגמא חי' קב
- ה. האם ועד הרוחני קייסו? קב

ג. ועד הגשמי (הכללי)

- א. ברכות להיבחרו והתווית קווי פעילותו קג
- 1. ביסוס הכפר - כוונת המייסד קג
- 2. הגדלת הכפר קד

ג. לא לעקור אחר המאורעות
צורך התייחסויות של הרבי לאחר
מאורעות בלתי רצויים ל"ע שארעו
בכפר הב"ד

א. לאחר רצח הת' ישראל אריז
דוברסקין הי"ד

1. שם ציוה ה' את הברכה ... קלה
2. הגדלת מספר המתיישבים ... קלה
- ג. לאחר רצח חמשה מתלמידי ביה"ס
למלאכה בכפר הב"ד יחד עם
מדריכם הת' שמחה זלברשטרום
הי"ד

1. הרחבת המוסדות ... קלו
2. ביסוס הכפר ... קלו
3. המקום המשומר ביותר ... קלו
4. ההעניקה מהכפר - שטות ... קלח
5. לא להתפעל מנסיונות ... קלח
6. הוראות לחג השבועות ... קמ

**פרק שביעי - ואהבת לרעך כמוך
אחדות וקירוב לבבות**

- א. אחדות - כלי לברכת ה' ... קמג
- ב. "אל"ף בי"ת - אחדות ברכה" ... קמד
- ג. אחדות ושיתוף פעולה ... קמה
- ד. אחדות - מדורי דורות ... קמה

ה. קירוב הלבבות
ואיחוד הלבבות ... קמו

- ו. שלום ואחדות ... קמו
- ז. השלום - כלי
המחזיק ברכה ... קמו
- ח. דברים שאין להם מקום ... קמח

ט. קירוב לבבות - תדרך
לביסוס ופיתוח הכפר ... קנב

- י. לימוד "קונטרס החלצו" ... קנג
- יא. האחדות תמנע חזירת
ענינים בלתי רצויים ... קנד
- יב. אחדות החסידים -
עד ביאת המשיח ... קנה

**פרק שמיני - תפארת הכפר
מוסדות התורה והחינוך שבכפר הב"ד**

- א. בית אגודת חסידי הב"ד - אהל
יוסף יצחק ליובאוויטש, 770 של
כפר הב"ד, ארה"ק ת"ו
- א. נחלה בארץ הקודש ... קנט

2. הגדלת הכפר ... קד
3. עשיית כל התלוי בהם
לטובת הכפר ... קה
4. סיוע לשלוחי הרבי ... קו
5. ארגון התנועות ... קז
- ב. תפקידו

1. בניית בנין ציבור ... קח
2. בניית דורות מגורים ... קט
3. ניהול הכפר ... קי
4. שיתוף פעולה

- בין חברי הוועד ... קיא
5. איש את רעהו יעזור ... קיב
6. ענינים שבין אדם לחבירו ... קיג
7. דיווח ... קיד
- ג. מוכירות ... קיז
- ד. בחירות לוועד

1. מועמדים ... קטו
2. ועדת הבחירות ... קטז
3. שלילת הקמת ועד נוסף ... קטז
4. שלילת התפטרות חברי הוועד ... קיז
- ה. ועד בקורת

1. תפקידו ... קיט
2. אהוב את הבקורת ... קיט

ד. מועצה אזורית עמק לוד ... קכ

**פרק ששי - ההתיישבות בכפר וסוג
התושבים**

- א. הזכות בהתיישבות בו
- א. שם ציוה ה' את הברכה ... קכג
- ב. קרן אורה ... קכד
- ג. צנור וכלי לכל הברכות ... קכד
- ד. צנור לקבלת ברכות נשיאנו ... קכו
- ה. עדיפות ראשונה -
התיישבות בכפר ... קכז
- ו. לא להתרשם מחובות
ומדברים שליליים ... קכח

- ב. סוג המתיישבים
- א. בהתאם לרצון מייסדו ... קכט
- ב. יוצאי חלציהם של
חסידי אדמו"ר הזקן ... קל
- ג. מאניש והקרובים
אליהם ברוחם ... קל
- ד. ייסוד הכפר -

- ה. ע"י משפחות שלימות ... קלא
- ה. היחוטבי עצים של הכפר ... קלא
- ו. מבין העולים ... קלב
- ז. ספרדים ... קלג

- יא. ביקור אורחים בו קצא
 - יב. קרן לביקור התלמידות
במקומות הקדושים קצא
 - ח. **צעירי אגודת חב"ד** קצב
 - ט. **נשי ובנות חב"ד** קצב
 - י. **מסיבות שבת** קצג
- פרק תשיעי — על המח"י ועל
הכ"כ"ה
אמצעי הפרנסה בכפר חב"ד**

- א. משק וחקלאות**
- א. החקלאות — עיסוק עיקרי קצו
 - ב. ההצלחה בחקלאות —
הצלחה לכל עיני הכפר קצח
 - ג. התעסקות בחקלאות
ובלימוד התורה קצט
 - ד. עסוק בזה — וגם מזה
אל תנח ידך קצט
 - ה. מחסן "סילה" קצט

- ב. גידול אתרוגי קלבר"י**
- א. הבאת השתילים מחו"ל ר
 - ב. הגנה על האילנות רא
- ג. מאפ"י למצות עבודת יד**
- א. המאפ"י רא
 - ב. הרחבת המאפ"י רא
 - ג. אפייית המצות רב
 - ד. הידורי הכשרות רב

- ד. מקום אש"ל** רד
- ה. שמורי בשר** רה
- ו. ייצור ציצית מכונה,
בתים ופרשיות** רו
- ז. חנות לתשימישי קדושה** רז
- ח. אופן פיתוח התעשי"י** רז

- פרק עשירי — דרך ארץ
ניהול תקין ומסדר**
- א. סגנון הבניה בכפר**
- א. מספר הקומות
בבתי המגורים ריא
 - ב. מספר הדירות בבנין ריא
 - ג. בניי על עמודים ריב
 - ד. התקנת חשמל ריב
 - ה. ספסלים ועצים ריג
 - ו. גנים ופרחים ריג
 - ז. שמות לרחובות ריד

- ב. זירונו הבניי קסב
 - ג. דמיונו ל-770 דברוקלין קסב
 - ד. דיוקיים בשמו קסד
 - ה. ספריי קסה
- ב. ישיבת תומכי תמימים המרכזית**
- א. מקומה — בכפר חב"ד קסה
 - ב. מקומה בכפר קסה
 - ג. הנחת אבן הפינה קסו
 - ד. גודל הבנין קסח
 - ה. תנוכת הבית קסח

- ג. תלמוד תורה**
- א. הנהגת התלמידים קסט
 - ב. שפת הלימוד קע
 - ג. תוכנית לימי החופש קעב

- ד. בית ספר למלאכה**
- א. מקומו — בכפר חב"ד קעג
 - ב. מקומו בכפר קעג
 - ג. ברוחה של ליובאוויטש קעד
 - ד. ביי"ס לדפוס קעה
 - ה. סוגי המקצועות קעו
 - ו. הנחת אבן הפנה קעו
 - ז. תנוכת בית לעזרי'ר, והנחת
אבן פינה לבית הכנסת קעו
 - ח. מקור לפרנסה קעו
 - ט. שם המוסד קעח
 - י. הזכות לעבוד בו קעח
 - יא. לא לסגור המוסד
בימי החופש קעט

- ה. מוסד לקליטת נוער העולה** קפ
- ו. מוסד לילדי צ'רנוביל**
- א. עליי מבירא עמיקתא קפא
 - ב. הוספה בתורה ומצוות קפב
 - ג. ההותאקלמות בכפר קפב

- ז. בית רבקה**
- א. מטרתו ויעודו קפג
 - ב. הזכות ללימוד בו קפה
 - ג. תכנית הלימודים קפה
 - ד. ספרי הלימוד
וצוות ההוראה קפו
 - ה. הגברת החנוך
היהדותי-חסידותי קפח
 - ו. לימוד דא"ח קפח
 - ז. הרחבתו ברובי תלמידות קפח
 - ח. סיוע לו קצ
 - ט. שכר לימוד קצ
 - י. בקשת נחת רוח קצא

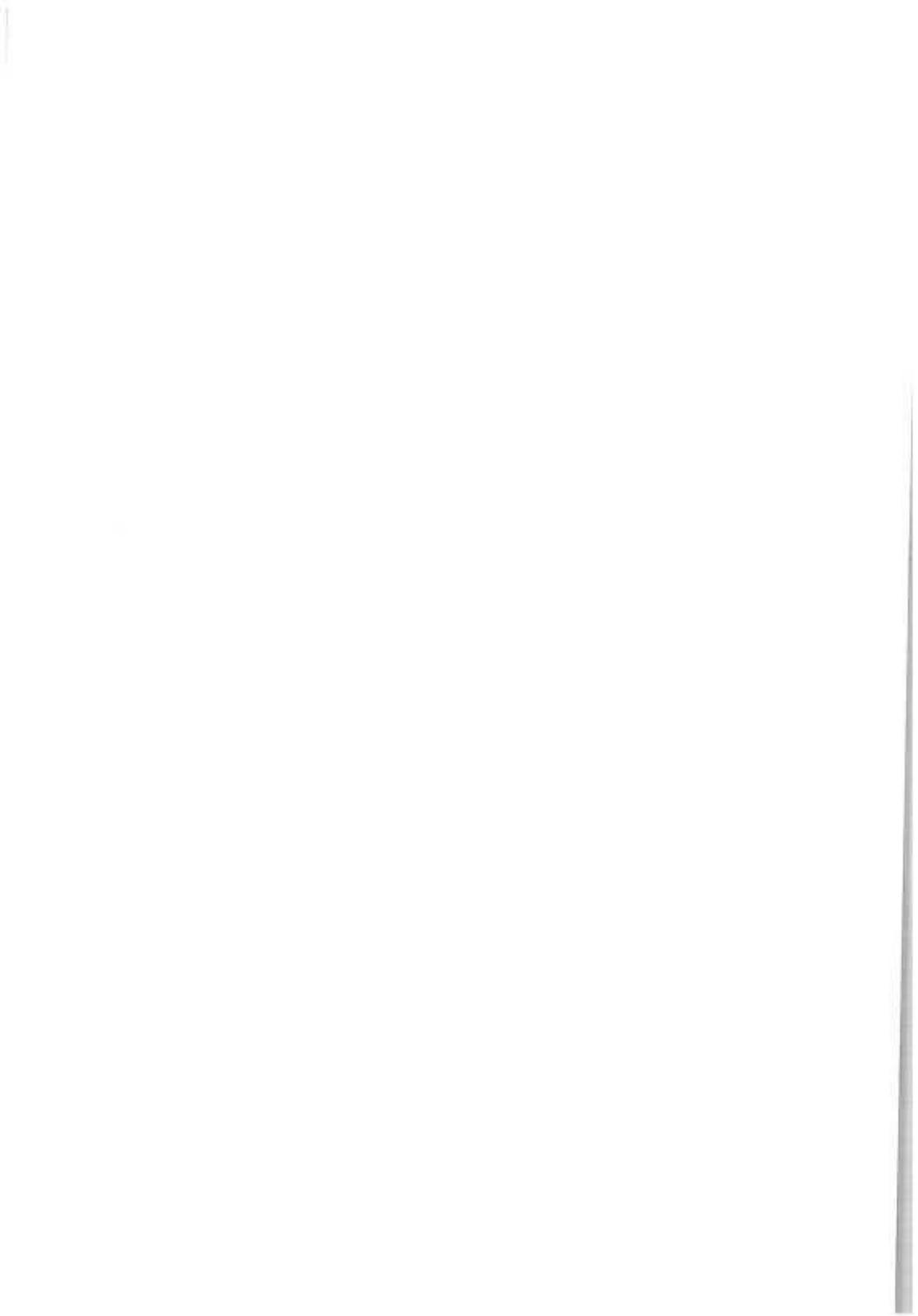
ב. ניהול של עניני הצבור	
א. סדר ומשמעת	ריז
ב. החלטות הועד הקודם	רטו
ג. תכנון הפעילות	רטו
ד. תשלום מסים	רטז
ה. חובות	ריז
ו. נקיון	ריז
ז. שמירת הבריאות	ריח
ח. שמירה בטחונות	ריח
ט. רופא	ריח
י. בית מרקחת	ריט
יא. תחבורה – רכבת	ריט
יב. סניף דואר	רכ
יג. החותמת	רכא
יד. העסקת ערבים	רכא
פרק אחד עשר – הוראות והדרכות מיוחדות	
א. שיעורי תורה	רכה
ב. ספרי חסידות	רכה
ג. קרן גמ"ח	רכה
ד. גנרטור ליום השבת	רכו
ה. אור ההתוועדויות – גם בבית	רכז
ו. ההתוועדויות – גם לדוברי עברית	רכח
ז. משלוח מצה שמורה מתרבי	רכח
ח. נסיעה למירון בל"ג בעומר	רכט
ט. הקמת התנחלויות	רכט

הוספות

- היסודות הרוחניים של כפר חב"ד ונחלת הר חב"ד
 יחידות כללית – לתושבי כפר חב"ד ונחלת הר חב"ד –
 (כ"ו תשרי ה'תשד"מ (הנחה הת' בלתי מוגה))

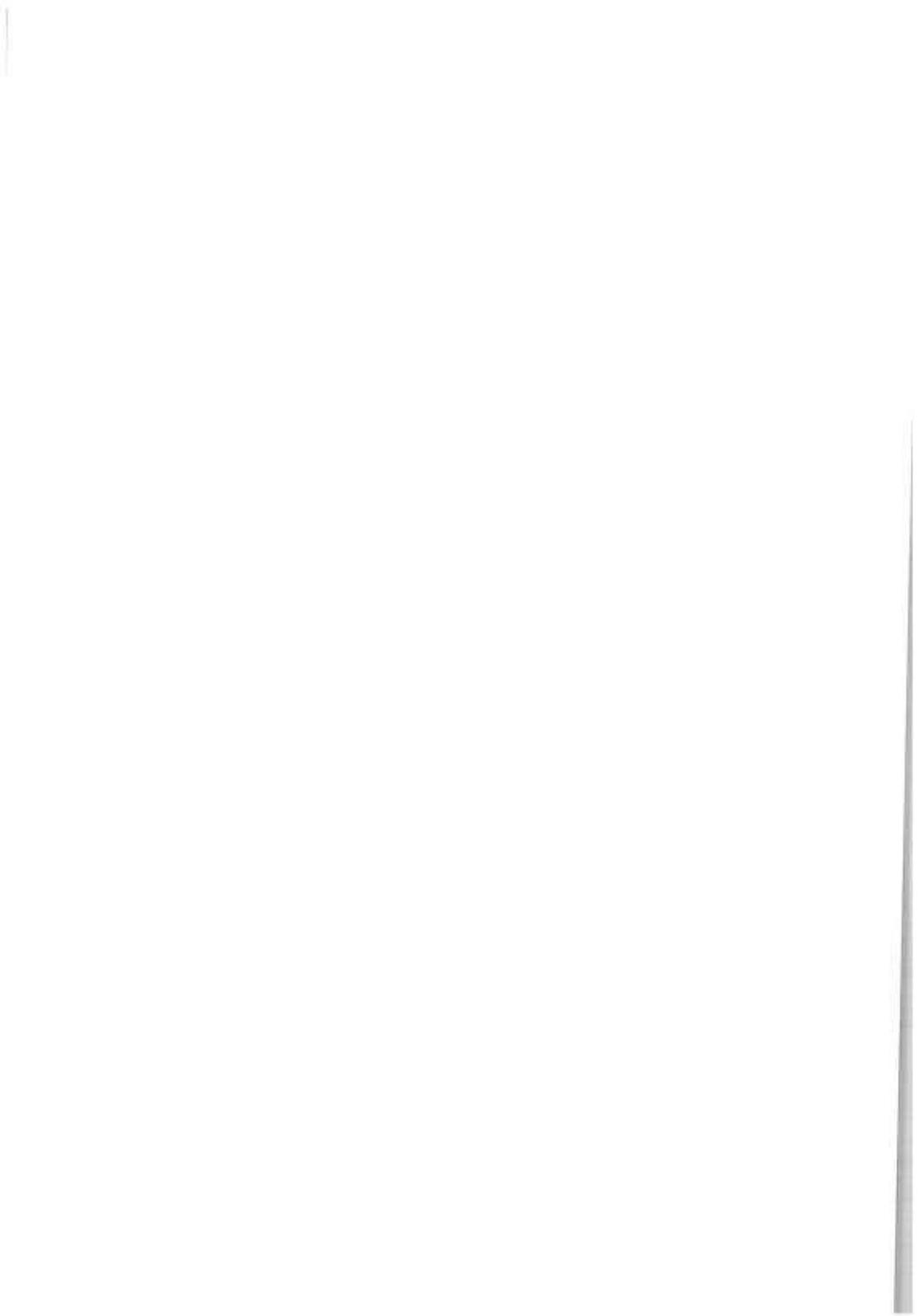
היסודות של כפר חב"ד ונחלת הר חב"ד – תורה ומצוות / הנהגה נכונה בתורה ומצוות – "כלי לברכת ה'" / חסרון באהבת ישראל מפריע לקבלת ברכותיו של נשיא הדור / ה"הסברים" והתיאורים המונעים אהבת ישראל / ציות לרבנים – "מארי דאתרא" ומילוי הוראות ה"ועדים" שנבחרו בהכרעת הרוב / כוחן של נשי ובנות ישראל / כוחן של נשים בהפצת "ואהבת לרעך כמוך" / השלום – "כלי מחזיק ברכה" / אהבת חיים וציות ל"מרא דאתרא" ול"ועדים" – טובתו של כל אחד ואחת / ריקוד חסידי בדרך לגאולה

ב) סקירה על שלש חגיגות "הכנסת ספר תורה" שהתקיימו בכפר חב"ד במשך השנים. הרבי גילה את רצונו להשתתף בחגיגות אלה, והי' מעורב בהן אישית, ולשנים מהם גם שלח "כתר"

פרק ראשון

המייסד והמנהל —
כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ

פרק ראשון
המייסד והמנהל — כ"ק אדמו"ר מהור"י צ

א

משלוח ספר תורה למתיישיבי כפר חב"ד והתוויית קווים
לפעילותם הרוחנית

ב"ה. יום הששי ערב שבת קדש אחר חצות,
לסדר כי תבואו אל הארץ וגו' ושכתה הארץ שבת להו' תש"ט.
ברוקלין

אל ידידינו אנ"ש ותלמידי התמימים
המתישבים כעת בארץ הקדושה תבנה ותכונן,
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

צויתי להנהלת ה"מרכז לעניני חינוך" לשלוח לכם ספר תורה.

בראשית התישבותכם בארץ הקדושה תבנה ותכונן, עליכם להתכונן היטב
ולדעת, בהכרה הרגשה והתקשרות פנימית, כי ההשגחה העליונה הביאה אתכם
ואת בני ביתכם יחיו, לארץ אשר עיני ה' אלקינו שמה מראשית שנה ועד אחרית
שנה. ובפלמין של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, אתם נמצאים בכל עת
ובכל שעה.

והיתה קבלת ספר התורה אשר אני שולח לכם, לאות זכרון תמיד כמוחכם
ובלבבכם, לסדר את כל חייכם הפרטיים, והכלליים, על פי התורה, וכפי שהורונו
אבותינו רבותינו הקדושים וצוקלה"ה נבג"מ וי"ע, לחנך את בניכם ובנותיכם יחיו
בדרכה, בלי כל פשרות, ולהאציל מרוחה, רוח ישראל סבא, על שאר אחיכם בני

ישראל יחיו, הקרובים והרחוקים לעת עתה, כהשפיעכם עליהם לנחותם הדרך העולה בית אל, היא דרך לימוד התורה ביראת שמים וקיום המצוות בהידור, מתוך קירוב אמיתי, הנובע מאהבת ישראל ומדות חסידות אשר על פי תורת דברי אלקים חיים.

והי' כל אחד ואחת מכם, נר להאיר את חושך הגלות, אשר אתם ואנו נמצאים בו, באור הוי', עדי יקיים ה' את יעודו, על ידי נביאיו הקדושים, להשמיענו קול מבשר משמיע ישועה, כי נחם הוי' עמו, והולך לפנינו הוי' לקבץ גל[ו]יותנו ולגאלנו גאולת עולם.

השם יתברך יהי בעזרכם ויברך אתכם ואת בני ביתכם יחיו בכל הצריך לכם בבני חיי ומוזני רוויחי בגשמיות וברוחניות, ויגאלנו כולנו על ידי משיח צדקנו, במהרה בימינו, אמן.

נא ונא למסור חוכן מכתבי זה, לנשיכם בניכם ובנותיכם יחיו לכל אחד ואחת בפרט.

ידידם הרו"ש ומברכם בגשמיות וברוחניות.

יוסף יצחק

(מכתב חכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ, נדפס באג"ק שלו חיי" ע' קסז).

וראה גם באג"ק כ"ק אדמו"ר ח"ג ע' שג. חכ"ה (תשכ"ח-תשכ"ט) ע' עדר).

ב

המנהל — מהוריי"צ

א. נוסד ומתנהל על ידו

...כבר הודעתי דעתי ברורה במברק, שאדרבה, — צריך להרחיב כל הענינים בכפר חב"ד, ואם בכל מקום ומקום, הנה לא ינום ולא יישן שומר

כל אחד ואחת מישראל, עאכו"כ בכפר חב"ד שנתייסד ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל ומנהלו גם עתה.

(אג"ק ח"י"ג ע' לג. ודאה גם שם ע' שכה)

ב. מנהל בעצמו

...הכפר נושא ע"ע השם כפר חב"ד, וכשנתייסד קבל ע"ו ברכת כ"ק מו"ח אדמו"ר, וידוע מה שאמר פה עוד בחיים חיותו בעלמא דין, אז די זאך פירט ער א"יין [=את הדבר הזה (=כפר חב"ד) הוא מנהל בעצמו], ובמילא צריכים הם להביט על כל עניני הכפר שנוגע זה לחפצו ורצונו ולשמו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, ואין זה ענין פרטי בלבד.

והנפקא מינה בזה בשנים: בקו ימין — שכיון שזהו ענינו והוא נשיא הדור, היינו שעל ידו נשפעות כל ההמשכות השייכים לדורנו, לא רק השפעות רוחניות אלא גם השפעות גשמיות (וכידוע שזהו ענין הנשיא שכל השפעות הדור — באין יוצא [מהכלל] — נשפעות על ידו, שלכן ה' הכרח שאפילו בשר גשמי לדור המדבר יושפע באמצעות משה רבינו, אף שאמר מאין לי בשר, וכמבואר בדא"ח הפירוש על זה שאמר מאין לי בשר) הרי מקבלים השפעתו (אם רק הצנורות מתאימים לחפצו ולרצונו) בהצלחה (שפירושו למעלה מדרך הטבע), און פארניצן דאם אויף געזונטע פרייליכע זאכען [=ולהשתמש בזה לדברים בריאים ושמחים]. וגם לצד השני, היינו שכשעושים שלא כדבעי, הרי על ידי זה מגדילים את הכח הלעומת זה לא רק בהד' אמות של עצמם, אלא גם כן בהד' אמות של נשיא הדור, ובמילא נוגע זה להכלל — במדה מרובה יותר, מאשר מצד ערכות שכל ישראל ערכים. והאריכות בזה למותר, כי הענין פשוט למדי, ובפרט לאלו שעסקו בתורת החסידות ויש להם החוש בענין ההתקשרות וכו'.

(תמכתב להנהלת כפר חב"ד, יו"ד מנ"א תשי"ב, נדפס באג"ק ח"ו ע' רנז)

ודאה גם שם חס"ז ע' קצב. ח"י"ח ע' רצט)

ג. יסדו בכחות עצמיים ופנימיים

מעלתו של כפר חב"ד — שיסד אותו נשיא ישראל בכחות עצמיים ופנימיים, ועל ידי יהודים שעברו כמה וכמה נסיונות ועמדו בהם מתוך מסירת-נפש בפועל, ופעלו ענינים כאלו שלא ראינו בדורות שלפני זה.

— ולהעיר, שלגבי יהודים בעלי מסירת-נפש מתבטלים כולם... וע"ד מארז"ל: "אמת ראה" ונפל על פניו —

שענין זה הוא מצד בחי' היחידה, שהיא למעלה מכל הכחות, כולל גם ראשית הכחות — בחי' חי'.

וכיון שכן, הרי מקום זה הוא ה"כלי" לבחי' היחידה שלמעלה, יחידו של עולם, שהוא ענין אחדות הפשוטה, שתומשך ותתגלה במדידות והגבלות המקום, על ידי ה"כלי לקבלה" רבחי' היחידה שלמטה.

(תורת מנחם — התוועדויות תשי"ז ח"ט ע' 335 — הנחה בלתי מוגה)

ד. אצל מרוחו

אם בכל מקום גדול תלמוד תורה שהוא כנגד כולם, על אחת כמה וכמה בארצנו הק' תבנה ותכונן, ארץ אשר עיני הוי' אלקין בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, וכפרט בכפר חב"ד שנתייסד על ידי כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, אשר מסר נפשו על הפצת התורה הנגלית והפנימית, תורה תמימה ושלימה, ואצל מרוחו על תלמידי ישיבות תומכי תמימים ועל המקום — זה הכפר — להיות העסק בתורה במסירה ונתינה, בחיות ואור.

(ממכתב להנחת אבן פינת בנין "תומכי תמימים" אשר בכפר חב"ד,

ב' אייר תשי"ח, נדפס באג"ק ח"י"ז ע' סה)

ה. ייקר מאוד

...כ"ק מו"ח אדמו"ר האציל ברכתו לכל אחד ואחת הנוטלים חלק בהחזקת מוסדותיו, בפרט מוסדות החינוך על טהרת הקודש. לעבודתכם יש מעלה

נוספת בכך שהמוסדות הנתמכים על ידכם נמצאים בארצנו הקדושה בכפר
 חב"ד שנוסד ע"י כ"ק מו"ח וייקרו במאד.

(ממכתב להמטיבה לסובת "בית רבקה" בכפר חב"ד, כ"ז סיון תשכ"ד,

נדפס באג"ק חכ"ג ע' ריג, בתרגום חפשי מאידיש)

ו. מברך ומעורר רחמים רבים

...אזכיר את .. הדרים בכפר חב"ד, אשר כ"ק מו"ח אדמו"ר חופף על
 הכפר ומעורר רחמים רבים על כל יושביו להמשיך להם המצטרך להם
 ברוחניות והמצטרך להם בגשמיות. והלואי שיהיו כלים, כלי הקבלה שלהם,
 רחבים כרי צרכם.

(אג"ק ח"י ע' רסד. וראה גם שם ע' רכו. שה. ח"א ע' טב. קיא. קיג.

ח"ג ע' כה. ח"ד ע' שיא. ח"ז ע' רסא. ח"ח ע' קעד. חכ"א ע' שנה)

בברכה שסוף סוף יתחילו לנצל ברכות מייסד הכפר — בעל הנאולה
 להכפר בפועל.

(מענה לוועד כפר חב"ד, ג' תמוז תשל"ב)

ז. כפר חב"ד — נוטל חלק בראש

מובן מאליו שהברכה שכ"ק מו"ח אדמו"ר משפיע — היא לכל לראש
 עבור אנ"ש העולים ממדגתינו שנתיישבו בכפר חב"ד, ולאחר מכן לאלה
 שנתיישבו במקומות אחרים. במילא יש להשתדל בכל דרך אפשרית לקבל
 את הברכה במקום זה...

(אג"ק ח"ז ע' קו, בתרגום חפשי מאידיש)

ח. עידוד לעבודה חקלאית

מתענין הנני ובאתי בכתובים עם העומדים בראש על ידי באי כחי באה"ק
 ת"ו ובמכתבי בקשה ודרישה מהיכולים בעזרתו ית' להועיל בזה. ועתה מלאתי
 ידי חתני הרש"ג שליט"א אשר ישתדל בדבר סידור אנ"ש יחיו בחקלאות,

כמוכן בסידור פרטי לפי עניניהם ושמירת מנהגיהם כפי חינוכם מאז ומקדם.
והשי"ת יצליחם בכל עניניהם מנפש ועד בשר.

(אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"י ע' קס)

ט. תמיכה גשמית

...בוזה הנני בתודה וברכה לידידי שי' על כל הטוב אשר עשה לטובת ידידינו אנ"ש יחיו באה"ק ת"ו, וכשים לב לזה אשר חלק גדול מהסכום הוקצב למשלוח שתי מכוונות משא, בטח יתחיל ידידי שי' תיכף בהשגת עוד סכומים הגונים הנחוצים לסדר מצבם של יקירינו המתיישבים שמה עם בני ביתם יחיו במסירת נפש של אהבת עבודה, להיות נהנה אך ורק בניעת כפים ולקבוע עתים לתורה ולהדריך ילדיהם המכוננים בעניני הסתדרות בפרנסה וקביעות זמני שיעורי לימוד והקטנים מתחנכים בסדר תומכי תמימים ליובאוויטש.

ידידי היקר אשר לבנו חם לכל עניני עזרה בכלל, ולעזרת אנ"ש יחיו בפרט, הנה כודאי יעשה כל הטוב והמועיל להשיג סכומים הדרושים כאמור, ובכתו בעזרתו ית' להביא את מדת טובו להחיות רעבים ו[ל]העמידם בקרן אורה של פרנסה טובה. והשי"ת יצליח לידי"ג בכל הדרוש לו בעניניו הפרטיים ובעניני הכלל.

(שם ע' קלס. וראה גם שם ע' רנז. רעג"ד. רפא. רצג. רצה. ח"י"ד ע' תיג)

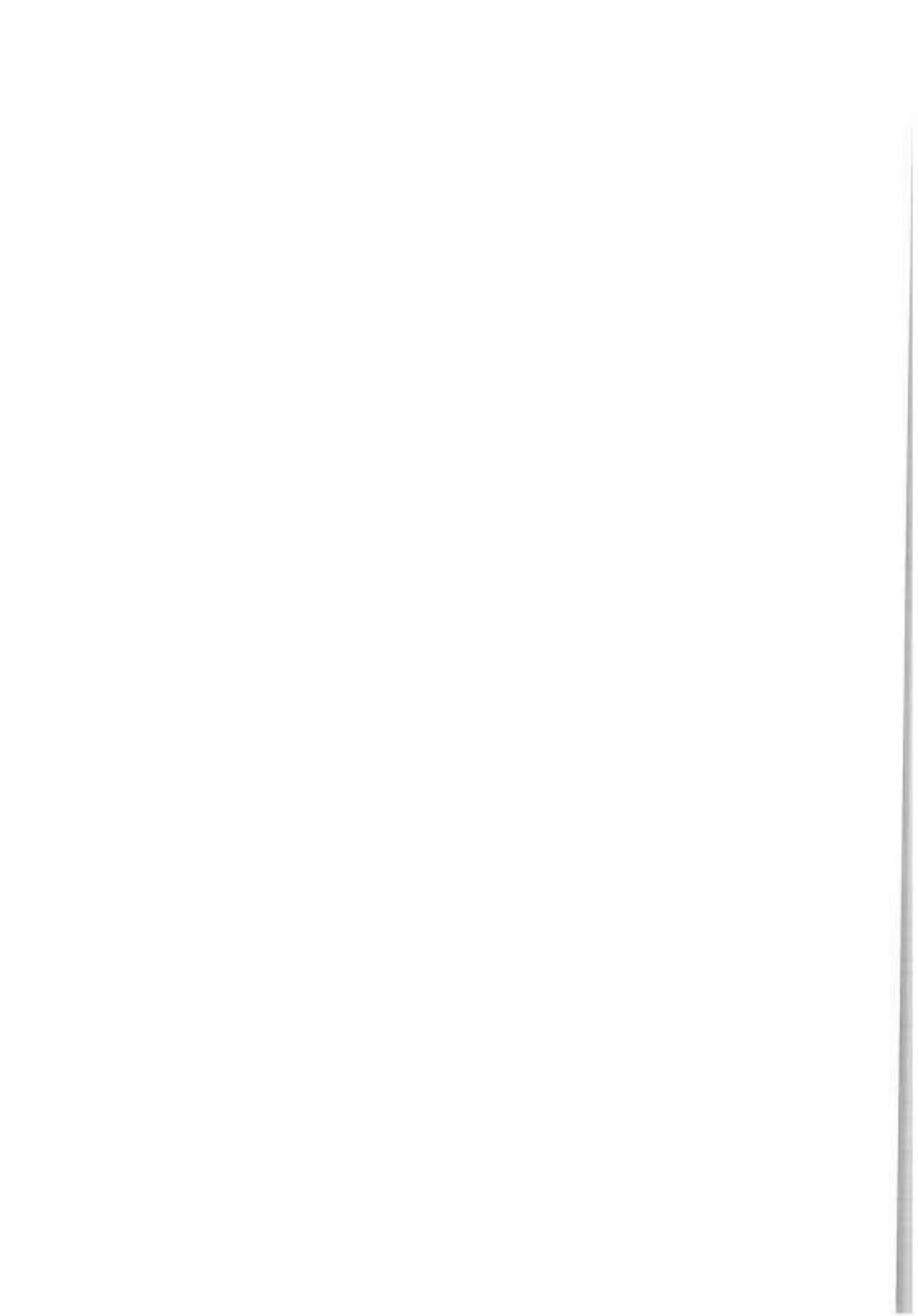
...ידוע לידידי תלמידי שיחי' אשר בחסדי השי"ת זכיתי לייסד מושבה חב"דית בשם "כפר חב"ד", והרכה משפחות מפליטי אנ"ש יחיו שעלו בזמן האחרון לארץ הקודש, כבר התיישבו בכפר חב"ד, אך לעומת זה, הדוחק של ידידינו אנ"ש שיחיו באה"ק גדול מאוד, ודרוש הרכה כסף עבור הסתדרותם בסדר חיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

לכן כאתי לבקש מידידי תלמידי שיחי' שיתן וימסור עצמו בהעבודה לטובת הפליטים בכלל, וביותר בעת כזאת אשר נחוץ עזרה כספית מיידית

עבורם .. תקוותי אמיצה שחפץ ה' בידו יצליח, ואשר ידידי תלמידי שיחי
ימלא את שליחותו על הצד הטוב ביותר.

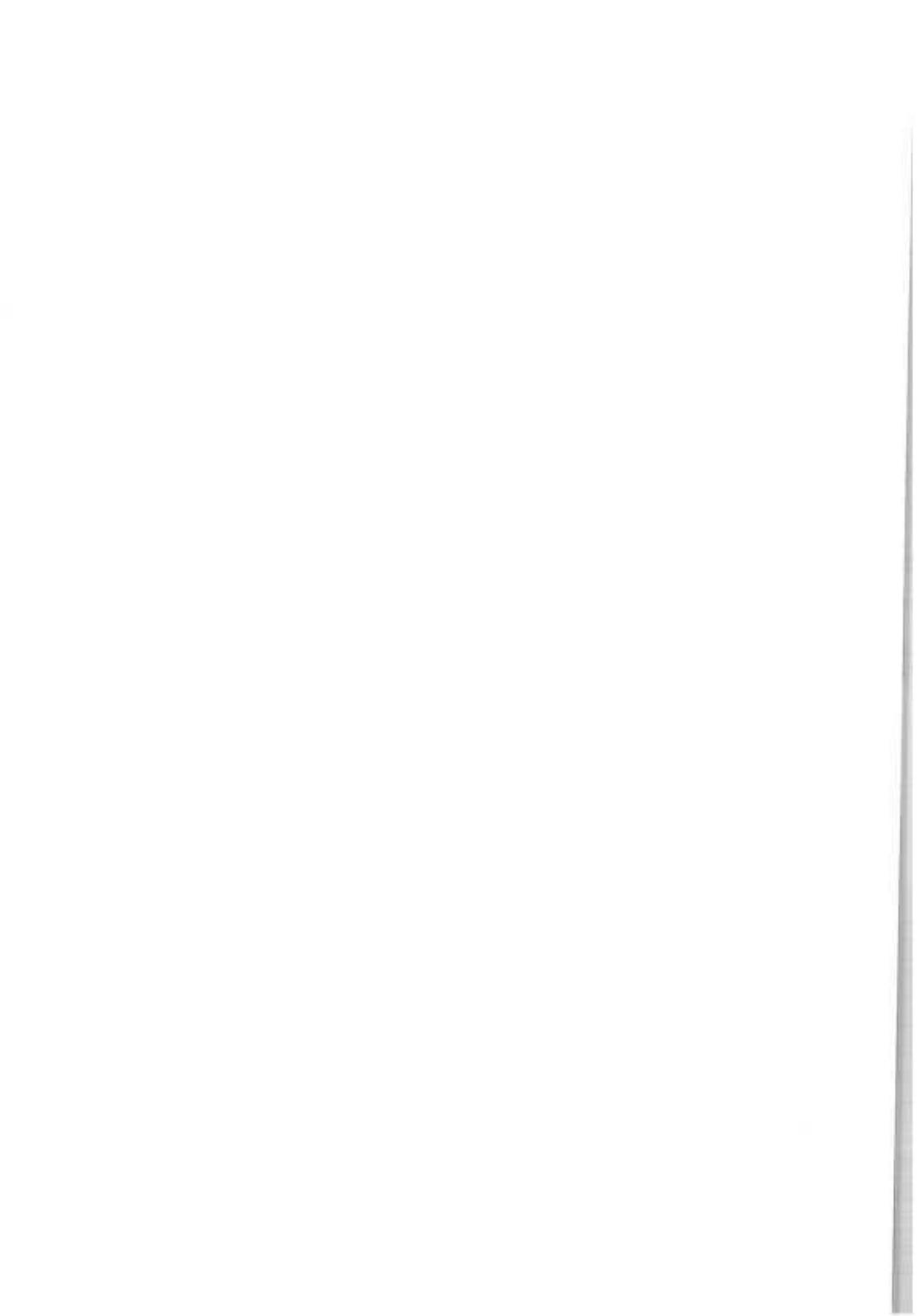
(שם ע' עדר)

פרק שני

מטרתו ויעודו

פרק שני מטרתו ויעודו

א

מרכז חב"ד

א. בירת אה"ק

כפר חב"ד נקרא בשם "כפר", אף על פי שבעצם הוא עיר הכירה ועיר המרכז.

(שיחות קודש תשכ"ח ח"א ע' 402 — הנחה בלתי מוגה,
בתרגום חפשי מאידיש. וראה גם שם תשכ"ט ח"א ע' 485)

★ ★ ★

...כפר חב"ד הוא עיר הכירה ובו חשים ("הערט מען אהן") גילוי אלוקות כממש.

(דברי הרבי להרה"ת ברוך ש"י גופין ביחידות, ד' תמוז תשכ"ט,
נדפס ב"משבחי רבי" ע' 179)

★ ★ ★

סיפר הרב מרדכי שמואל אשכנזי שליט"א — רבו של כפר חב"ד:

לאחר חתונתי הי' קשה להשיג דירות בכפר, באותה תקופה נכנס אבי ש"י ליחידות אצל הרבי והרבי היכן אנו מתכוונים לגור? אבי ענה אולי בירושלים או בתל אביב. הרבי הביט בו ואמר:

"מדוע לא בכפר חב"ד — עיר הכירה של ארץ ישראל!?!..."

(שבועון "כפר חב"ד" גליון 685 ע' 26)

ב. כיבוש ארץ ישראל

בנוגע לכיבוש ארץ ישראל ע"י תורת החסידות וע"י חסידים, החל זאת בעל ההילולא [=כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ] ע"י אנשי כפר חב"ד, ע"י ייסוד הכפר וכל עניניו שהולכים ומוסיפים ואור.

ויה"ר שיתפשטו כל עניני הכפר — בהצלחה רבה ובזריזות הכי גדולה, באופן של "עד מהרה ירוץ דברו" — ברוחניות בכל הארץ כולה, וגם שיתפשט הכפר כגשמיזם כפשוטו למטה מעשרה טפחים מתוך שמחה וטוב לבב, ויקלוט את אחינו הנתונים בצרה וכשבי, ומשחררים אותם בחסד וברחמים ובנערינו ובזקנינו בבנינו ובכנותינו בשמחה ובטוב לבב.

(שיחות קודש תשכ"ט ח"א ע' 330 — הנחה בלתי מוגה, בתרגום חפשי מאידיש)

ג. פעולתו — בכללות עם ישראל

כפר חב"ד שנוסד על ידי כ"ק מו"ח נשיא דורנו איננו רק שטח ומקום מסויים, וגם איננו מקום פרטי לאנשים פרטיים ומשפחות מסויימות המתגוררות שם, אלא מקום הנוגע לסביבה כולה, לשמחה של ארץ ישראל כולה וממילא גם לכללות בני וכנות ישראל בעולם.

התוצאה מהאמור הן שתי נקודות: א) הכוח שניתן לתושבים הוא כזה המסוגל לפעול בכללות בני ישראל (ולא רק כזה הניתן למי שנדרש לפעול במקום מסויים); ב) הזכות וגודל החובה והאחריות הממונים בכך.

(שיחות קודש תשכ"א ע' 279 — הנחה בלתי מוגה, בתרגום חפשי מאידיש)

...התלמידים וההולכים באורחותיו של בעל השמחה והגאולה, הנמצאים כעת בכפר חב"ד ומשם אורם יוצא בכל ארץ הקדש, ומשם גם לחוצה לארץ.

(שיחות קודש תשכ"ז ח"ב ע' 290 — הנחה בלתי מוגה, בתרגום חפשי מאידיש)

ב

כפר חסידים*

א. כרצון מייסדו

...בוראי כולם, הן הראשונים — אלה ששלחם כ"ק מו"ח אדמו"ר לייסד
כפר חב"ד — הן אלה שהצטרפו אליהם לאחר זה.

עשו זה, ועושים זה עתה, מתוך החלטה גמורה ותנאי גמור שיהי' הכפר
על כל תושביו ועל כל פרטיו — מתאים לשמו ולמטרתו הידועה לכל —
רצון והחלטה מייסדו כ"ק מו"ח אדמו"ר —

כפר חסידותי מתנהל ע"פ תוה"ק תורת חיים ותורת אמת מוארת באור
וחיות חסידותי, כהוראת הרבנים מארי דאתרא,

וכ"ק מו"ח אדמו"ר עומד ומשמש כמרום ורואה ללכב כל אחד ואחת
מתושבי הכפר ומשגיח בכל פעולותיהם, אשר שלמים הם אתו וממלאים
תקוותיו ע"י הנהגה האמורה, שהיא ג"כ הדרך לקבל ברכותיו בכל המצטרך
בגור.

(ממכתב "לכל אחד ואחת מתושבי כפר חב"ד". ס"ך שבט תשל"ט.

נדפס בשבועון "כפר חב"ד" גליון 823 ע' 41)

...בברכת הצלחה — להעמיד כפר חב"ד מתאים לרצון מייסדה הוא
נשיאנו כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נב"מ זי"ע, העומד ומעורר רחמים
רבנים.

(ממכתב להנהלת כפר חב"ד. כ"ס מ"ח תשמ"ז. נדפס באג"ק חיי"ב ע' צד.

וראה גם שם חיי"ג ע' לה. חס"ו ע' יט. שסג"סד. חס"ו ע' רנה)

ב. התקשרות לנשיאנו

...בברכת הצלחה בעבודתם בקדש לחוק ולפתח כפר חב"ד שיהי' דירה לו ית' בתחתונים, שלזה צריך געזונטע רוחניות און געזונטע גשמיות [=רוחניות בריאה (כלומר, שלימה) וגשמיות בריאה (שלימה)] וחפץ ה' בידם יצליח, ע"י הכלי המחזיק ברכתו של הקב"ה — השלום והאחדות והתקשרות לנשיאנו, ע"י מילוי כוונתו ורצונו בכפר זה, וכמובן ע"פ המבואר בתניא פרק ב'.

(ממכתב להנהלת כפר חב"ד, כ"ג שבט תשס"ו, נדפס באג"ק ח"י ע' שמא)

ג. מתיישביו — שלוחי הרבי

אלה שהתיישבו בכפר חב"ד, הם שלוחי הרבי נשיא הרור, להפיץ המעיינות עד שיגיעו גם חוצה ככל מקום שידם מגעת .. שוהו הרי ענין בלי הגבלות ובלי מדידות...

(שיחות קודש תשכ"ב ע' 335 — הנחה בלתי מוגה, בתרגום חפשי מאידיש.

וראה גם שם תשכ"א ע' 279. תשכ"ט ח"א ע' 486)

ד. אורח חיים חסיד

כוונת יסוד כפר חב"ד — אורח חיים חסידותי בחיי יום-יום.

(אג"ק חכ"ה (תשכ"ח) ע' קצד)

...אף שכותב הנני עדי"ו לועד הכפר, הנני מזכיר זה במכתב זה ג"כ — לגדול ערך הדבר. והוא שצריך להביא בחשבון, שאלו המתיישבים בהכפר [אם אינם מסכימים לאורח חיים חסידותי] תהי' להם גם דיעה באופן הנהלת הכפר ועניניו. ואף אם קודם ההתיישבות בודאי יסכימו על כל הענינים, ועכ"פ לא יבליטו הצד שאינו שוה בהם וכפר חב"ד, הנה כמשך הזמן וזמן קצר לפי ערך, אי אפשר שלא יבוא זה מן ההעלם אל הגילוי. ובמילא יש לקדם פני הדברים בעוד מועד באופן המתאים. ומוזן מובן ג"כ, אשר אלו שמבליטים מכתחילה שאינם מסכימים לאורח חיים חסידותי וכי' — עליהם

להתיישב בשלום ובנועם במקום שישרה השלום ביניהם, ובין שאר המתיישבים...

(ממכתב להנהלת אגודת חב"ד אשר באה"ק,
י"ד כסלו תשס"ו, נדפס באג"ק ח"י ע' קכט)

...בהמצאנו בימי חנוכה, אשר מצות ימים אלו להוסיף באור מיום ליום, ולא רק בד' אמות של עצמו, אלא אדרבה ודוקא על פתח ביתו מבחוץ, ודוקא בחוצה דרשות הרבים (ולא בחוצה רחצר בלבד) — הנה אור החסידות ותורתה שהנחילונו רבותינו נשיאינו, תאיר דרכו של כל אחד ואחד מתושבי הכפר בתוככי כללות עדת החסידים, שיראה האמת שהדרך האמיתי היא רק דרך המלך, מלכו של עולם, מוארה במאור שבתורה זוהי תורת החסידות, שמיסודותי אהבת השם אהבת התורה ואהבת ישראל.

(אג"ק חכ"ד ע' מב)

ה. סביבה חמימה ו"ביתית"

...בנוגע לשאלתו איפוא יקבעו מקום דירתם, הנה צריך להיות זה (בהתדברות) יחד עם הכלה וקרובי. מוכן שנכון יותר — אין א היימשע און ווארימע סביבה [=בסביבה חמימה ו"ביתית"], שיהי' זה בכפר חב"ד. אבל אם מאיזה טעמים אינה מסכמת הכלה ע"ז בשום אופן, אזי יסדר כסברא השני', בכני ברק. ואיך שיחליטו יהי' להצלחה בגשמיות וברוחניות.

(ממכתב י"ד כסלו תשי"ג, נדפס בקונטרס "צדיק למלך" ח"ו ע' 113)

ו. איחוד רוחניות וגשמיות

...הנה יהי' כפר חב"ד בארצנו הקדושה, דוגמא חי' מהתאחדות הרוחניות והגשמיות, איחוד שלם ותמים והולך וטוב והולך ומוסיף, ממנו יתפשט אורח חיים חסידותי בחול בשבת וכיום טוב, לחוגים ההולכים ומתרחבים, לרוב

נחת ולזכותם הכי גדולה של כל אלו שלקחו חלק ולוקחים חלק בעניני כפר חב"ד ותושביו, וגם זה באופן דהולך וגדל עד כי גדל מאד.

(אג"ק חט"ו ע' תיט)

★ ★ ★

...זריוות הקמת כל הבנינים כולם וגמרם בהקדם, בנינים כפשוטם והרוחניים — שיחדיו יהלכו, ובהוראת הבעש"ט ר"עזוב תעזוב — עמו" דוקא, ומתוך הרחבה יפוצו מעינותיו חוצה, ויציב השם בקרוב ממש גבול אלמנה כביאת מלכא משיחא.

(ממברק לועד הכפר, י"א תמוז תש"כ, נדפס באג"ק ח"ט ע' שסד)

★ ★ ★

...מאז שנת תש"ה, כשהרבי ייסד את כפר חב"ד, נתווספה נקודה חדשה בעסקנות של נשיאי חב"ד, והיא שיהפכו את ארץ ישראל לארץ הקודש, לא רק בלימוד התורה .. ולא רק בעבודת התפלה... [אלא גם בעבודת הארמה].

(שיחות קודש תשכ"ח ח"א ע' 402 — הנחה בלתי מוגה, בתרגום חפשי מאידיש)

ז. נחת רוח חסידותית

...ויהי רצון שסוף סוף תתחיל[ן]ל התקופה של קבלת נחת רוח חסידותי מכפר חב"ד ועניניו.

(ממכתב לועד כפר חב"ד, י"ד אלול תשי"ז, נדפס באג"ק חכ"א ע' שעא)

★ ★ ★

...מ"ש אודות המצב בכפר .. הנה כנראה שעדיין לא זכיתי להיות לי נחת מאלו הענינים, למרות שהדבר בנקל, ואינו תלוי אלא ברצונם לבד.

(אג"ק ח"י ע' קצ)

ח. דוגמא חי'

...כפר חב"ד — שתפקידו, כאמור זה כמה פעמים, להיות דוגמא חי' למושב חבד", וק"ל.

(אג"ק ח"י"ז ע' רח)

...בברכה — אשר ימלא כפר חב"ד תפקידו דוגמא חי' לבני"י בכל מושבותיהם דקהילא קדישא ומושב קדוש בכל המובנים, מכוסס וחדור אור וחיות חסידותיים כהוראות רבותינו נשיאינו הקדושים וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע אשר לאורם נחי' ונלך בגשמיות וברוחניות גם יחד.

(ממכתב "לכל הבאים על החתום במכתב מה' מנ"א".

י"ז מנחם אב תשל"ד, נדפס ב"היכל מנחם" ח"א ע' נג)

ט. הנהגה בדרך ארץ

...צריכה להיות ההכרה בכל תושבי הכפר, אפילו בהמהדרים בהידור גדול כהאמור במשנה וברייתא דחוצפא יסגי — שאין מקום לשלטון החוצפה בכפר חב"ד, והלואי יתחרטו בעוד מועד — על כל פנים לאחרי שיסבירום אשר יש מנהיג לבירה זו, הוא הקדוש ברוך הוא מנהיג כל העולם כולו, וצדיקים דומים לבוראם, הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר מייסד הכפר ומנהלו, וכל המתחצף בשטח כפר חב"ד נגד הכוונה והרצון — הרי עסק לו עם מייסד הכפר.

ובודאי שכימים אלו ער"ח תמוז, ימי הגאולה די"ב וי"ג תמוז הממשמשים ובאים, אין צורך באריכות הביאור בתוצאות מעסק כזה. והלואי שיהיו כל הענינים בחסד וברחמים, ובמשך זמן קרוב — גם כשמתה ובטוב לכב, שמחה ע"פ תורה חדורה אור וחום חסידותי.

(ממכתב לועד הרוחני ובראשם המד"א דכפ"ח.

א' תמוז תשי"ח, נדפס ב"נלכה באורחותיו" ע' 173)

י. הדרת פנים — זקן

...בענין מר .. שי' בודאי הצדק אתכם שאינכם רוצים אשר .. כאם הוא מגלה זקנו ימצא בכפר חב"ד, וצריכים אתם להוכיח אותו על החוצפא שלו להמצא בפנים כאלו בסביבה כזו ותדרשו מאתו לעזוב תיכף את הכפר...

(אג"ק אדמו"ר מהודו"צ ח"י ע"י חצר)

יא. ההדרה המקצועית — ע"י שומרי תורה

...הגיעה אלי השמועה כי בכפר חב"ד עובר מדריך בעניני מלאכה וכרומה אשר הולך בגילוי ראש ומדבר דברי אפיקורסות.

אף שקשה להאמין שדבר כזה יארע בכפר שלנו — גם אם הוא בשליחותו של אחרים — ולא הודיע לי ידידי מזה, הנני לבקשו לחקור תיכף על הענין ולהודיעני הכל בפרטיות מהמצב, ובאם ימצא כי אמת נכון הדבר, יסדר אשר תיכף יעזב המדריך ההוא את הכפר, וכאם יש צורך באחר במקומו יתמנה לזה שומר תורה ומצות.

(שס ע"י שס)

יב. תלבושת הנשים וחינוך הבנות

...מה שמזכיר אודות העניינים בהכפר, מובן שהמצב שם .. וחוששני שכבר נשמע גם בחוץ, כי קבלתי מכתבים מן הצד — .. אשר אין רוצים להתיישב בכפר — למרות שהצעתני להם — מפני תלבושת הנשים וחינוך הבנות...

ואף שאנשי הכפר הכותבים משם מרגיעים את רוחי (בתקווה שאפשר לא יודע לי מכל הנ"ל, ובמילא מתארים את המצב שהכל על צד הטוב) ולא הי' די בזה, ונתקבל מכ' הסברה — שהא שאין הבנות רוצות להיכנס לבית יעקב — מפני שהן אין סובלות חיצוניות ודוקא פנימיות וכו', וכמו שנתחנכו כמתאים לדרישת חב"ד! ואיני יודע אם מטעים הם גם את עצמם, או שרוצים להטעות אותי.

ויהי רצון, כמו שכתתי לאיזה מאנ"ש שם, אשר כיוון שהכפר מורגל בניסים, הנה גם כזה תהיה הנהגה ניסית, גם בתוך גם .. ולא תפעול קלות הדעת של ההורים על הבנות ולא על הבנים, ויהי זה כפר חב"ד במלוא מובן המילה. ובבקשתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר בראשית קבלתו הנשיאות — הנה יהי כל זה דוקא בחסד וברחמים.

וכיון שלא זכיתי שדברי ישנו המצב כזה, הנה יעשה זה בכוח עצמם, ובלבד שיעשה הדבר .. וכולם יעשו יחד אגודה אחת לעשות רצונו ית' בלבב שלם.

(ממכתב כ"ח מ"ח תשס"ז, נדפס ב"אחד היה אברהם" ע' 243)

ג

מרכז להפצת המעיינות

א. בארץ הקודש

מאשרים קבלת מכתבם .. בקשר עם התוערות דחג הגאולה י"ב וי"ג תמוז הבע"ל חג הגאולה של כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקללה"ה נבנ"מ וי"ע.

ויהי רצון שיבואו כל ההחלטות בפועל באופן הכי טוב .. כפרט בהנוגע לכפר חב"ד שהוא מיסדו וגם מנהלו ושם צוה ה' את הברכה להעשות מקום מרכזי להפצת המעיינות באה"ק ת"ו ע"י משיח צדקנו, ארץ אשר עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה עד אחרית שנה. ואין הדבר תלוי אלא באנשי כפר חב"ד שהיכולת המלאה בידם, ויהי רצון שבעגלא דידן ינצלוה במילואה.

(ממכתב לוועד החגיגות אשר בכפר חב"ד, א' תמוז תשי"ח.)

(נדפס באג"ק ח"י"ז ע' רד)

יהי רצון שסוף סוף יקויים הכתוב אמת מארץ תצמח — אמת מארץ
הקודש תצמח — בכל העינים הכלליים והפרטיים, כולל עיני כפר חב"ד,
שיהי' .. מרכז להפצת החסידות בכל אה"ק תותבב"א.

(אג"ק חכ"ה (תשכ"ח) ע' מד. וראה גם שם ע' רטח. חכ"ב ע' תיט. חכ"ו ע' קעא.
שיחות קודש תשי"ט ע' רב19. תש"כ ע' 75. 228. תשכ"א ע' 746. תשכ"ג ע' 193.
תשכ"ח ח"א ע' 119. תשכ"ט ח"א ע' 213. תשל"ז ח"א ע' 182)

...כפר חב"ד, אף שנקרא בשם "כפר" הרי הוא מרכז שממנו יוצאת הפצת
המעיינות בכל אה"ק ת"ו ועד לאופן דופרצת. שנקודה זו צריכה להחריד כל
עיני כפר חב"ד.

(אג"ק חכ"ה (תשכ"ח-תשכ"ט) ע' חצד. וראה גם שם ח"ג ע' קלג)

...הפ"נ כללי שלהם נתקבל. וקראתיו ערב ראש חדש מתן התורה על ציון
מיסד הכפר חב"ד ומנהלו כ"ק מו"ח אדמו"ר העומד ומשמש ומעורר רחמים
רבים למילוי משאלות לבכם לטובה ולהתחזקות הכפר והתפשטותו, ולמילוי
תפקידו כמרכז הפצת המעיינות באה"ק תובב"א מתוך מנוחת הנפש והגוף
הרחבת הרעת ובשמחה וטוב לכב.

(ממכתב לאנשי כפר חב"ד הם ובני ביתם. ר"ח תליתאי תשס"ז.

נדפס באג"ק ח"ג ע' קלג)

היהודים שיצאו מרוס' שנמצאים בכפר חב"ד מיסודו של כ"ק מו"ח
אדמו"ר, וצריך חיוק, אשר מקום הכפר יהי המקום שמשם יפוצו המעיינות
בכל אה"ק ובכל העולם.

(שיחות קודש תשי"ט ע' רב — הנחה בלתי מוגה)

כיון שהענין ד"יפוצו מעינותיך חוצה" הוא הכנה לגאולה, ה"י לכאורה צריך להיות עיקר הענין דהפצת המעיינות בארץ ישראל, שזהו המקום שמשם ה"י ענין הגלות.

אבל רואים בפועל, החל מזמנו של הבעש"ט — שבו התחיל ענין החסידות — שהבעש"ט רצה לנסוע לארץ ישראל, ועיכבוהו מזה.

המגיד ממעזריטש — לא ידוע אם בכלל רצה לכתחילה לנסוע לארץ ישראל, ובכל אופן, כל ימיו ה"י בחוץ לארץ.

רבינו הזקן רצה לנסוע לארץ ישראל, וכבר נסע ככרת דרך ("א שטיקל וועג"), ובכך יצא י"ח, ואח"כ אמר שעליו להיות בחוץ לארץ דוקא. וכן אמר, וגם כתב בספרו תורה אור, שישנם כמה ענינים בחוץ לארץ שאינם בארץ ישראל.

וכמו כן שאר הרביים היו כולם בחוץ לארץ, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר, בדור האחרון, שה"י אמנם בארץ ישראל, אבל רק זמן קצר ביותר, וזאת — לא בדרך אקראי, אלא בכוונה ממנו.

ונמצא, שהתגלות המעיינות היתה בחוץ לארץ דוקא, ומחוץ לארץ נתפשטו המעיינות גם בארץ ישראל, כיון שארץ ישראל שייכת לפנימיות התורה. ולמטרה זו יסד כ"ק מו"ח אדמו"ר את כפר חב"ד, כדי שממנו תתפשט תורת החסידות בכל ארץ ישראל; אבל הכל מתחיל מחוץ לארץ דוקא...

(תורת מנחם — התועדויות ח"י"ז ע"י 91 — הנחה בלתי מוגה)

ב. מרכז ההוראות והפעולות

יש לעורר ולהדגיש בנוגע למכצעים... שיעסקו בהם הן בחו"ל והן באה"ק, החל מכפר חב"ד, ששם הוא המרכז שדרכו עוברת ההוראות לפעולות...

(שיחות קודש תשל"ה ח"ב ע"י 170)

— הנחה בלתי מוגה. בתרגום חפשי מאידיש)

ג. עד לחוצה

...מכפר חב"ד יפוצו מעינות החסידות תורת ומעשי נשיאינו הקדושים עד שיגיעו גם חוצה, לקרב לאבינו שבשמים את כל אחינו בני ישראל בחסד וברחמים, ולהביא הגאולה האמתית והשלימה על ידי משיח צדקנו בקרוב.

(אג"ק ח"י"ג ע' ל'. וראה גם שם ע' לו.

חס"ו ע' יט. חכ"ב ע' תיט. חכ"ג ע' רכו)

...ואני תפילה, אשר יעזור השי"ת ויצליח שפעולות כפר חב"ד וכל דבריו מכוונים יהיו ומביאים לזו התכלית, היא ענין מעינות החסידות, מתאים לרצון מייסדו הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר, וממנו יפוצו המעינות חוצה.

(ממכתב לכל אחד ואחת אשר בכפר חב"ד.

ד' ניסן תשי"ז. נדפס באג"ק חס"ו ע' יט)

ד

מרכז לאהבת ה' תורה ומצוותי'

א. אהבה המשולשת

...ויהי רצון אשר כשם שזכינו להנחת אבן פינה לכפר חב"ד ב' כן בקרוב נזכה לגמר בנין כפר חב"ד זה ושכלולו ואיכלוסו המלא בגשמיות וברוחניות גם יחד, ולאחרי זה — וכתכיפות — לכפר חב"ד ג', ד' כו' כולם מבוססים,

כרצון מייסד כפר חב"ד הראשון, הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר.

על אהבה המשולשת: אהבת השם, והתורה וישראל

והרי אהבה האמתית היא המקרכת ומאחדת — אהבה בנימטריא
 "אחד".

ומכפרי חב"ד יפוצו מעינות דברי אלקים חיים חוצה ועמהם יוליכו רוח
 אהבה האמורה, ונגלה בכל מקום הפצתם.

(ממכתב להנחת אבן הפנה לכפר חב"ד ב', ר"ח ניסן תשכ"ט.)

נדפס באג"ק חכ"ה (תשכ"ח-תשכ"ט) ע' רסח)

ברכות לכל המשתתפים והנוכחים .. — ללכת בדרכי בעל השמחה מיסד
 הכפר, ולעשות הכפר והמוסדות שבו מרכז אהבת השם התורה ומצוותי'
 ישראל, חדרות אור וחיות החסידות על ידי הפצת מעינותי' מתוך מנוחה
 והרחבה בגשמיות וברוחניות. לאלתר לגאולה אמיתית והשליטה על ידי
 משיח צדקנו.

(מברק לחגיגת י"ב תמוז בכפר חב"ד, נדפס באג"ק ח"ג ע' רסג)

ב. מדורה גדולה

...ימלא כפר חב"ד כולו ובכללותו תפקידו הכי נעלה והאחראי להיות נר
 ואור הוא מדורה גדולה ואור היום (וכמבואר בקונטרס עץ החיים) —
 במקומו ולכל ארץ הקודש כולה.

והרי זה נעשה על ידי פעולות ועבודת כל אחד ואחת מתושבי וכאי כפר
 חב"ד, ע"י צירוף כל הפעולות...

(ממכתב לכל תושבי כפר חב"ד, די חנוכה תשל"ה.)

נדפס ב"מקדש מגד" ח"ב ע' 307)

ה

חינוך הילדים

א. צריך להיות הטוב ביותר

יש להעניק לילדי כפר חב"ד את החינוך הטוב ביותר, משום שאותם יקחו לקבל פני משיח צדקנו במהרה בימינו.

(ביחידות לא' מתושבי כפר חב"ד, תשרי תשכ"א,

נדפס ב"התקשרות" גליון קצט ע' 13)

ב. בהתאם לרצון כ"ק מו"ח אדמו"ר

...יהי רצון שאתכשר טוב ככל האמור בדואר החזור, ובנקודה הפנימית אשר נתקרבו הלככות קירוב אמתי, וכל אחד מהם וכולם יחד עושים כל התלוי בהם שיקויים בתלמודי הת"ת בתוככי שאר תלמודי ותלמידות המוסדות אשר בכפר חב"ד — אשר כל רואיהם (בבית ובחוץ, בחול ובשבת ויו"ט) יכירום כי זרע ברך הוי' המה.

מתאים לרצון כ"ק מו"ח אדמו"ר מייסד כפר חב"ד, כפי אשר הביעו ודרש דרש כמה וכמה פעמים.

(ממכתב מבאי כח הודי התלמידים דתלמוד תורה בכפר חב"ד,

ט"ו אייר תשכ"ח, נדפס באג"ק חכ"ה (תשכ"ח) ע' קמד)

ג. לתקן הדרוש תיקון

...במה שכתב בהנוגע לחינוך דנערים בכפר חב"ד — מוכן שלא זוהי העצה לברוח מהמערכה או לשתוק ולאחוז בהשיטה דשב ואל תעשה ולא בזה יתוקן המצב, ועל דרך המבואר באחד ההתועדון[יו]ת שבריאת העולם וירידת הנשמה מאגרא רמה לבירא עמיקתא לא היתה בשביל העדר עשיית ענינים הכלתי רצוים, כי גם לולא זאת הכריאה, לא הי' מקום לרע, וכל אלו הם רק בשביל הועשה טוב, והבכנ מוכן.

ומה שכתב על העדר מרצו וכו' — הרי לדברי הכל נמצאים אנו בדרא דעקבתא דמשיחא עליו נאמר הקטן יהי' לאלף, והרי כאו"א אי אפשר שיהי' עוד למטה מקטן. ובפרט שידועות הוראות רבותינו נשיאינו, שכשם שצריכים לדעת הסרונות עצמו צריכים לדעת ג"כ מעלות עצמו...

(אג"ק ח"י"ז ע' עג)

...בהנגע למה שכותב אודות המגרעות אשר בהמוסד, הרי כיון שנמצא על אתר הנה את"ל שכמה ענינים צריכים תיקון, יתעצו כולם יחד לתקן החסרונות, והרי כל אחד מהם מעונין כמובת המוסד והחניכות שבו, ואין לך דבר העומד בפני הרצון. והדרך לזה הוא בדרכי שלום ובדרכי נועם, כהוראות נשיאינו — וכמיוחד כ"ק מו"ח אדמו"ר מייסד הכפר ומנהלו.

(אג"ק חכ"א ע' שסח)

ו

ליהודים שיצאו מאחורי "מסך הברזל"

א. ייסוד הכפר בעבורם

עיקר התעסקותו של כ"ק מו"ח אדמו"ר בהיותו במדינתו (בין שאר עבודתו בעולם כולו) — היתה בקרב בני ישראל שנמצאו בתקופה ההיא מאחורי מסך הברזל, ע"פ הכלל ד"עניי עירך קודמין". וזה הי' בתחלת נשיאותו, כשגר במדינה ההיא, ונמשך אף לאחר שיצא ממדינה ההיא. וכפי שכתב במכתביו הידועים: "תקותי תאמצני והיא נחמתי אשר ריחוק המקום לא יפריד ח"ו וח"ו בינינו", שהפירוד הי' רק בחיצוניות ("ריחוק מקום"), אבל באמת נמצא הוא אתם "דעתי ולכבי מסורים ונתונים המה לכאו"א .. כאשר .. בעת היותי אתם עמם יחד בלי הברזל כלל".

ובהתאם לזה, על פי ציווי כ"ק מו"ח אדמו"ר ייסדו (ובאופן "מיוסד") ישוב בארץ הקודש — "ארץ הבחירה" — "כפר חב"ד", שרובם ככולם של המתיישבים הראשונים שם הם עולים ממדינה ההיא, שהתיישבו (עם כל הפירושים בזה) בארץ ישראל, ובאופן של "קביעות"...

(התוועדויות תשמ"ז ח"ג ע' 92)

...אתן משקה עבור ארץ הקודש, ובמיוחד — ירושלים עיר הקודש, וכן כפר חב"ד — ששם נמצאים יהודים שבאו "מאחורי מסך הברזל", שאצלם נתקיים הענין דאתהפכא חשוכא לנהורא וכו'.

(התוועדויות תשד"מ ח"ב ע' 1355. וראה גם שיחות קודש תשכ"ז

ח"א ע' 206. 325. תשכ"ה ח"א ע' 224. תשכ"ט ח"א ע' 448.

תשל"ח ח"א ע' 173. 639. תשל"א ח"א ע' 477)

ב. בעלי מסירות-נפש

...בהודמנות זו רצוני להביע לכ' הרושם העמוק שעשתה עלי הידיעה על דבר השתתפותו עם הצבור בכפר חב"ד במועד תשעה באב — יהפך לשמחה ולששון. ובודאי התכוון כ' להביע בזה גם התיחדות עם גורל אחינו בני ישראל שליט"א במדינתנו לפנינו, לב אחד עם תושבי הכפר שיצאו משם, ובמרה ידועה גם השתתפות כרגש המסירות נפש ומסורת אבות החודר את כפר חב"ד ותושביו. ואני תפלה שתושבי הכפר שהם ראשונים לבקיעת המסך — שיפתחו הצנור ליציאה המונית משם במשך הזמן הקרוב, שערי רחמים למעלה שלא ננעלו — יפתחו שערים למטה ליציאת אחינו בני ישראל מן המיצר אל המרחב, ויהי רצון שיהי' זה בקרוב ממש.

(אג"ק חכ"ב ע' תפח)

מעלתו של כפר חב"ד — שיסד אותו נשיא ישראל בכחות עצמיים ופנימיים, ועל ידי יהודים שעברו כמה וכמה נסיונות ועמדו

בהם מתוך מסירת-נפש בפועל, ופעלו ענינים כאלו שלא ראינו בדורות שלפני זה.

— ולהעיר, שלגבי יהודים בעלי מסירת-נפש מתבטלים כולם... וע"ד מארו"ל: "אמת ראה" ונפל על פניו —

שענין זה הוא מצד בחי' היחידה, שהיא למעלה מכל הכחות, כולל גם ראשית הכחות — בחי' ח'.
 וכוון שכן, הרי מקום זה הוא ה"כלי" לבחי' היחידה שלמעלה, יחידו של עולם, שהוא ענין אחדות הפשוטה, שתומשך ותתגלה במדידות והגבלות המקום, על ידי ה"כלי לקבלה" דבחי' היחידה שלמטה.

ובאותיות פשוטים:

כל עניני כפר חב"ד הם ענינים רוחניים, והיינו, שגם הענינים הגשמיים הם בעצם ענינים רוחניים — כיון שנעשים על ידי יהודים שעמדו בנסיונות, וידוע שענין הנסיון פועל הרמה בכל כחות האדם, כך, שגם המעשה הגשמי שלו הוא נעלה יותר — ענין רוחני (ומה שנקראים ענינים גשמיים, הרי זה רק לגבי ענינים רוחניים נעלים יותר).

וזהו הכוונה ביסוד הכפר — שבענינים גשמיים כפשוטם, כמו עבודת הארמה, יעסקו יהודים בעלי מסירת-נפש, שעל ידי זה פועלים שענין המסירת-נפש חודר וניכר גם בענינים פשוטים בגשמיות.

ומזה מובן שגם המשכת הברכה מלמעלה — התלוי בקיום רצונו ית', "נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני" — היא באופן של פריצת כל הגדרים, מדידות והגבלות, ורק בגלל סיבות צדדיות עדיין לא בא הדבר בגלוי, אבל, כיון שענין זה ישנו מן המוכן, הרי תיכף ומיד יכול להיות שינוי מן הקצה אל הקצה.

יש לעשות "כלים" בדרך הטבע, וכאמור, באופן שגם הענינים הגשמיים חדרים בכח היחידה, ואז יתבטלו כל המניעות והעיכובים, ותומשך ברכה

מרוכה מגשם ועד בשר בכל עיני כפר חב"ד, ועל ידי זה גם בכל עיני ארץ ישראל, בכל המצטרך בכני חיי ומווני רוחי, מתוך שלום ושמחה.
(תורת מנחם — התועדויות תשי"ז ח"ט ע' 335 — הנחה בלתי מוגה)

ג. הנצנים נראו בארץ

...הנמצאים בכפר חב"ד, שהם ה"נצנים נראו בארץ", הראשונים שזכו לצאת ממדינה ההיא, ואצלם העיקר עבודת האדמה כפשוטה, אכן לשם שמים ויתירה מזו בכל דרכך דעהו.

שתהי' להם פרנסה בהרחבה, הן ההכנה בהרחבה והן ההוצאה לצורך עינים רחבים, בריאים ושמחים.

(שיחות קודש תשכ"ח ח"א ע' 119)

— הנחה בלתי מוגה, בתרגום חפשי מאידיש)

...הנמצאים בכפר חב"ד הם ה"נצנים נראו בארץ" ואלו שיצאו באופן דטיפין טיפין, ע"ד טיפת המעין דנהרא מכיפי מיברך, שזה מביא שטפון גדול, שמסייעים בתוקף הילוך המים יסייעו להביא ההמון רב כיד רמה בנעריהם ובבנותיהם וככל אשר להם שלמים בגופם וכנפשם כתורה וכממונם .. והוי' בראשם בקרוב ממש.

(שיחות קודש תשכ"ד ע' 293 — הנחה בלתי מוגה. וראה גם שם תשכ"ז

ח"א ע' 325. תשל"ל ח"א ע' 640. תשל"א ח"א ע' 477. אג"ק חכ"ד ע' 30)

ד. מקום מקלט ליהודי רומי' נוספים

כאן המקום אתי להביע עוד הפעם תקותי החוקה — אף שאיני יודע מה צריך להיעשות בזה — שסוף סוף ייעשו המאמצים הדרושים שיאפשרו לכפר חב"ד להיות מקום מקלט למספר הגון של ידידיהם ואחיהם של תושבי הכפר, ואחיהם לצרה בעבר — יהיו בני ביתם עמהם וחבריהם להתיישבות באה"ק ת"ו, ארץ אשר עיני ה"א בה מראשית השנה

ועד אחרית שנה, אשר גם עיניהם של אחינו בני ישראל הנתונים בצרה ושבי' נשואות אלי'.

(אג"ק חכ"ג ע' שיז. וראה גם שם ח"ו ע' קט.)

ח"י ע' כה. קצב. לקר"ש חל"ג ע' 285)

בכמה הזדמנויות דובר אודות יהודי רוס' שזכו לצאת מחוץ לגבול מדינה ההיא .. ונמצאים היום בכפר חב"ד — נאחל להם, איפוא, במעמד עשירות מישראל שתהי' אצלם ברכה והצלחה בענינים הגשמיים כפשוטם, ובענינים של רוחניות שבגשמיות, גשמיות שברוחניות ורוחניות שברוחניות. ועד שכפר חב"ד יהי' המקום שממנו יתחיל קיום היעוד "אומר לצפון תני", שהענינים יתחילו "לזוז" לכוון זה. והדבר יהי' ביד רמה ובריש גלי ובקרוב ממש.

שיתן להם השי"ת ברכה והצלחה במקומם הם ובעיניהם, ועל ידם תמשך הברכה והצלחה לכל השייכים אליהם .. ומהם תמשך הברכה לכלל ישראל...

(שיחות קודש תשכ"ב ע' 580 — הנחה בלתי מוגה, בתרגום חפשי מאידיש.)

וראה גם שם תשכ"א ע' 234. תשכ"ח ח"א ע' 119)

ה. מעון עולים

...יש הכרח שהעולים החדשים ממדינתנו לפנים, שבתנאי חייהם לא הורגלו כלל באורח חיים יהודי מסורתי רגיל, על אחת כמה וכמה חסידותי, מחוץ לבתיהם, ולא ראו רחוב יהודי וסביבה יהודית כזו שככפר חב"ד — שיימצאו לכל הפחות שבועות אחדים כאוירה ובסביבה של כפר חב"ד העכשוי, שלהשפעתה זקוקים הם ביותר, בכדי שמיד כשיגיעו לאה"ק ת"ו יכנסו למסלול חיים חסידותיים, מסלול חיים ותיק ומסודר הקיים כבר בח"י שנה בכפר העכשוי, שם ימצאו אנשים בגילם, זקנים ובימי העמידה, וגם צעירים, שאו בסגנון חכמינו ז"ל קמא קמא בטיל, ויסתגלו לאורח חיים חסידותי בריש גלי, בלי קשויים והרפתקאות. שלכן נחוץ ומועיל ביותר להקים

הדירות והמלון בשבילם בכפר חב"ד הקיים דוקא. מה שאין כן אם יהיו הדירות האמורות בכפר חב"ד השני, ששם יהיו חלק גדול בכמות, אזי תהי' ההסתגלות האמורה קשה יותר ובעלת הרפתקאות, הרפתקאות שבקל אפשר למנעם באופן הנ"ל.

(אג"ק חב"ד ע' קכז. וראה גם שם ע' קנט)

ג. השפעה על כל ארץ ישראל

הנמצאים בארץ ישראל בכלל, ועל אחת כמה וכמה אלה שעברו נסיונות [=על שמירת תורה ומצוות] ונמצאים כיום בכפר חב"ד, בנחלת הר חב"ד ובלוד .. עליהם לפעול שהשקפת עולמם תתפשט בכל ארץ ישראל, שזה יורז וימחר את צאתם של קרוביהם ומכריהם "וכל אשר בשם ישראל יכונה" הנמצאים עדיין במיצר ובשבי' בכל מקום שהוא, שייצאו משם ב"הרחבה" וב"הרווחה" ויזכו לגדל בנים וכני בנים בשמחה ובטוב לבב.

(שיחות קודש תשל"ב ח"א ע' 95 — הנחה בלתי מוגה; בתרגום חפשי מאידיש)

פרק שלישי

חשיבותו ויחודו של כפר חב"ד

פרק שלישי

חשיבותו ויחודו של כפר חב"ד

א

שמו

א. מקורו — בכ"ק אדמו"ר מהורוי"צ

...בהנוגע לשמו של הכפר, הנה גם בזה פליאה השאלה, כיון שכ"ק מו"ח אדמו"ר קרא לו "כפר חב"ד" (במילא גם בכל מכתבי קורא הנני רק בשם זה), ואין מקום לשנות או לשם עודף ונוסף על זה...

(ממכתב לועד כפר חב"ד, כ"א אייר תשס"ו, נדפס באג"ק חיי"א ע" קטו.

ודאה גם שם חס"ו ע" רלה. דסב. שי)

★ ★ ★

השם "כפר חב"ד" הרי הי' בידיעתו ובהסכמתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, ובוה הדיוק לא רק תיבת "חב"ד", אלא גם ענין ה"כפר".
(שיחות קודש תש"כ ע' 228 — הנחה בלתי מוגה, בתרגום חפשי מאידיש)

ב. "כפר חב"ד"

"כפר" — בפשטות ניתן שם זה, כי לא הגיע עדיין זמן הגאולה. אמנם ע"פ המבואר בחסידות המעלה המיוחדת ד"בן כפר שראה את המלך" ל"בן כרך שראה את המלך", שרוקא "בן כפר" מתפעל (מראיית פני המלך) בגלוי, ועד שחודר בכל גופו, "שכל" שבגוף, וכפי שנמצא בגוף וכו'; משא"כ "בן כרך" שאין ההתפעלות אצלו כ"כ בגלוי.

"חב"ד" — שממנו יפוצו (מעיינות) חב"ד. וכדי שיהי' נמשך מה"מעין",

"יפוצו מעינותיך הוצה" צריך להיות ההמשכה ממקום עליון יותר (מחב"ד), ועד שבא בהבנה והשגה רחב"ד — "יתפרנסון מיני".

(התוועדות תשמ"ז ח"ג ע' 92)

מכואר בחסידות (מיוסד על נגלה דתורה — מסכת חולין) שישנה מעלה בבן כפר (על בן עיר) שראה את המלך, משום שאצלו זהו חידוש, ולכן הוא עושה את ה"שמורעם" (רעש וסערה), ובוה מבטא הוא את כל הפרטים, כאשר יש צורך לפעול, להלהיב ולהצית לכת"אש בכל הסביבה עד אשר יפוצו המעינות גם לחוצה. משם כך — "כפר" ולא "עיר".

וכשם שמכואר, שבכוח מופתים אפשר לפעול בנקל יותר וכמהירות יתר מאשר בהבנה והשגה — כך בנוגע לאנשי הכפר, שהם נמצאים במצב של התפעלות "אשר הגדיל והפליא הוי' לעשות בארץ", שהרי הקב"ה הוציאם בניסים גלויים מן המיצר אל המרחב והם פתחו את הדלת דרכה ילכו כמה וכמה, למאות ואלפים מאחינו בני ישראל בחסד וברחמים, והם "ימשיכו" זאת ויוציאו מכך את המסקנה והתוצאה עד ל"בכין" ו"מסקנה" כפועל בנוגע להפצת לימוד התורה (הנגלה והחסידות) וקיום מצוותי' עד לקיום מצוותי' בהידור.

(שיחות קודש תשכ"ו ע' 283 — הנחה בלתי מוגה, בתרגום חפשי מאידיש.

וראה גם שם תש"כ ע' 228. תשכ"ד ע' 518)

ג. להיות ראוי לשמו

כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"מ וי"ע הי' מייסד כפר חב"ד והוא מנהלו גם עתה, ובוודאי הוא עומד כמרים ומעורר רחמים רבים, על כל אחד ואחד מתושבי הכפר ועל כולם יחד, שהכפר יוכל בצדק לשאת את השם הקדוש חב"ד, ושתהי' בו שפע ברכה והצלחה הן בגשמיות והן ברוחניות.

(ממכתב לארגון נשי ובנות חב"ד אשר בכפר חב"ד, כ"ז סבת תשי"ז.

נדפס באג"ק ח"ד ע' שי"א. בתרגום חפשי מאידיש)

...שכפר חב"ד יהי' ראוי לשמו, שהוא ימשיך ויוסיף את ענייני חב"ד אצלם [=התושבים] גופא, במשפחותיהם, ובכל מקום שידם מגעת — הן בארץ הקודש הן בחוץ לארץ, וזאת מתוך שמחה וטוב לבב.

(שיחות קודש תשכ"ט ח"א ע' 485 — הנחה בלתי מוגה, בתרגום חפשי מאידיש)

ד. דיוק בשם במסמכים ובעתונים

...לפלא מה שיש ענינים וגיירות רשמים וכו' שמשתמשים לעת עתה בשם שנשתקע [=שפריר], ולא בשם הכפר "כפר חב"ד", ובאופן המתאים יש לתקן את זה בהקדם. ואל יהי הדבר קטן בעיניהם, כי יש חשש שיהי' נוגע לכמה ענינים...

(ממכתב לוועד כפר חב"ד, ר' ניטן תשי"ז, נדפס באג"ק חט"ו ע' יח)

תמיהתי (מהולה בצער קצת) על אשר ברוב קמעי המכ"ע [=המכתבי עת] שנתקבלו ומתקבלים גם עתה נזכר בדוקא השם שפריר! והרי זה כמה וכמה עוררתי על דבר נחיצות קביעות שם כפר חב"ד ובדוקא. ולפלא שכנראה ענין זה קל בעיניהם, בה בשעה שארו"ל שמא מילתא הוא. ומוכח גם מיני' ובי', מזה שהמכ"ע כותבים בדוקא ההיפך. וד"ל. ובטח עתה שעת הכושר להביא כפועל גם את זה, ולכלול (בשם זה או: כחב"ד א' וב') גם הכפר הישן...

(ממכתב לוועד כפר חב"ד. כ"ו אייר תשט"ז. נדפס באג"ק ח"ג ע' קו)

ב

שם צוה ה' את הברכה

א. גילוי מדת הרחמים

כמענה על מכתבו .. בו כותב על דבר המאורע בכפר חב"ד ל"ע ול"ע

[=רצח חמשה מתלמידי ביה"ס לממלאכה בכפר חב"ד, יחד עם מוריכם, ע"י מחבלים ערבים, כאור ליום ב' דר"ח אייר תשט"ו, בעת עמדם בתפלת שמונה עשרה של תפלת ערבית, הי"ד]

— ובוראי למותר לעוררו כמה שכתבתי לכמה מאנ"ש שמוכרח לא רק לחזק המוסדות אשר שם, אלא עוד להרחיבם ככמות וגם באיכות כי שם ציוה ה' את הברכה עד העולם, ובהוראת רבותינו הק' אשר תתגלה במקום זה מדת הרחמים שהיא גדולה ממדת החסד שלפני' — נחלה בלי מצרים מכריח מן הקצה אל הקצה.

(אג"ק ח"ג ע"ס. הלשון "שם צוה ה' את הברכה" בנוגע לכפר חב"ד — מזכרה גם שם ע"ס. קח. קיא. קכט. קלד. רעו. ח"ד ע"ס. חס"ו ע"ס. רפז. שפז. חס"ז ע"ס. קלא. קסו. ח"ז ע"ס. קסח. רד. רלג. ח"ח ע"ס. פד. שמג. שעד. ח"ט ע"ס. נז. חכ"א ע"ס. שפ. חכ"ג ע"ס. רצה. חכ"ה (תשכ"ח) ע"ס. קמ. חכ"ה (תשכ"ח) ע"ס. שיא)

ב. למעלה מדרך הטבע

...ושם [=בכפר חב"ד] יתקיים הייעוד "שם צוה הוי" את הברכה חיים עד עולם", שם הוי' ולא שם אלוקים, היינו כפי שאלוקים נשלם בהוי', שתהי' הצלחה מופלגה למעלה מדרך הטבע בכל המצטרך להם בבני חיי ומוזוני ריוחא, ובהפצת תורת החסידות בכל מקום שידם מגעת, מתוך שמחה וטוב לבב...

(שיחות קודש תשי"ט ע' 202 — הנחה בלתי מוגה. בתרגום חפשי מאידיש)

ג

נחלה של הרבי

...עומדים אנו תיכף לגשת להקפות, וברצוני איפוא, להזכיר, את הנחלה שיש לרבי בארץ ישראל, שזהו כפר חב"ד, שירדו ממנו כל ההעלמות

והסתרים ושיהי' להם טוב הנראה והנגלה בגשמיות, ומשם שתהי' הפצת המעיינות בכל ארה"ק ועתידה א"י שתתפשט בכל הארצות...
(שיחות קודש תש"כ ע' 75 — הנחה בלתי מוגה, בתרגום חפשי מאידיש)

ד

נציגי כפר חב"ד — הם באי הכח של הרבי בארץ ישראל

מכיון שנמצאים כאן כמה מתושבי כפר חב"ד, וכיניהם ה"זוכה בגורל" שהוא הרי הגיע לכאן בתור בא כח של כל המשתתפים בגורל, וכן נמצאים כאן גם אלה שהגיעו מכפר חב"ד בתור באי כח של כפר חב"ד, שהם באי הכח שלנו בארץ ישראל כאן למטה מעשרה טפחים — שהם יאמרו, איפוא, "להיים" ואחריהם כל הקהל כולו. ושימשיכו את השמחה בכל עניני כפר חב"ד ובכל עניני ארץ הקדושה תבנה ותכונן על ידי משיח צדקנו.

(שיחות קודש תשכ"ג ע' 46 — הנחה בלתי מוגה, בתרגום חפשי מאידיש)

ה

באי כח של יהדות רוס'

...תושבי כפר חב"ד שהם באי הכח של יהודי רוס' — יעזור השי"ת שתהי' להם הצלחה רבה בכל עניניהם, בלי מניעות ועיכובים ובדרכי נועם באופן של "נחלה בלי מצרים" וכפריצת כל הגדרות ומדידות והגבלות, ויבנו ויתכוננו ויתייסדו ויתרחבו ויתפשטו להקים מקום שמהם תצא תורת החסידות לכל המקומות ובפרט בארץ אשר עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה

ועד אחרית שנה מתוך אהבה וחסד ושמחה וטוב לבב, ועד לאופן ד"עד דלא ידע" כמים לים מכסים.

(שיחות קודש תשכ"ז ח"א ע' 482 — הנחה בלתי מוגה, בתרגום חפשי מאידיש)

1

שְׁלוּחִים מֵהֶרְבֵי — לְכַפֵּר חֲב"ד

בהמשך לענין שדובר אודותיו לעיל, שלפני שנים אחדות [=בשנת תשמ"ז] נשלחו מכאן עשרה שלוחים לא", ועיקר הכוונה בזה היתה שהם יבקרו בכפר חב"ד, וסוכם מלכתחילה שזהו לשם ביקור [גרידא] .. כדי למסור שם מה שקבלו כאן ושאת"כ יחזרו לכאן...

לעומת זה, הרבר שמדובר עתה אודותיו הוא יותר קשה — ישנה סברה שלאחר חג הפסח או מעט לאחר מכן, יסעו לשם גם בן מנין יהודים על מנת להשאר שם כמה שנים .. מרכוז יהי' בכפר חב"ד .. ובין אם פעולתם כפועל תהי' בכפר חב"ד, או בשלוחותיו במקום אחר כארצנו הקדושה — מקום התיישבותם יהי' בכפר חב"ד...

(משיחת פורים תש"כ, שיחות קודש תש"כ ע' 232 —

הנחה בלתי מוגה, בתרגום חפשי מאידיש)

(בשנים תשל"ו-תשל"ח שלח הרבי שלוש קבוצות של שלוחים לאה"ק, בראש חודש שבט תשל"ט כתב להם הרבי מכתב מפורט ע"ד תכנית השליחות ותפקידי השלוחים, ובין השאר הוא התייחס לכפר חב"ד, וז"ל):

...נאמר בעת התחלת השיחות איזר כמה מטרו: ותועליות בנסיעתם ובשליחותם, נוסף על הכוונה ה... ביסוס המצב באה"ק ת"ו, לא רק

על ידי דיבור ומעשה סתם ועזר גשמי ורוחני בכללות, כי אם בתור שלוחים, ששלוחו של אדם כמותו, להראות דוגמא חי' לאחרים, שמהם יראו וכן יעשו.

כהאמור ג"כ נקודות מסוימות, והן:

...עזר בפיתוח מושבי חב"ד אשר באה"ק ת"ו הקיימים מכבר, ובפרט כפר חב"ד (א' וב') ונחלת הר חב"ד.

(השליחות לארץ הקודש" ע' רסג)

ז

"זקני הכפר"

שח הרב מרדכי שמואל אשכנזי שליט"א, רבו של כפר חב"ד:

לאחר פרשת היתר הממורים של "האח והאחות", הרבי דיבר בחריפות גדולה נגד הרב גורן שהתירם. בדיוק אז הוצרכתי להוציא "כושר לרכנות" מהרכנות הראשית, ולא ידעתי האם בכלל מותר לגשת לרב גורן לאחר שיחה כל כך חריפה מהרבי. אבי שי' נסע לרבי ליו"ד שבט וכשנכנס ליחידות שאל בשמי את השאלה, והרבי השיב:

"כעצת זקני הכפר".

אספתי ששה מזקני הכפר, חמישה אמרו שאפשר ללכת ואחד התנגד.

(שבועון "כפר חב"ד" גליון 685 ע' 26)

ח

ביקורים בכפר

א. אנשי ציבור

...במשך שבועיים הבאים יבקרו באה"ק ת"ו ראשי מנהיגי המגזית המאוחדת דכאן, וראשי המגזית לאה"ק ת"ו והדו"וינט. ולפי דעתי מהנכון הי' במאד מאד:

א. להשתדל שיבקרו בהכפר ולערוך בשבילם קבלת פנים מתאימה.

ב. שאחר כך, כטוב לב הנ"ל וכו' יבקרו אצלם באי כח אנ"ש מהכפר, וכדי לחזק הדבר יהיו ג"כ באי כח אגודת חב"ד ובתי הכנסיות דאנ"ש וכו', כדי להראות להם שזהו כח ניכר באה"ק ת"ו.

(ממכתב להנהלת כפר חב"ד, י"ט מנחם אב ה'תשי"א,

נדפס באג"ק ח"ד ע' תסו. וראה גם שם ח"י ע' שסג)

...כאן עלי חובה נעימה להביע עוד הפעם תודתי למר עבוד התענינותו בעניני כפר חב"ד, אשר בודאי גם להבא יושיט להם עזרתו באם יזקקו לזה, ועוד וגם זה עיקר, שיתענין בהנעשה שם ולא רק על ידי שמיעה אלא גם על ידי ראי' וביקור וכו'.

(אג"ק חב"ג ע' קחט. וראה גם שם חכ"ב ע' ז. דלז. עררעא. שמא)

...בהזדמנות זו אביע גודל הנחת רוח שגרם לי ביקורו בכפר חב"ד והשתתפותו בהנחת אבן פינה לבית הספר בכפר והדברים הנלככים שנשא

באותו מעמד. ובפרט שכמו בכל דבר טוב יהי גם בזה המשך ואדרבה בהוספה ובעלי, וכסגנון חכמינו ז"ל מעלין בקדש.

(אג"ק חכ"ה (תשכ"חיתשכ"ט) ע' רנב)

תקותי שלאחרי בקורו בכפר חב"ד לרפאות חולים הנה יבקר שם בענינים שמחים, בקור כריאים, וישתתף בהתועדויות הנערכים שם מזמן לזמן ומביאים רפואה וחיווק עדוד רוח שפלים לב נדכאים, שפלים ונכאים במלחמת היצרים, מלחמת הצורה עם החומר והרוח עם הגשם. שכל זה בא כתוצאה מהמלחמה דנפש האלקית עם הנפש הבהמית.

(אג"ק ח"י"ח ע' רלז)

ב. תיירים

במענה על מכתבו ובהמשך למכתב הקודם שנענה בו על קצת השאלות.

בהנוגע להתיירים המבקרים בכפר חב"ד, מובן שנכון הענין דקבלת פ' במאד. ומכמה טעמים שכתבתי כבר ועוד כהנה, אלא שמוכן גם כן שיש לתקן ככל האפשרי את המגרעות שמוזכיר אודותן, כמוכן בדרכי נועם ובדרכי שלום, ותמי' גם הספק האם להזמין לבקור, שהרי אדרבה צריך להשתדל בזה כו"כ [אולי במקרה יוצא לגמרי מן הכלל יש להשתדל שיהי' הביקור באופן שבו ביום יוכלו לנסוע חזרה ולא ללון בכפר חב"ד. וד"ל].

(אג"ק ח"י"ח ע' תצד. וראה גם שם ח"ד ע' תסז. ח"י ע' כד. ח"י"ב ע' מג.)

ח"י"ח ע' צ. ק"ח. קמא. רלז. ח"י"ט ע' פג. רלה. תמה. ח"כ ע' קכו.

חכ"ב ע' קפט. רלז. ער. חכ"ג ע' מ. קמט. רסג. חכ"ה ע' רלג.

רנב. לקר"ש חל"ח ע' 197)

ט

התעניינות הרבי בנעשה בכפר

א. בשורות טובות

...כיון שנכנסנו לחודש כסלו, ובפרט אחרי קבלי בשורות טובות על דבר חנוכת בית מרכז לנוער על שם ידידנו מר שזר שליט"א בכפר חב"ד, ועל פי הציווי שבעניני קדושה צריך להיות מוסיף והולך, תקותי שבי"ט כסלו הבע"ל יצוין יום מלאות עשרים שנה ליסוד כפר חב"ד בתוספות חגיגות והתעוררות באיכות ובכמות.

והיות ומר מהנה אותי תמיד בבשורות טובות בכל השיך לכפר חב"ד ומוסדותיו וכו', כודאי גם הפעם לא ימנע הטוב ויבשרני טוב בזה.

(אג"ק חכ"ה (תשכ"ח-תשכ"ט) ע' ריז)

★ ★ ★

...ויהי רצון אשר סוף סוף תהינה הידיעות המתקבלות מאנ"ש — אשר חפץ ה' בידם הצליח להעמיד כפר חב"ד, מיסודו ובהנהלתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע נשיא ישראל, על תלו ומכוננו, להמשיך בפועל ברכת השי"ת והצלחתו הניתנת ומושפעת מלמעלה באופן דמוסיף והולך, ע"י התעוררות רחמים רבים של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל, ותהי' ההתחלה בזה תיכף ומיד ממש, וגם זה באופן דמוסיף והולך, ועד לופרצת וגו' ועד לנחלה כלי מצרים...

(ממכתב י"ז סבת תשי"ט)

★ ★ ★

מאשר הנני קבלת מכתביו .. ות"ח על הערתו בהנוגע לפרטי שיפור הענינים בכפר חב"ד. וכמובן אשתדל בזה כפי האפשרי. וכודאי גם להבא

יודיעני מהנראה לו בזה וכגון זה בעניני חב"ד אשר באה"ק ת"ו, שהרי זכות הרבים בזה, וזכות הרבים מסייעתו.

(ממכתב ד' אלול תשי"ז)

ב. הכתיבה בפרטיות

הנה ת"ח ת"ח על כתבו על דבר עניני הכפר וכו'. אף שגם עתה לא בפרטיות הדרושה, וכמו שכתבתי מכבר שכל המפרט בכגון דא הרי זה משובת, ויהי רצון שעל כל פנים מכאן ולהבא יעשה כזה, ות"ח מראש .. פשוט שלא אמרתי למי שהוא שרצוני שלא יכתבו לי על דבר הכפר ואנ"ש, ומה שכן אמרתי — שיכתבו (ואדרבה — בפרטיות דווקא, ועל דבר ב"ש) העניינים כמו שהם, ולא יכתבו היפך האמת. ות"ח לכל אלו הכותבים על דבר עניני הכפר כמו שהם ובפרטיות, כי נוגע ומתעניינים בזה הרבה הרבה יותר ממה שמשערים אנשי כפר חב"ד.

(אג"ק ח"י"ב ע' עא. וראה גם שם ח"י" ע' קצו. תי"ד. חס"ו ע' דצה. ח"י"כ ע' רח)

במענה על מכתבו .. בהודמות זו אעורר עוה"פ על התמי' שמקצרים כ"כ בתיאור העניינים והמאורעות בכפר חב"ד, אף שהפרטיות בזה נחוצה. ובפרט בנוגע להמאורעות שיש חשש לומר שיגיעו תלונות לכאן על איזה פרטים מהם, ונחוצה ידיעה ברורה, מהו מוגזם ומה לא, וק"ל, ויה"ר שעכ"פ מכאן ולהבא יתוקן הדבר.

כבקשתו אזכירו על הציון של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע לרפואה קרובה ולרפואה שלמה ולהצלחה מופלגה בעבודתו בקדש, לחיזוק והתפשטות כפר חב"ד אשר שם צוה ה' את הכרכה חיים עד העולם, עד שיעשה מהעלם והסתר דעולם הזה דירה לו ית'.

(ממכתב י"א סיון תשמ"ז)

...ויהי רצון שיכשר טובות בעניני כפר חב"ד, שבעל השמחה מיסדר ומנהל

(וגם בענינים הפרטים) — והתפתחות שלהם לכל לראש.. המחכה לבשו"ט ומפורטות אודות ניצול ימי הגאולה וע"ד התפתחות הכפר בכל הכיוונים. (ממכתב י"א תמוז תשט"ז)

ג. הסברה שלא לכתוב — מופרכת

...מה שכתב שאולי אינני מסכים שיכתוב לי מעניני כפר חב"ד וכו', לפלא גם הקס"ד בזה, ובפרט שכמה פעמים ולכמה מאנ"ש כתבתי בפירוש, שאדרבה ואדרבה. והרי ממה נפשך — בהנוגע לענינים טובים וכו' הרי זה נכלל בהכלל גדול שבתורה דואהבת לרעך כמוך ובפרט ע"פ המבואר בתורת החסידות במצות אהבת ישראל.

וכאם שאינו בטוב הנראה והנגלה, הרי ברובא דרובא ישנם כאלה מן הצד המודיעים אודות זה, אלא שלפעמים רבות כהגומה, ובמילא כשמודיעים הענין כמו שהוא, הרי אדרבה וכו' ואין להאריך בדבר הפשוט.

ויהי רצון שמתוך מנוחה שמחה וטוב לכב ירבה בבשורות טובות מתיקון כל עניני הכפר, ובנקודה הפנימית — הפצת המעינות ועד שיגיעו גם חוצה. ("מקדש מלך" ח"ג ע' רסד. וראה שם ע' רטרורסוז)

,

כפר בלתי מפלגתי

א. שלילת מפלגתיות אפילו למראית עין

...בנוגע למ"ש אודות תנועת המושבים והצירוף אליהם, — יש לברר ביסודיות הדרושה תגובת הציבור על זה ובמילא גם יחס חוגים שונים לענין הצירוף. ובכגון זה דרושה זהירות יתירה שהרי ידועה שיטת חב"ד ליוכאוויטש שהיא על-מפלגתית ואין מקבלים עליהם חותם איזה מפלגה.. — איזה

שתהי'. ובהכירי אישית את מר .. שי' אחר השיחה בינותינו — ומתוכנה גם הנהגת חב"ד האמורה, בודאי יבין לדעה בזה, בשלילת ענין המטביע רושם מפלגה על הכפר — אם כאמיתי או אפילו רק בעיני השומעים והרואים. (ממכתב לועד כפר חב"ד, כ"ט ניסן תשס"ז)

במענה על המכתב .. [על] הסברה שיהי' מועמד [מטעם] כפר חב"ד למשרת יו"ד המועצה האיזורית, כיון שיש חילוקי דיעות בין חברי שתי המפלגות שכמועצה זו ואין מפלגה האחת שבעת רצון מאשר היושב ראש הוא ב"כ מפלגה השנית — מופרכת לגמרי, ותמי' גדולה אפילו על הקס"ד בזה. — וידוע אשר אל לאנשי הכפר ואנשי חב"ד להתערב במחלוקות של מפלגות. ועוד כמה טעמים שגם הם מובנים ופשוטים. (ממכתב להנהלת כפר חב"ד, ב' כסלו תשי"ז)

במענה על מכתבו .. בו כותב אשר שמע אשר כפר חב"ד קשור עם תנועה מסויימה, ושואל אם נכון הדבר.

ולפלא אצלי על השאלה בזה, בה בשעה שהכל יודעים באה"ק ת"ו וכן מחוץ לארץ, שאין כפר חב"ד ולא שיטת חב"ד קשורים עם איזה תנועה או מפלגה, ואינם נתונים להשפעה זולתי הוראות תורתנו הק', תורת חיים, הנגלית והחסידות.

הן אמת אשר כמו שכותב מקבל כפר חב"ד סיוע ממקומות שונים, ובתנאי קודם — שבשנים אחרונות כבר מובן הוא מאיליו נוסף על שמפורש בהדיא — שאין הסיוע נוגע באי-תלותו של הכפר לכלכל כל עניניו על פי שיטת חב"ד שנוסדה כלפני מאתיים שנה בערך, זאת אומרת קודם שנתיסדו כל התנועות שכ' מזכיר במכתבו.

(אג"ק חיי"ח ע' רסז, וראה גם שם חיי"ג ע' קל)

ב. מפלגתיות — מפריעה לעניני חב"ד

מוכן ופשוט בתכלית שאין כל מקום לסכרא על דבר כפר או שיכון שיתופי עם מפלגה — אפילו הטובה ביותר, שהרי זהו בנגוד גמור ומוחלט להנהגת רבותינו גשיאינו, שענין חב"ד הוא על מפלגתי, ותעודתו הפנימית הפצת המעינות עד שיגיעו גם חוצה, ופשיטא לשאינם בחוץ, שמפלגה, איזה שתהי', ה"ו מפריע כגוף העבודה ובסניפי', ולתמי' גדולה ביותר, אפילו על הקס"ד דענין מזור שכוה.

(ממכתב להנהלת כפר חב"ד, א' שבט תשי"ח, נדפס באג"ק חס"ד ע' רנד)

ג. הצלחת חב"ד — היותה על-מפלגתית

כשאלתם אם להשתתף במגבית (בחול"ל) עם איזה מפלגה וכיו"ב, לפלא גם הספק בזה, בה בשעה שיודעים אשר עניני חב"ד הם כלתי מפלגתים ועל מפלגתים זה מאות בשנים, וגם זה מיסודי הצלחתה, ומה זה פתאום הצעה שאלה כזו.

בברכת הצלחה בכל עניני כפר חב"ד מתאים לרצון ולהכוונה, המחכה לבשורות טובות בכל האמור.

(ממכתב לוועד כפר חב"ד, כ"ח מנ"א תשי"ז, נדפס באג"ק חס"ו ע' שסג)

יא

אירועים ופעולות — בכפר

א. כנסים

בנועם קבלתי הידיעה ע"ד קביעת הכנס ליום ב' א' דראש חודש אלול

הבע"ל .. וסגולה מיוחדת לכנס זה שהמקום גורם והזמן גורם, שמתקיים בכפר חב"ד ת"ו בראש חודש הרחמים הוא חודש אלו"ל.

(ממכתב לכנס נשי ובנות חב"ד, כפר חב"ד, ערש"ק מברכים חודש אלו"ל

תשכ"ו, נדפס באג"ק חכ"ד ע"י קצו. וראה גם שם חיי"ב ע"י רנה. רנס.

חט"ז ע"י קנט. חכ"א ע"י רפט. חכ"ז ע"י של)

...בודאי למותר לעוררם על סיוע מועד הכפר בהנוגע לכינוס המרכז לעניני חינוך דחוהמ"פ הבע"ל. ובודאי, וכמו שכתבתי כמה פעמים, כל ענין הנעשה בכפר חב"ד ובפרט ענין שבפומבי, מטבעו שיביא תועלת לכל עניני הכפר, ובלבד שינצלו אותו בעתו ובזמנו ובאופן המתאים.

(ממכתב לוועד כפר חב"ד, ו' ניסן תשי"ז.

נדפס באג"ק חט"ו ע"י יח. וראה גם שם ע"י עד)

ב. קייטנא

במענה על מכתבם מכ' סיון הצעה לייסד קייטנא בכפר חב"ד בשביל תלמידי בית הספר שלהם, הצעה נכונה היא במאד מאד. ואפשר יש מקום לשתף בזה גם תלמידים ותלמידות משאר בתי ספר דאהלי יוסף יצחק.

(ממכתב להנהלת בית ספר חב"ד גבעת התמרים, יפג, ו' תמוז תשי"ד,

נדפס באג"ק חט"ט ע"י קנו. וראה גם שם ע"י שיא. ח"כ ע"י שכב.

חכ"ה (תשכ"ח) ע"י קפג)

ג. חתונה

זמן החתונה ומקומה — כפי שיתדברו שני הצדדים, ופשוט שמה טוב שתהי' בכפר חב"ד, אשר שם ציווה ה' את הברכה.

(אג"ק חכ"ג ע"י רצה)

ד. חינוך הבנות

כמענה על מכתבו, במה שכותב אודות המשך חינוך כתו שתח"י, מובן ופשוט שצריכה להתחנך במוסדות חינוך חב"ד, וכיון שדרים בכפר חב"ד, צ"ל זה במוסדות החינוך בכפר חב"ד. והרי זה נוגע גם לרבים.

(אג"ק חכ"א ע' שסז)

ה. הדפסת מאמרי חסידות

...איש בשורה טובה אנכי היום, אשר מתאים לכקשת מר מאז כאם אפשר להרפים ממאמרי אדמו"ר הוקן בכפר חב"ד אשר באה"ק ת"ו, שראיתי בזה קושיים, שהרי אי אפשר לשלוח לשם כמה וכמה ביכלעך דא"ח וכו' — הגה בחיפוש בין הכתבים נמצא ביכל אחד (או שנים) שכנראה יהי' בהם די מאמרים בשביל כרך. ולכן למלאות רצון מר חפצתי להדפיסו בכפר חב"ד, אף שההגה' תהי' כאן — וכמילא יגרום לאיחור זמן, אבל תקותי זמן לא ארוך כל כך.

(ממכתב ד' מ"ח תשל"א)

ו. התועדויות י"ט כסלו

1. תועלת גשמית ורוחנית

...והנה פשוט הדבר אשר ההתועדות דכפר חב"ד כ"ט כסלו, זהו ענין של אנ"ש באה"ק ת"ו ופשיטא דהכפר כולו ונוגע לכל עניניו, ובפרט שבין המשתתפים נמצאים כמה מבעלי השפעה במשרדים השונים וע"י ההיכרות בעת ההתועדות מתוסף בפעולותיהם, ולכן לא לכד שמוכרחת ההתועדות זו באופן פומבי אלא שמוכרחת גם כן חכנית מראש בהתאם גם לנקודות האמורות.

ומזה מוכן שהחלטה בזה צריך להיות על ידי הועד הכללי של כפר חב"ד, אלא שכמו בכל ענינים, גם בזה נאמר ותשועה ברוב יועץ, ובפרט התייעצות עם ועד הרוחני, צעירי אגו"ח, כיון שהם הלוקחים חלק חשוב בענינים כמו

אלו בכפר חב"ד. ומה טוב גם ב"כ אנ"ש כמקומות אחרים דאה"ק ת"ו, כיון שכנ"ל, ההתועדות בכפר חב"ד הוא ענין לכל אנ"ש דכל אה"ק ת"ו.

מזה מובן ג"כ שאם אפילו יש הוצאות יתירות לכאורה בהתועדות האמורה קרוב לומר שכדאיות הן בשביל התועלת המקווה — הנשמית ועוד יותר הרוחנית (פשוט ש"יתירות" — אין זה ענין של בלי הגבלה, כי אם יתירות במדה ע"פ שכל ומעם ודעת), ולגודל ערך ההתועדות הזו, הנה בלי נדר אעורר את אנ"ש להשתתף בה ממגבית המיוחדת בשליש ההוצאות.

(ממכתב לוועד כפר חב"ד, כ"ח מ"ח תשי"ח, נדפס באג"ק חט"ז ע' קד.)

וראה גם שם ח"ה ע' קלג, ח"ח ע' רכה, ח"י ע' שמא, ח"יב ע' צד.

קח, קא, קעה, רכג, רעו, שפד, ח"יז ע' כו, ח"יח ע' קה, ח"יט ע' קטו,

ח"כ ע' קו, חכ"א ע' שפ, חכ"ו ע' רלד)

2. ברוב עם

מאשר הנני קבלת מכתבו... ומובן שמצער הגרעון בהתועדות י"ט כסלו זה בכפר חב"ד, אשר אפילו את"ל שאין זה אלא גרעון בכמות האורחים, רואים במוחש שברובא דרובא גרעון כמותי בכגון דא מכיז גם כן לגרעון באיכות, וכפרט שהוא יום סגולה היינו ראש השנה לתורת החסידות ודרכי החסידות, וק"ל. וכפרט שכותב שצד הטכני הי' מאורגן יותר טוב, וכן בהנוגע להפצת הספרים עריכת מזנון וכיו"ב — שמוכן שיכולים היו לנצל שהות המבקרים בכפר בפעולות — יותר מאשר שנים שעברו...

(אג"ק ח"יז ע' ער, וראה גם שם ע' דעא)

3. במקום מרווח

...תיכף לאחרי התועדות י"ט כסלו בכפר חב"ד — נעמה לי הידיעה משם על דבר השתתפות כ' בחגיגה, ועתה שמחתי לקרוא במכתבו על דבר התרשמותו העמוקה מחגיגה זו, ולמרות פתגמו של כ"ק מו"ח אדמו"ר — (שנאמר בשעת חגיגה כזו שהיתה בה צפיפות גדולה ביותר וחששו לבריאותו) "א איד קוועטשט מיר ניט" [=יהודי אינו מלחיצני], הנני מסכים

עם כ' על דבר הצורך לסדר מקום מרווח בכפר חב"ד מתאים לקלוט הקהל הרב, כ"י, הכאים להשתתף בחגיגות. וכותב הנני לכפר עד"ו. ותקותי אשר גם זה — ירבה קהל המשתתפים וכן ירבה וכן יפרוץ.

(אג"ק חט"ז ע' רמה. וראה גם שם ע' קסו. קפה)

...בודאי כמנהגו הטוב כמה שנים יבקר בכפר חב"ד ביום הבהיר הוא יום י"ט כסלו הבע"ל, למלאות מאה וששים שנה ליום הגאולה של רבינו הזקן ואתו עמו גאולת תורתו, חסידות חב"ד, וכל ההולכים בדרכי' ואורחותי', הם ובניהם ובני בניהם עד לדורנו, אנחנו אלה פה היום כלנו חיים (אגה"ק סי' ו"ד).

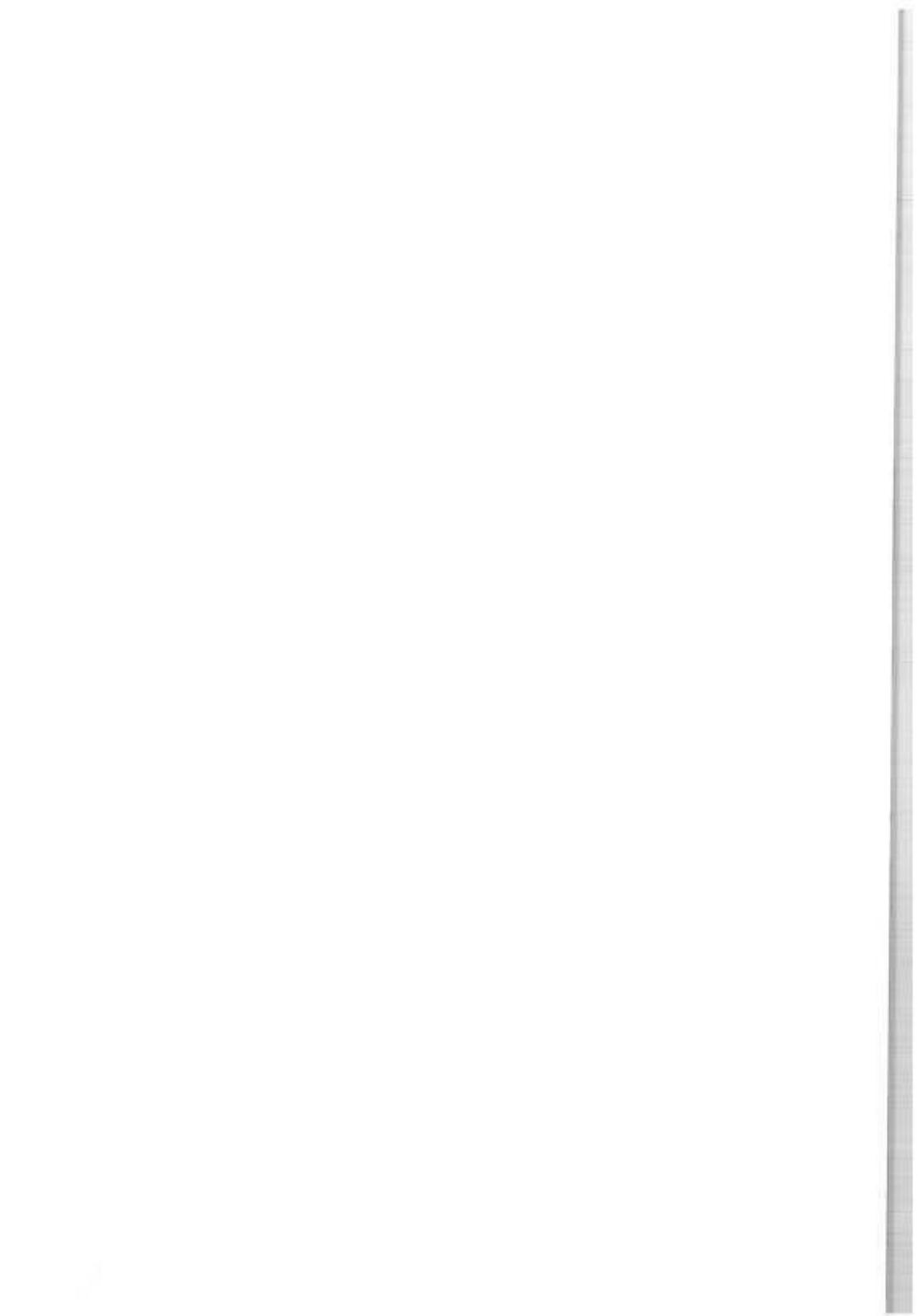
(אג"ק ח"י"ח ע' צ. וראה גם שם חכ"ד ע' לד)

...נצטערתי, כמובן, על שנפקד מושבו בכפר חב"ד בי"ט כסלו. ויהי רצון שיהא לטובה ע"י כפליים בעתיד.

(מקדש מלך" ח"ב ע' 310. וראה גם אג"ק חט"ז ע' קלד)

פרק רביעי

ביסוס והתפתחות של כפר חב"ד

פרק רביעי ביסוס והתפתחותו של כפר חב"ד

א

ביסוס ופיתוח גשמי

א. ייסוד שיכון חדש בכפר

בשנת תשי"ח ייסד הרבי שיכון חדש בכפר חב"ד.

(*"היוס יוס"* (מהדורת תשנ"ה) ע' 24)

ב. ריכוז מוסדות חב"ד

...לדעתי יש לרכז מוסדות חב"ד והבנינים — עד כמה שאפשר — בכפר חב"ד. וכמה מעלות רוחניות וגם גשמיות בזה. ואף שמובן שאי אפשר לעשות זה בבת אחת, לדעתי יש להציב מטרה זו ג"כ לנגד עיניהם.

(ממכתב להנהלת ישיבת תומכי תמימים דלוד, ו' שבט תשס"ז.)

(נדפס באג"ק ח"י"ב ע' ערה. וראה גם שם ע' רכב.)

ג. הרחבת הכפר

הצורך החיוני בהרחבת הכפר לא רק כרוחניות אלא גם בגשמיות ופשוט גם בהרחבת המקום והשטח, וכמ"ש ורחבה ונסבה למעלה למעלה...

(אג"ק חכ"ב ע' תפז)

ד. בכמות ובאיכות

...ותקותי חזקה שככל שביכולתו ועוד יותר יסייע בהחזקת כפר חב"ד

והמוסדות אשר בו והתפתחותם הן בכמות והן באיכות, וינעם לי לקבל ממנו בשורות טובות גם בזה.

(אג"ק ח"י"ג ע' קצט. וראה גם שם ע' ל. סו. ח"י"ט ע' שלה)

★ ★ ★

בכלל, הרעיון של בניית בנין הוא טוב, אולם כדי שזה יהי' בהצלחה בגשמיות וברוחניות, לדעתי כדאי שעם התחלת הבני' של בניין הדירות, תקציבו גם סכום כסף לבניית חדרים או חלק מכנין, בכפר ספריא-חב"ד, או לוד, בארצנו הקדושה, שבהם נמצאים חסידים פליטים מפולין ורוסיא שאין באפשרותם לבנות את הדירות שהם זקוקים להם כדי לחיות, ללמוד ולהתפלל. והשי"ת יעזרכם שתהי' בניית בית הדירות וכמו"כ החדרים ובתים לפליטים בכפר חב"ד או לוד בארצנו הקדושה, כולם בשעה טובה ומוצלחת בכל הפרטים עבורכם.

(אג"ק ח"ו ע' קט. תרגום חפשי מאידיש)

★ ★ ★

...מדגיש הנני עוד הפעם — שמוכרח הדבר לזרו גמר כל הבנינים שבכפר חב"ד ככל האפשרי, ומכו"כ מעמים שאין כאן המקום לפורטן, ואי אפשר שיעשה זה כ"א ע"י עבודה מתוכננת.

ואם לא נשמעתי כל המשך של שתיים עשרה שנה בהנוגע לענינים הכללים, כנ"ל, יהי רצון שעכ"פ בשנת השלוש עשרה יחול שינוי החלטי וינצלו ההצלחה הנשמעת מלמעלה — עכ"פ בחלקה, והלואי שאתבשר בקרוב שהולכים הבנינים ונבנים בורזו ובקצב הכי מהיר: הבנינים של המרוקנים, של הבעלי מקצוע, של השכון החדש בכפר חב"ד וכן בהנוגע לכפר השני הבע"ל.

(ממכתב י"ט אייר תש"כ, נדפס ב"אחד היה אברהם" ע' 266)

ה. נחלה בלי מצרים

...שתהי' הרחבה גדולה בכל הענינים של כפר חב"ד בארצנו הקדושה ת"ו

במהרה בימינו, בהנוגע לביסוס הכפר, התפתחות הכפר והתפשטות הכפר, עד לאופן של "ופרצת ימה וקדמה צפונה ונגבה", ועד לאופן שיהיו עוד כמה כפרים כמדובר כמה פעמים, עד שיקום הייעוד של "נחלה בלי מצרים" כפשוטה, וגם ברוחניות הענינים.

(שיחות קודש תשכ"ח ח"א ע' 281 — הנחה בלתי מוגה, בתרגום חפשי מאידיש)

ו. ריבוי מספר התושבים

...כופל הנני עוד הפעם על מה שכתבתי זה כמה שנים, שמוכרח להרבות מספר התושבים (מתאימים) בכפר חב"ד, ופשיטא לסייע לכל אלו שמשתדלים שיקבלום בין תושבי הכפר.

(ממכתב להנהלת כפר חב"ד, י"א אייר תשט"ז, נדפס באג"ק ח"י"ג ע' מו.)

וראה גם שם ח"ה ע' רפד, ח"ו ע' קלד. רנח. ח"י ע' קצה)

...בודאי עוסקים במרץ הכי גדול בעריכת רשימת מתיישבים, רצוים לחב"ד, בשביל דירות הכפר המתפנות, על מנת להציעה למשרדים המתאימים. ולא יטילו העבודה והאחריות בזה על חברו. וכבר כתבתי כמה פעמים בגודל הענין וההכרח שבו.

(ממכתב ח' תמוז תשט"ו)

ז. ריבוי מספר התלמידים

...הרי זה כמה שנים שהנני מרבה בכתיבה .. שמוכרח לזרז בכנינים הפרטים, ועאכו"כ בכנינים הציבוריים, שמוכרח להרבות במספר תלמידים בהמוסדות שככפר.

(ממכתב י"א אייר תשט"ז, נדפס ב"הפרטיזן" ע' 86.)

וראה גם אג"ק חכ"ד ע' קכו)

ח. על כל אחר לפעול

...נעם לי לקרות במכתבו אשר משתדלים על דבר אסיפה בביתו לטובת

כפר חב"ד מיסודו וכהנהלתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבנ"מ וי"ע, אשר בודאי על ידי זה מתוסף בכרכות השי"ת בעניניו בכלל ובהרחבת הפרנסה ביחוד ועל דרך שנאמר ובהנוני נא בזאת וגו' והריקותי לכם ברכה וגו'. ובפרט [שכודאי] עושה גם כן צנורות וכלים רחבים לקבלת ברכת השי"ת בזה, כוונתי קביעות עתים בלימוד תורת הנגלה ותורת החסידות, והשי"ת יצליחו לבשר טוב בכל האמור.

(אג"ק חט"ו ע' קסד. וראה גם שם חכ"ו ע' קע.

וראה גם אג"ק חכ"ד ע' קכו)

★ ★ ★

תורה עבור מברק כהדר"ג [=כבוד הדרת גאונו] והשתרלותו בעידוד תושבי כפר חב"ד. וכודאי ימשיך ויוסיף בעור להתפתחות הכפר והמוסדות שבו ות"ח.

(ממכתב לרב ראשי הרצוג ירושלים, חי אייר תשמ"ז, נדפס באג"ק ח"י"ג ע' לב.

וראה גם שם ח"י ע' שסג. ח"י"ח ע' ריח. ח"כ ע' רמט. חכ"ב ע' שפה. תיד.

תיח. תפח. תקח. חכ"ג ע' כט"ל. לט. חכ"ה ע' קסא. קפג. רמג. שלב. שלט)

★ ★ ★

במענה על מכתבו .. בו כותב אשר מציעים לו לקנות קיאסק (בכפר), של מכירת משקאות ומיני מתיקות, ושואל חוות דעתי בזה.

ולא נראה לי הדבר (וכמו שכתבתי לכמה מאנ"ש בכגון דא) אשר עליו להטיל עצמו (אריינווארפעך זיך) בעניני התפתחות הכפר, ומוכחני שבמשך זמן לא גרול הנה גם פרנסתו בגשמיות כדבעי תהי' על ידי זה, ולכן כל ענין שמונע התעסקותו ראשו ורובו בהנ"ל אין זה ענינו. ומובן שעל פי זה יש למעט, אם רק אפשר, בהתעסקותו בענינים אחרים שכבר עוסק בהם, ועאכו"כ שלא להמשיך את עצמו (ניט אריינציהען זיך) בענינים חדשים.

בגוף ההצעה הנ"ל, הנה יש להשתדל ככל האפשרי שהקיאסק הנ"ל יקנהו זה שכבר מתעסק בכגון דא בכפר חב"ד. כיון שמתאונן הוא שאין פרנסתו בהווה מספקת להוצאה, שלכן נכון ששני העסקים דעתה יתאחדו, ותהי'

למשפחה אחת פרנסה כדבעי ומבלי קטמות — מאשר ישארו בידי שני אנשים שלשניהם לא יספיק מקור פרנסה זה, ולא ימלטו ג"כ מסכסוכים וקטמות ואפשר גם בהשגת גבול, וכנראה במוחש.

(מכתב י"א תשרי תשס"ז)

ט. אשרי חלקם

בנועם קבלתי מכתבו .. ונהניתי לקרוא בו על דבר יחסו הטוב לאנשי חב"ד בכלל וכפר חב"ד בפרט. ותקותי חזקה שלא רק ימשיך בזה, אלא עוד יוסיף, כמו בכל ענין של טוב וקדושה שצריך להעלות בקדש, והרי גודל [גידול] וצמיחה הוא סימן של חיות בכל דבר חי, לרבות התענינות חי'.

בקשתו, אוכירו ואת אשתו ובני ביתו, שיחיו, על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר, מייסד כפר חב"ד, וזכות עורתו לכפר בודאי יעמוד לכ' ולכל אשר לו להתברך בכל המצטרך בגשמיות וברוחניות גם יחד.

(אג"ק חב"ב ע' תיח. וראה גם שם ח"י"ג ע' קעט. חס"ו ע' טו)

זכות מייסד כפר חב"ד ומנהלו, הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר .. יעמוד לכאו"א השייכים אליו ומשתדלים להחזקת מפעליו — להמצטרך לו ולבני ביתו שיחיו בגשמיות וברוחניות.

(אג"ק ח"י"ג ע' רמא)

...בשאלתו ע"ד מכ' המלצה בנוגע לכפר חב"ד לעורר נדיבים, צ"ע הספק, כי בודאי ובודאי שיש להמליץ עליו וכו' והלואי וירבו כמותו בארץ ישראל ת"ו ע"י משיח צדקנו במהרה בימינו.

(אג"ק ח"י"ט ע' שלה)

נעם לי לקרות .. אשר רואה סימן ברכה בעמלו, ויהי רצון שתתרכה

הכרכה ובאופן נראה ונגלה גם לעיני בשר, ואין לך דבר העומד בפני הרצון, ובפרט שהמוסד — הוא נמצא בכפר מיסודו והנהלתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל, שכודאי מעורר ר"ר על כל אלה המשתדלים בענייניו, ובפרט בשטח החינוך על מהרת הקדש.

(ממכתב אדר"ח תמוז תשי"ח, נדפס ב"היכל מנחם" ח"ג ע' קעד)

י. ממנו יראו וכן יעשו

...התקוה חזקה שכודאי גם להבא ימשיך התענינותו בכל עניני חב"ד בכלל, ובנוגע לכפר חב"ד בפרט, ויעזור להם בכל האפשרויות שלו, כולל גם השפעה על ידידיו ומכריו, שממנו יראו וכן יעשו.

(אג"ק חכ"ד ע' שיח. וראה גם שם ע' 19)

יא. ההתפתחות תלוי' ברצון התושבים

...ביקרני פעמים אחדות מר גערשטענקארן שי'. ואחד מנושאי שיחתינו היתה ג"כ ההתפתחות בני ברק. ונוכחתי, אשר לא נפלאה היא ולא רחוקה היא, אשר הכפר ג"כ יתפתח בכיוון זה. והחסרון היחיד הוא רק שבבני ברק הי' רצון אחד, ורצון זה הי' להתפתחות — משא"כ בכפר חב"ד שכל אחד ואחד הוא עולם מלא עם רצונות [ת] שלו, ומקיים מאמר רו"ל אין רעותיהם שוות, ולפעמים גם מהדרים בזה.

(ממכתב להנהלת כפר חב"ד. כ"ז אלול תשי"ג, נדפס באג"ק ח"ז ע' שפא)

ברור בעיני הדבר אשר הכפר זהו צנור וכלי לפרנסתם, לא רק ברוחניות אלא גם בגשמיות. אבל לאידך גיסא מוכרח להביט על דבר זה לאמיתתו, היינו שזהו קבוץ של אנ"ש ולא אשר כל יחיד ויחיד הוא ענין בפני עצמו וצריך להגן רק על ענייניו הוא ולהביט על השאר או עכ"פ חלק מהם כמתחרים אתו.

כי אף אם הי' מקום לפירוש כזה בהיותם במדינתנו לפנינו, שאו הי' ענין

המקשר אותם רק ענינים הרוחניים רוחניות שברוחניות, היינו שיעורי לימוד בנגלה ובחסידות עבודת התפלה והצדקה כו', הנה שונה הוא עתה, כי דבר המאחד אותם (ולא המפריד ח"ו) הם גם עניניהם הגשמיים, היינו ענין כפר חסידי באה"ק ת"ו אשר במושך הזמן ישמש מרכז ממנו יתפשטו עוד מושבות חסידיים באה"ק ת"ו כו' — מוכן שאי אפשר להיות דבר משותף כשאחד מביט על רעהו ווי אויף א קאנקורענט [=כאל מתחרה].

ואם ישתפו פעולה כולם יחד, הרי נעלה מכל ספק שלא לבד שלא תהיינה עי"ז מגרעות בפרנסתם, אלא אדרבה תתוסף ברכה והצלחה, וכפסק רז"ל שהשלוש הוא כלי המחזיק ברכה ברכתו של הקב"ה שהיא עד בלי די. ולו יוכלו אנשי הכפר לפעול את הנ"ל בעצמם שכל זה זאל זיך בא זיי אפלייגען [=יונח אצלם], אז היו משתנים היחסים תכלית שינוי וגם הפעולות היו באופן אחר ובמהות אחר.

(ממכתב להנהלת כפר חב"ד, כ"ז אלול תשי"ג,

נדפס באג"ק ח"ז ע' שפא. וראה גם שם ח"י"ב ע' רפד)

...מנצל הנני הזדמנות זו לעוררו, וכן את חבריו בהועד ובכלל עסקני וטובי אנ"ש של כפר חב"ד, שמוכרח שיתענינו ביותר וביותר בענינים הכלליים של הכפר. כי לצערי, עד עתה הנה ברובא דרובא, הי' יחסם של רוב תושבי הכפר לעניני הכפר, כיחיד המעונין רק בטובתו וענינו הפרטי, אלא שכזה נכלל ניצול גם גוש תושבי הכפר להטבת מצבו הפרטי ולא היתה ניכרת התענינות הצריכה בענינים המשותפים של תושבי הכפר כלל.

במלות אחרות, היו מביטים על עצמם כמספר מסוים של יהודים שאיקלעו לאכסניא אחת לד' אמות של הכפר, אבל כל אחד במציאותו עומד ואין לו לוותר כלל על ענין פרטי שלו, רק כאם ירויח יותר ג"כ בענין פרטי שלו. וע"פ הנ"ל מובנת ג"כ התופעה, שרובם ככולם ענינים הכלליים של הכפר המשותפים, מוזנחים הם, והאריכות להנמצאים על אתר ורואים מצב הענינים אך למותר.

(אג"ק חס"ז ע' נח)

יב. מדוע באופן בטלני?

שח הרב מרדכי שמואל אשכנזי שליט"א, רבו של כפר חב"ד:

באחת ההודמנויות שזכיתי להכנס ליחידות אל הרבי בשנת תשל"ז אמר לי הרבי:

"מדוע הענינים הכלליים בכפר חב"ד מתנהלים באופן הכי בטלני שיכול להיות? על כל מה שאני כותב ודורש — עונים לי שאין כסף .. אינני מבין מדוע אין כסף? הרי באמצעות הקשרים שיש לכפר, אפשר לנצלם לדברים הכי טובים ונעלים!" הרבי הביט בי וכאילו אמר: הרי אתה חדש — מה אני רוצה ממך, ומיד המשיך: לכשיגיע לדבר מעשי, תמיד תמה שכם לעזרה ותדחוף את הדבר".

(שבועון "כפר חב"ד" גליון 685 ע' 25)

...היתחילו סוף סוף בפועל בבנין השיכון בכפר חב"ד?? הרי מחמיצים ח"ו, כל הצלחה שמשפיעים (וואס מען גיפט) מלמעלה, וכמעט בלי כל אתערותא דלתתא. וכפר חב"ד, אדרבה דוחה רחמנא ליצלן, וגם ההשפעה הנשמית. ועד מתי? והנני מדגיש — שאין מספיק כלל וכלל מה שבקבלת מכתב זה יקראו אסיפה וישלחו לכאן הפרטי־כל, כי אם שצריכה להיות הבניה בפועל ממש ובאופן שכמשך הקיץ תוגמר בפועל ממש.

(ממכתב אדר"ח אדר תש"כ)

...בכל עת מצוא הנני מורז וממריץ על הזהירות בכל עניני הבנין, הן בנינים הפרטים והן בנינים הכללים, ולצערי הכי גדול הרשלנות בזה מבהילה, וכנראה שמביטים על הזריזות מצדי כעל ענין רוחני ובמילא — מהיכי תיתי, ולכן מחכים לזמן פנוי ולמצב רוח פנוי למילוי הצעותי. ואף שאפילו אם הי' פירוש הדברים כן — ג"כ צ"ע, אם תגובה הנ"ל מתאימה. ובפרט ועאכו"כ שלדעתי נוגע הדבר גם בענינים גשמים ואפילו בחומריים, שאין יודעים מתי

שעת הכושר ועד כמה תמשך. והאיחור בהענינים אפשר ח"ו שתגרום ביטולם. ואין רצוני לפרט עוד הפעם כל הענינים שבהם מתרשלים, כי הוא ללא תועלת וגם ללא צורך, כיון שנמצאים הם על אחר וימצאו הענינים האמורים על כל צעד ושעל...

(ממכתב ה' מנ"א תשס"ז)

יג. אלבום ציורים להמחשת התפתחות הכפר

...זה עתה בא לידי מאמר מכ"ע [=מכתב עת] "אגרת לגולה" (באנגלית מח' תמוז תשי"ז) בצירוף ציורים ממנו, שעשו עלי רושם דוקא ע"י שמצוירים כמו שהן — אן קונצען [=כלי משחקים] ואפילו אן קונצען אמנותיים. ומהראוי וגם מהנכון ה' — שבאופן כזה יצייר אלבום של כפר חב"ד, ולא רק במצבו עתה אלא גם כמו שהי' בתחלת בואם לשם, בכדי שבאלבום זה יראו ג"כ התפתחות הכפר וכן עד"ו בתועלת צורת הכפר עתה, כיון שהתקוה שבקרוב יתפתח עוד יותר, ואם תהי' שורת ציורים אלו מוצלחה, יש לחשוב גם ע"ד קביעותם בדפוס אם בתור אלבום שורת-גלויות או גלויות בודדות. והעיקר כנ"ל שיבואו הציורים בפשטותם שבמציאות, ולא יתרשם אם מי שהוא יאמר שהרי לזה מתאימה פוטו ואין צריכים לציור, וכנראה במוחש החילוק בין פוטו לציור מעשה ידי אומן אפילו הנעשה באומנות הכי קרובה להמציאות.

מובן, שבאם ישנם הוצאות הקשורים בהגשמת ציורים האמורים תשתלמנה מקופה מיוחדת ובוה גם שכר טרחה וכו', ואחכה למענהו בבשו"ט בהאמור.

ולמותר להוסיף שאין כוונתי רק להבתים וכיו"ב, אלא גם ובעיקר ציורים מחיי הכפר — מן חיים הרוחנים שברוחניות — ועד לחיים גשמיים שבגשמיות.

(אג"ק חס"ד ע' שצה)

ב

ביסוס ופיתוח רוחני

א. התקשרות למייסד — כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ

...יהי רצון שחפץ ה' בידם יצליח להעמיד כפר חב"ד, מיסודו ובהנהלתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר על יסודו ותלו, ואשרי חלקו של כל אחד ואחד המשתתף בענינים הצבורים של כפר חב"ד.

שהרי זהו התקשרות והתאחדות עם נשיאנו כ"ק מו"ח אדמו"ר.

אשר מה בחיים חיותו בעלמא דין עומד ומשמש אף עתה עומד ומשמש ומעורר רחמים רבים על כל הלוקחים חלק בפעולותיו ועניניו,

להוסיף להם תוספת ברכה והצלחה בכריאות הגוף ובכריאות הנשמה ובכל המצטרך להם, שנכלל בשלשה הקיום דבני חיי ומוזני, ובכולם — דוקא רוויחי .. ומתוך שמחה וטוב לכב וכריאות הנכונה של כל אחד ואחד וכ"ב שיחיו, יוסיפו חיילים לביסוס כפר חב"ד והתפתחותו בכל הענינים הכללים ובכל הענינים הפרטים הן בגשמיות והן ברוחניות.

(ממכתב לוועד כפר חב"ד, ח"י סבת תשי"ט, נדפס באג"ק ח"י"ח ע' קמט.

וראה גם שם ח"י ע' צט. חס"ו ע' שסא. תיח. תמב. ח"י"ט ע' שס. שעה.

חכ"ב ע' שפג. תיד. תפדתפח. חכ"ה ע' רפז. רצו. שיחות קודש

תשח"י ע' קב. קיס. קל. תשכ"ח ח"א ע' 281)

ב. לימוד תורת החסידות

נעם לי לקבל מכתבו .. בו כותב אודות הקביעות עתים שלהם בתורת הנגלה ובתורת החסידות, ובודאי לא יסתפקו בזה ויוסיפו מומן לזמן, וכפסק תורתנו הקדושה מעלין בקדש, ופשוט שדברי אלה אמורים גם בנוגע ללימוד תורת החסידות, ובפרט שזכה שהשגחה העליונה הביאתו להתיישב בכפר חב"ד שנתייסד ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"מ ו"ע נשיא ישראל

שלימוד תורה זו הוא הצנור והכלים להמשכת ברכות השי"ת ביחוד במקום זה, ויהי רצון שיומשך בין בגשמיות ובין ברוחניות כטוב הנראה והנגלה.
(אג"ק ח"ג ע' רסז)

ג. שיפור מצב הרוחני

מאשר הנני קבלת הפרטי-כל מאסיפתם די"ג וט"ו מנ"א, ויהי רצון שתהי' אלו התחלה טובה בשינוי לטוב במצב כל הענינים הרוחניים דכפר חב"ד, אשר בדרך ממילא תביא לשינוי במצב כל הענינים הגשמיים דכפר חב"ד.

(ממכתב לחברי ועד הרוחני בכפר חב"ד, כ"ד מנ"א תשס"ז.

נדפס באג"ק ח"ג ע' שצט)

ד. שלום ואחדות

...בברכת הצלחה בעבודתם בקדש לחזק ולפתח כפר חב"ד שיהי' דירה לו ית' בתחתונים, שלוה צריך געזונטע רוחניות און געזונטע גשמיות [=רוחניות בריאה (כלומר, שלימה) וגשמיות בריאה (שלימה)] וחפץ ה' בידם יצליח, ע"י הכלי המחזיק ברכתו של הקב"ה השלום והאחדות והתקשרות לנשיאנו, ע"י מילוי כוונתו ורצונו בכפר זה.

(ממכתב להנהלת כפר חב"ד, כ"ג שבט תשס"ו, נדפס באג"ק ח"י ע' שמא.

וראה גם שם חכ"ד ע' מב)

ג

המוסדות שבכפר חב"ד

א. מוסדות החינוך

...מוכרחני לומר שבתכנית הכפר נכללת לא רק התפתחותו בתור מושב חקלאי, אלא גם חלק המלאכת יד, וגם בתור מרכז חב"די תרבותי בשביל כל

ארצנו הקרושה, שזה קשור במוסדות חינוך מתאימים, בתי ספר למלאכה,
בתי חנוך לבנים ובנות וכו'...

(אג"ק ח"ד ע' תנז)

לכל אחד ואחת מאנ"ש, תושבי כפר חב"ד, המוסדות אשר שם, וביחוד
בתי ספר למלאכה וחקלאות, התלמידים, המורים, המנהלים, העסקנים
וההורים:

תקותי חזקה, אשר בעור השי"ת, השומר בעינא פקחא ומשגיח בהשגחה
פרטית, תחנכרו על כל מונע, תתחזקו בכנינים הפרטיים והציבוריים, תרחיבו
כל המוסדות בכמות ובאיכות, ומתוך מנוחה והרחבת הדעת יתגדל ויתאדר
לימוד תורתנו חומתנו, תורת חיים ודברי אלקים חיים, וקיום מצוותי' בשמחה
ובטוב לבב וחי בהם.

(אג"ק ח"ג ע' ל. וראה גם שם ע' סז. ח"ו ע' רנח. חכ"ב ע' שפא)

...לדעתי מוכרח הדבר .. שירחיבו כל המוסדות אשר בכפר חב"ד ככל
האפשרי, ובודאי יעשו כזה אנשי הכפר והנהלתו התלוי בהם, והנהלת
המוסדות יעשו את התלוי בהם.

(ממכתב להנהלת כפר חב"ד, י"א אייר תשס"ז, נדפס באג"ק ח"ג ע' מז)

...מובן מעצמו שהתפתחות הכפר צריכה להיות לא רק בענינים גשמיים
אלא גם בענינים הרוחניים, ופשיטא בהנוגע לעניני חינוך, שזה דורש כחות
חינוכים היותר טובים שאפשר להשיג, וכראית השתדלות וגם יגיעה
בהשגתם, ובפרט שלפי המצב דאה"ק ת"ו מורגש מחסור גדול במורים, וזו
ובפרט שחב"ד הרי דרישות מיוחדות לה בהנוגע לחינוך...

(ממכתב לוועד כפר חב"ד, כ"ח מנ"א תשי"ז, נדפס באג"ק ח"ו ע' שסג)

ב. בתי הכנסת

1. יעודם ותפקידם

לכל אחד ואחת מתושבי כפר חב"ד .. יהי רצון שיגאל הכפר תושביו ועניניו דכלפי פנים ודכלפי חוץ מכל המניעות והעיכובים להתפתחותם והרחבתם בכמות ובאיכות, ובפרט בית הכנסת והמדרש ימלא תפקידו להעלות כל הענינים בגשמיות וברוחניות למעלה בסולם התפלה ולהמשיך כל הברכות למטה בסולם התורה הנגלה והחסידות ומתוך הרחבה בכל, יפיצו המעיינות בסביבתם ובכל ארץ הקודש עדי לגאולתנו האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו בקרוב...

(מחבר בק לחנוכת בית הכנסת הגדול בכפר חב"ד, י"א תמוז תשי"ח,

נדפס באג"ק חי"ז ע' דלה)

2. מספר בתי כנסת

מאשר אני קבלת מכתבם בו כותבים אודות שאלת בתי הכנסיות הישן והחדש וכו' בכפר חב"ד, וחילוקי הדעות בנוגע הרחבתם וכו'.

ובכללות ידועה דעתי אשר כל עניני כפר חב"ד צריך להרחיב אותם, וכמוכן ופשוט מבלי לגרום עי"ז גרעון בענין קדושה וטוב. וכודאי שאפשר לקיים תנאי זה.

(אג"ק חכ"ה (תשכ"ח-תשכ"ט) ע' רצז. וראה גם שם חי"א ע' ק"ד.

חכ"ג ע' רפג. חכ"ו ע' רסח)

...במה שכותב אם לעשות מנין גם בקירוב להדירות החדשות ויש אומרים שע"ז יוחלש מצב בית הכנסת דעתה,

— הנה בכגון דא צריך להחליט כהתאם לתנאי המקום והזמן, וכמח ים מקום לפשרה, היינו שכימות החול שאז טרודים במלאכה ובפרט בהנוגע לזמן תפלת שחרית, יהי מקום תפלה בצבור בעוד מקומות, משא"כ בהזמנים שפנויים יותר, הרי כבר ידוע דכרוב עם הדרת מלך, ומוכן שהנ"ל הוא רק

נקודה כללית, ויש להתייעץ על אתר עם המרא דאתרא וקני אנ"ש בהנוגע לפועל.

(אג"ק ח"ג ע' קלב. וראה גם שיחות קודש תשח"י י"ב תמוז סי"ב)

3. ציורים על הקירות

שח הרב מרדכי שמואל אשכנזי שליט"א, רבו של כפר חב"ד:

באחת ההודמנויות שזכיתי להכנס ליחידות אל הרבי דיבר אתי הרבי בנוגע לציורים שבבית הכנסת "בית מנחם". כתבתי לרבי שבכפיפת בית הכנסת ישנם ציורים של נשר וכו' עפ"י מאמר המשנה "הוי עו כנמר, קל כנשר" וכו', והגבאים רוצים לצייר ציורים של השבטים מסביב, ובתוך הציורים יהיו בעלי החיים המתאימים לכל שבט. ענה לי הרבי:

"אינני רוצה להתערב במנהגים, יגידו לי שזה מנהג המקום וכו', אולם אם בכפר חב"ד אין מנהג בזה מקודם, ואם יש לי דעה בכפר חב"ד — שלא יעשו את ציורי השבטים כפי שהם תכננו לעשות. למרות שעל פי שו"ע יש היתר לזה, מכיון שזה למעלה מקומת איש, אבל לשם מה צריך זאת? זה מבלבל בתפילה!"

אמרתי לרבי שרוצים לעשות זאת בצדדים, והרבי אמר:

"מה שייך צדדים בבית הכנסת? מערב מזרח דרום וצפון — אצל אחד הצד הזה הוא מזרח אצל השני הוא מערב... אפשר לעשות דברים יפים ועדינים עם פרחים וכו"ב, למשל הורדוס צייר את הקיר של בית המקדש כגלי הים".

(שבועון "כפר חב"ד" גליון 685 ע' 26)

4. הנחת אבן הפנה

תהא הנחת אבן הפנה למזל טוב, והרי היא בעת רצון והילולא דנשיא דורנו וגופא בחר רישא אויל.

ולזכות בקרוב לגמר הבנין דמקדש מעט בכפר חב"ד.

ותיקף לזה בבנין בית מקדשנו על ידי משיח צדקנו כשבני ישראל יוצאים ביד רמה כבפרשת השבוע.

(מכתב לוועד הכפר, ח' שבט תשל"א)

5. חנוכת בית הכנסת

הנני בזה לקדם בכרכה את כל המשתתפים בחנוכת בית הכנסת, ובפרט אלו שזכו להיות המתנדבים והעוסקים בבנינו ובתיקונו. ויהי רצון אשר מזמור שיר חנוכת הבית הזה לא ידום, ויעורר בלב כל המשתתפים, מקרוב ומרחוק, רחשי כבוד ויקר לכל מוסדות הכפר, רחשי לב ונפש שרישומם יהי ניכר במעשה בפועל להרחבת המוסדות ולהחזקת התורה והיהדות בכלל, באופן של מוסף והולך.

(ממכתב לחנוכת בית הכנסת בכפר חב"ד, ה' מנחם אב תשכ"ה,

נדפס באג"ק חכ"ג ע' תל)

ג. מקוה טהרה

בנועם נודעתי על דבר פעולתם לתמוך בבנין המקוה אשר בכפר חב"ד, מיסודו ובהנהלתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר צוקללה"ה נבג"מ זי"ע, למען יוכלו לבנות ולשכלל הבנין ככל הדרוש ולמהר גם בהקדם האפשרי.

וכודאי אשר כל חובבי תורה ומצוה, אין זקוקים לביאור גודל הענין וחשיבותו, ומה לנו הוכחה גדולה מפסק דין הידוע, אשר מוכרים ספר תורה לצרכי בנין מקוה טהרה.

ולא נצרכה אלא להעדפה ולזריזות בעזר האמור, וביחוד על פי המבואר באגה"ק לרבנו הזקן סי' כ"א גודל מעלת הזריזות בכל המצות, ובפרט מצוה האמורה, אשר גם בה יש מעין הצדקה ועשיית חסד המבואר באגה"ק שם.

(ממכתב לוועד תומכי בנין המקוה בכפר חב"ד, ששי בסבת תשי"ח,

נדפס באג"ק חס"ז ע' קצב. וראה גם שם ע' רנד)

...כדאי ה' שבאופן בלתי רשמי יתוודע בתנוגע לכנין המקוה, אם נעשית באופן שתשא חן גם בעיני הנשים, היינו על פי פשוט שתהי' נקי' ועאכו"כ סניטרי וגם יפה, לכל הפחות כפי האפשרות בכפר, כי אף שלכאורה כל זה ענינים חיצונים הם, אבל בדורנו זה נוגע גם לענין הפנימי ולעיקר הדבר.
(אג"ק חכ"א ע' שלז. וראה גם שם ח"ג ע' דמג. שלט. שצו)

במענה למכתבו המהיר .. בו כותב בהנוגע להמחשבה טובה אודות בנין מקוה לגברים בחצר ביהכ"ג הישן, והחששות שנתעוררו כזה, ושואל דעתי בהענין. ע"פ הידוע ברז"ל בכמה מקומות, גודל החומרא והזהירות בכל הנוגע למהרת בנות ישראל ולמבילת נשים [וכמובן ג"כ מההוראה שהכשרות צ"ל בהידור הכי גדול לכל הדיעות. וראה ג"כ עירובין סג' ב' גודל הענין דאיחור אפילו לילה אחד] — צריך להתחשב עם החששות הנ"ל, ולא לעשות הנ"ל, ובכלל כל ענין שאפשר יאחר אפילו ליום אחד גמר ושכלול המקוה הכללית.

(ממכתב י"ד מנ"א תשי"ט)

ד

כפר חב"ד שני

א. ייסוד

...כרגיל בעת ההתועדות, ובפרט כשנוכחים אחדים שבאו לאחרונה משם, משתתפים המסובים כאמירת לחיים, בצירוף ברכות מעומקא דלבא, לאחינו בני ישראל אשר שם, ולהנצנים אשר נראו כבר כארץ, תושבי כפר חב"ד. אלא שבהתועדות דיום הילולא זה [יו"ד שבט תשכ"ו] הרשיתי לעצמי להציע לומר ברכת לחיים בסדר הפוך בהקדמת "כפר חב"ד שני" ל"כפר חב"ד ראשון".

ויהי רצון שגם חפץ ומאווי לב אלו יתקיימו בפועל ובקרוכ ממש, שיוקם כפר חב"ד שני במקום המתאים — מקום כפשוטו, היינו בסמיכות ובסמיכות לכפר חב"ד הקיים, שמוכרח הדבר מפני כו"כ סיבות; ומקום המתאים במוכן הרוחני, שאורח חייו יהי' חיים חסידיים, חיי יום-יום מוארים באור ותיות תורת החסידות עניני' והדרכותי'.

ובודאי שכל אלו שלקחו חלק, ובפרט — חלק פעיל, ביסוד כפר חב"ד ראשון יזכו וישתתפו בשמחת יסוד כפר חב"ד שני והקמתו גמרו ועד לאופן שיהי' בהתרחבות ובהתפשטות ועד לסיסמה הידועה ומפורסמת לאחרונה — ימה וקרמה וצפונה וגנבה.

(אג"ק חכ"ד ע' סג)

ב. בסמיכות לכפר חב"ד הראשון

זה עתה נתקבל מכתכם מה' אייר, בו כותבים אודות הצעות השונות בהנוגע למקום יסוד כפר חב"ד שני. ולפלא שהשקו"מ הוא גם בהנוגע להתיסדות במקום רחוק, לא רק מכפר חב"ד העכשוי, אלא בכלל ממקום ישוב יהודים חרדים, לאחרי שיודעים הם המצב בזה באה"ק ת"ו .. שבהתבוננות קלה מובן שאין להצעה כזו מקום.

ב) בקשר עם הנ"ל, וכמו שדברתי בעל פה גם עם מר שז"ר שי' כשהי' כאן, וכן עם מר קורן שי' כשבקרני, צ"ל יסוד כפר חב"ד שני בסמיכות לכפר חב"ד העכשוי, אם אי אפשר הדבר בשום אופן — הרי על כל פנים בסמיכות לישוב שבו נמצאים אנשים פעילים מחב"ד, וכמו ירושת"ו תל אביב לוד וכיו"ב, ואם גם זה אי אפשר בשום אופן — הרי על כל פנים בסמיכות לישוב בו נמצא גוש חשוב של בני" שומרי תורה ומצות. וכולי האי ואולי...

(ממכתב להנהלת אגודת חב"ד באה"ק, י"ב אייר תשס"ו, נדפס באג"ק

ח"א ע' פח. וראה גם שם ח"ט ע' רז. ח"ג ע' לו. חס"ז ע' דלו.

רמה. ח"ז ע' קצו. ח"ט ע' נהנו. רנס. שלא. שצדית. ת"א. תלג.

ח"כ ע' ל. חכ"ב ע' שפג. חכ"ד ע' קכה"קכז. ר"י

...צריך כפר חב"ד שני להיות מוכרל מהראשון, שלא יהי גוכל אותו, אבל ריחוק מקום האמור יהי כזה שרק יבדיל ולא יפריד, [היינו] שיוכלו לבקר איש את רעהו גם ביום השבת.

(אג"ק חב"ד ע' קכו)

ג. מוסד לבנות

...מובן שאחת הנקודות העיקריות כזה, אשר כמדומה לי נגעת בה באחת משיחותינו כשהי' כאן, היא שמוסדות החינוך לבנות ומוסדות החינוך לבנים הנמצאים כעת בכפר חב"ד — והמדובר הוא לא במספר קטן, אלא בכמה מאות כ"י, ותקותי שמספרם ילך הלוך וגדול — ימצאו במקומות נפרדים, הבנים בכפר חב"ד העכשוי והבנות בכפר חב"ד השני.

(שם ע' קכז)

ד. הדיירים בו

...ברעיוני וכתכניתי אשר כ' בעזר השי"ת בודאי יהי שליח ומייסד ועוזר ביסוד כפר חב"ד השני, כשם שהי' בכפר חב"ד ראשון, ושהכפר החדש יהי בשטח מתאים, נבדל אבל לא נפרד, ושם יוקמו הבנינים למוסדות חינוך הבנות. ומובן שיהיו שם גם דירות, לכל לראש לאלו הקשורים עם מוסדות הללו, וגם כשביל בני הדור הצעיר שנתחנכו, כאמור, בסביבה חסידותית ואינם זקוקים דוקא לחיות בכפר חב"ד העכשוי תחת כנפי זקני אנ"ש...

(שם ע' קכז)

...תקותי שהמתיישבים בכפר השני יהיו משני סוגים — קצתם מזוגות צעירים מארצוה"ב וקצתם מתושבי כפר חב"ד ראשון, בכדי שלא יהי שם בלבול האינטערעסין של חקלאים ובעלי' תעשי' וכו' כיון שנמצאים במקום אחד [משא"כ כשהי' מקום התיישבות שני — יוכלו להפרידם].

(ממכתב י' טבת תשכ"א, נדפס בקונטרס "צדיק למלך" ח"ו ע' 122)

ה. ועד כפר חב"ד שני

...זהו ה' גם כן אחר הטעמים שלי בנוגע לועד כפר חב"ד השני, שאף שלדעתי רצוי שיהי' קשור עם ועד כפר חב"ד הראשון, ומסתם אפשר להתאים זה גם במסגרת החוק, אבל בוועד זה גופא שהכפר השני יהי' כהנהלתם — רצוי שרוב חבריו יהיו מאלו השייכים לחינוך הכנות ומבין ילידי אה"ק, שבנוגע להם אין הכרח שיחיו דוקא בסביבת המשפיעים של ישיבת תו"ת וכו'.

(אג"ק חכ"ד ע' קכז)

ו. חטיבה אחת עם כפר חב"ד הראשון

בשמחה רבה קבלתי הידיעה על דבר הנחת אבן הפנה לכפר חב"ד ב' — ביום י"א ניסן, הבא עלינו ועל כל ישראל לחיים ולטובה ולשלום.

ותקותי אשר בעתיד הקרוב יהי' שני רק בזמן, אבל אחיד יהי' עם כפר חב"ד הקיים זה עשרים שנה. ויתרה מזו, שבמשך הזמן יקום עוד כפר ג', ד' כו' ובאופן — שכולם יחד יהיו חטיבה אחת כרוח אחד.

וכמדובר כמה פעמים, שאף על פי שבסגנון חכמינו ז"ל, מגדולתו של הקב"ה שאין פרצופי בני אדם שוים ואין דיעותיהם שוות — דורש השם יתברך יוצר האדם קירוב הלככות של כל עמנו בני ישראל, ועד לאיחודם — איין גרויסע אידישע הארץ [=לב יהודי גדול אחד] —

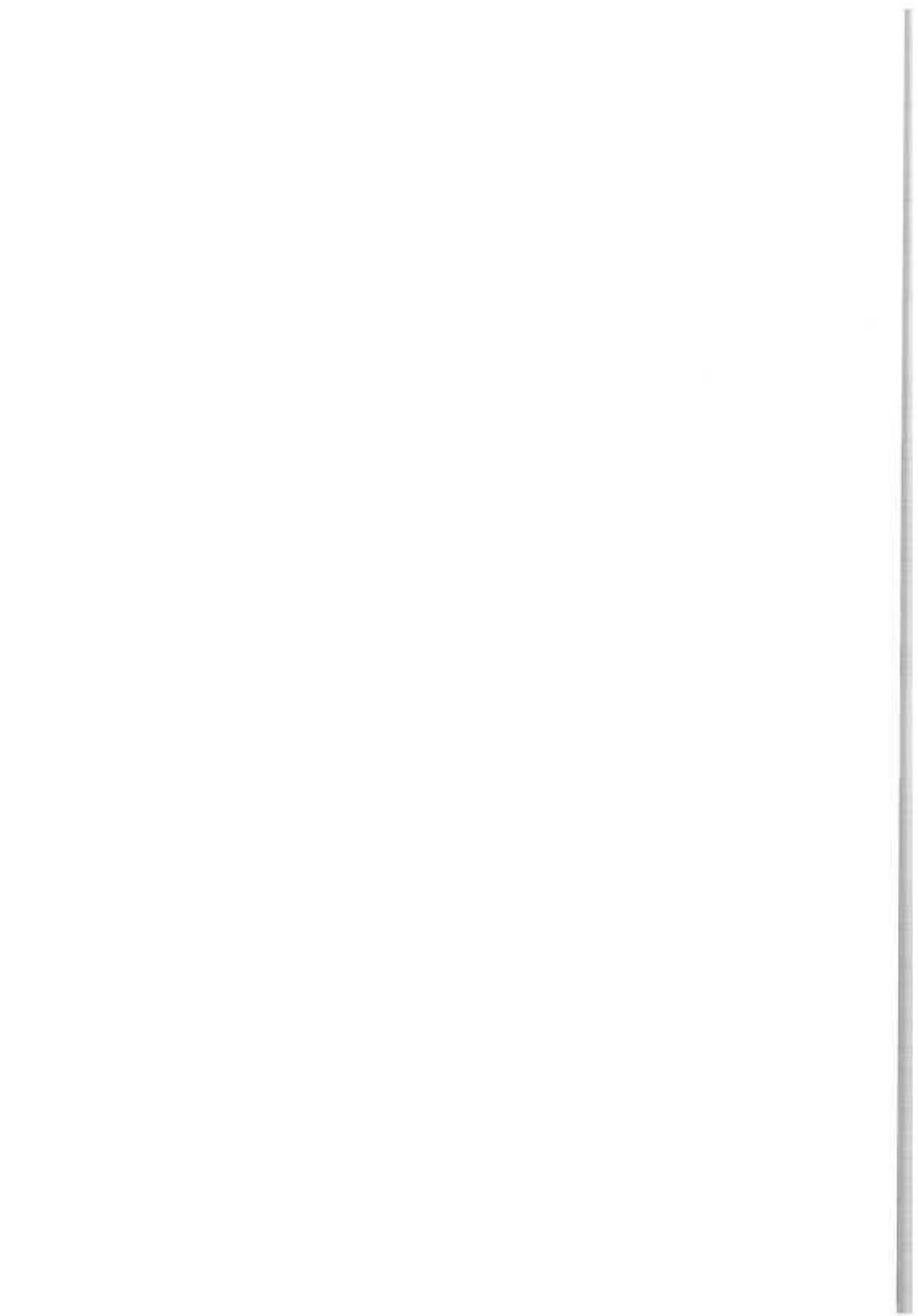
ואפשרי איחוד האמתי ובר קיימא של השונים ונפרדים — אך על ידי חיים אחידים מיוסדים בתורת חיים, תורת אלקים חיים. כי תורה אחת היא לכולנו, שניתנה מזהשם אחד, שעל ידי זה נעשה ישראל גוי אחד בארץ.

ויהי רצון אשר כשם שזכינו להנחת אבן פינה לכפר חב"ד ב' כן בקרוב נוכה לגמר בנין כפר חב"ד זה ושכלולו ואיכלוסו המלא בגשמיות וברוחניות גם יחד, ולאחרי זה — ובתכיפות — לכפר חב"ד ג', ד' כו' — כולם מבוססים. (ממכתב להנחת אבן הפנה לכפר חב"ד ב', ר"ח ניסן תשכ"ט.)

נדפס באג"ק חכ"ה (תשכ"ח-תשכ"ט) ע' רטז)

פרק חמישי

מנהלי הכפר

פרק חמישי מנהלי הכפר

א

המרא דאתרא

א. גודל הזכות

...במענה על מכתב ידידי .. הנני בזה לכרכו בכרכת מול טוב לרגלי התמנותו לרב לקהלת קדש אנ"ש שי" בכפר חב"ד, ולעונג היתה לי הידיעה כי התחיל בשיעורי תורה ברכים ובכנין מקוה. יתחזק ויוסיף אומץ בעבודתו הקדושה ואל יחוש לזקנתו, כי אם אמנם יש להתחשב בדברים הנוגעים לזהירות בשמירת הכריאות אבל בעצם החיות בעבודת הקדש, צריך כל יהודי ככלל, ורב בפרט, להרגיש עצמו תמיד כצעיר לימים.

(ממכתב להרב שניאור זלמן גדליק, כי כסלו תשי"י.

(נדפס באג"ק אדמו"ר מהור"צ ח"י ע"י שיב)

★ ★ ★

במענה למכתבו מאסרו חג שבועות זמן מתן תורתנו, ובקשר עם יום הולדתו.

יהי רצון, שכאמור בהקאפיטל תהלים שמתאים למנהג קדמונים יתחיל לאומרו, יקוים בו בפועל הכתוב: הרחב פיך ואמלאהו, בענינים הפרטים ובענינים הכללים אשר בכל אנ"ש יחדיו יהלכו, ובפרט לזה שהשגחה עליונה זיכתו והצליחתו להיות משפיע כרכ ומרא דאתרא בכפר חב"ד מיסודו ובהנהלתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע נשיא ישראל. ויעשה זה מתוך שמחה וטוב לבב, ובלשון הכתוב שם: ויאכילהו מחלב חטה ומצור דבש (חטה — גליא דתורה ובמילא גליא דעולם, דבש — סתים

דתורה ופנימיות דעולם) אשביעך. ויבשר טוב בכל האמור וכנ"ל דוקא מתוך שמחה.

כודאי נתקבל המברק שלי בהנוגע להבנינים והזריוות שבדבר, ובלשון רכנו הזקן באגה"ק סי' א"ך טוב — זריוות נפלאה, והרי בתור מרא דאתרא גם כזה מרות שלו. וכודאי ינצלו ככל הדרוש למילוי רצון רבותינו נשיאינו, לכנות בתים בגשמיות וכרוחניות גם יחד.

(אג"ק חיי"ט ע' שלה. וראה גם שם חיי"ג ע' קי)

ב. בחירתו

...במענה למכתבם האמור בנוגע לרב מרא דאתרא בכפר חב"ד.

הנה על פי מנהג ישראל מדורי דורות, כולל ג"כ קהילות אנ"ש בכל מקום, המרא דאתרא נבחר על ידי דיירי דאתרא, או באיכותם והעומדים בראשם.

ולפלא השקו"ט בזה.

(ממענה "לכל הבאים על החתום במכתב מה' מנ"א תשל"ד",

י"ז מנחם אב תשל"ד, נדפס ב"לקט ניצוצי אור" (מארכיונו

של ר' ניסן מינדל ע"ה, תשנ"ט) ע' 58)

מאשר הנני קבלת הפרטי"כל "מישיבת הגוף הבוחר למארי דאתרא בכפר חב"ד שהתקיימה ביום כ"ה מרחשון תשל"ה" .. וסיומו וחותרו אשר נתקבלה ההצעה:

"למנות את הרב נחום טרבניק כמד"א ואת הרב מרדכי אשכנזי כמורה הוראה".

ותהא בשעה טובה ומוצלחת בכל, שיצליחו הרבנים הנבחרים שליט"א בתפקידם הכי נעלה והאחראי ובאופן דמוסיף והולך ואור — אור בכפר חב"ד וגם מבחוץ.

כהוראה (שהיא גם — נתינת כח) דימי תנוכה אלה.

(ממכתב לכל תושבי כפר חב"ד, ד' חנוכה תשל"ה,

נדפס ב"מקדש מלך" ח"ב ע' 306)

"שהרכנות תתנהל ברוב פאר והדר כפי שזה מתאים לכפר חב"ד בפרט ולארץ ישראל בכלל".

(ברכת הרבי ביחידות להרב מרדכי שמואל אשכנזי שליט"א לאחר בחירתו

לרבנות כפר חב"ד, סיון תשל"ה, נדפס בשבועון "כפר חב"ד" גליון 685 ע' 25)

ג. ניהול העדה בדרכי החסידות

...ת"ח על ברכתו, ברכת מרא דאתרא של כפר חב"ד של כ"ק מו"ח אדמו"ר, וכל המברך יתברך כמו שכתוב ואכרכה מברכיך. יזכה לנהל עדתו בדרכי החסידות שהם דרכי נועם ושלום, וביחד עם זה מכוונים לכוונת רבותינו נשיאינו, היא הכוונה העליונה שמהיסוד שלה היא אהבת ישראל. וכידוע הפתגם ששמענוהו כמה פעמים מכ"ק מו"ח אדמו"ר בשם הבעש"ט, ש[אהבת ישראל] צריכה להיות כמילואה אפילו לאיש ישראלי הנמצא בקצה העולם שמעולם לא ראהו, וגם מזה מובן גורל האהבה, שבשביל הפכה סובלים כל הגלות. ועוד מובן ביותר בהנוגע לאה"ק ת"ו, אשר עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה עד אחרית שנה בהוספה על מה שבכל מקום, גם בחו"ל, ה' נצב עליו כו' וכוהן כליות ולב.

בברכה לכשו"ט באמת בכהנ"ל.

(ממכתב להרה"ג שניאור זלמן גרליק, רבו של כפר חב"ד,

כ"ג ניסן תשי"ח, נדפס באג"ק ח"ז ע' מג)

ד. עסקנות ציבור

שה הרב מרדכי שמואל אשכנזי שליט"א, רבו של כפר חב"ד:

באחת ההודמנויות שזכיתי להכנס ליחידות אל הרבי בשנת תשל"ה,

שאלתי את הרבי: מתוקף תפקידי כרב מערכים אותי גם בעניני עסקנות, כיצד עלי להתייחס לזה? על כך ענה הרבי:

"גם בתקופה שלנו וגם בתקופות הקודמות כך הי' [וכך צריך להיות] — רב שלא עוסק גם בעסקנות, הרי זה היפך הכוונה. אבל זה עדיין לא אומר שצריך התעסקות של מאה אחוז [כל היום כולו], אלא התעסקות למחצה לשליש ולרביע".

(שבועון "כפר חב"ד" גליון 685 ע' 24)

באותה יחידות התאוננתי בפני הרבי שעסקי הרכנות גוזלים ממני זמן רב מהלימוד. הרבי ענה שעלי לקבוע זמן קבוע בשבוע שבו אעסוק בשולחן ערוך של אדמו"ר הזקן. "ואם צריכים קצת להסתגר בשביל זה" — אמר הרבי — "אזי נסגרים".

(שס)

ה. ביטול

עוד אמר לי הרבי באותה יחידות:

"מאחר שבהשגחה פרטית נבחרת למורה צדק בכפר חב"ד, [והר"ת של מורה צדק (כמנהג ישראל) הוא מו"צ] — מו"צ זה ענין של מצה ומצה הוא ענין של ביטול, עליך לזכור תמיד שככל שיהי' אצלך יותר "נפשי כעפר לכל תהי'", כך יתקיים אצלך יותר הענין של "פתח לי בתורתך".

(שס ע' 25)

ו. שלילת רבב

ביחידות אחת (בשנת תשל"ו) זכיתי לשמוע מפי קדשו:

"ברצוני לומר לך דבר אף על פי שלא שאלתני עליו, אבל כיון שהענין נוגע לי — אני מרגיש צורך לומר: על הרב של כפר חב"ד אסור שיהי' רבב,

בשצריך להשפיע על מישהו בחמשים אחוז צריך להיות ענין זה מקודם אצל הרב במאה אחוז. בכלל במחלוקת, צד אחד אף פעם לא צודק במאה אחוז — פעם צד אחד צודק בששים אחוז והשני בארבעים אחוז או בשלושים אחוז, ופעם אחרת להיפך".

כשאמרתי לרבי שניסינו לפעול בנושא מסויים כמה פעמים ולא הצלחנו, השיב הרבי בחיך: "עד מאה ואחד פעמים — חסרים עוד תשעים וארבע פעמים, ותשעים וחמש פעמים, וכן תשעים ושש פעמים..."

(שס)

ז. ענינים שבין אדם לחבירו

בכל עניני כפר חב"ד כפס"ד השו"ע — כפס"ד הרב מרא דאתרא.
(מענה לועד הכפר, ר"ח אדר תנשא, נדפס ב"מקדש מלך" ח"ב ע' 308)

מנהגן של ישראל ומנהג אנ"ש והחסידים ביחוד, שבמקום שיש סכסוך וחלוקי דיעות וכו' אין מפרסמים ומוציאים הסכסוך החוצה, ומשתדלים בכל תעצומות עוז לברר הענינים כפנים ובהקדם ולקרב הלכבות, ואדרבה — עוד בתוספת על המצב שהי' קודם הסכסוך, וכהוראת רבנו הזקן באנה"ת סוף פרק ט', ובלשון רז"ל — כמעלת רחוק שנעשה קרוב. ופשיטא שכן צריך להיות בכל עניני כפר חב"ד.

(מחכתב להמד"א הרב שניאור זלמן גרליק, רבו של כפר חב"ד.

כ"ח סבת תשי"ז, נדפס בקונטרס "צדיק למלך" ח"ו ע' 81)

מכאן ולהבא נכון הדבר אשר בחילוקי דיעות שבין המוסדות והארגונים שבעיר עצמה, לדוגמא ירושלים וכפר חב"ד וכו', שיהי' הביורור והדין תורה לא על ידי הרבנים שבעיר זו עצמה.

ההרגשה בזה מכאן ולהבא, כי כפסקי דינים והוראות שכבר ניתנו באיזה אופן שיהי' — בתוקפם עומדים.

(ממכתב לוועד רבני אג"ש אשר באה"ק, ג' שבט תשמ"ג)

ב

ועד הרוחני

א. התייסדותו

מאשר הנני קבלת מכתבם . . שמחתי בראותי אשר נוסד ועד רוחני, ועוד זאת ועד מיוחד לזה, כי קבלתי את הדבר כפשוטו אשר ועד רוחני זהו ועד לרוחניות (אף כי קייתי לו עוד זמן רב לפני זה) ויתעוררו למצב הענינים הרוחנים אשר בכפר חב"ד, ויתחילו לעשות דבר מה לתקנם. והרי ההתעוררות עצמה מראה: א) אשר ישנה החלטה שצריך לתקן דבר מה. ב) שהתחילו לחפש דרכים ואין מסתפקים בהודעת דברים לחוד.

(ממכתב לחברי ועד הרוחני אשר בכפר חב"ד, ט"ז אייר תשמ"ו)

ב. סמכותו וכחו

...לשאלתם אודות סמכות ועד הרוחני — תמוה הספק, שהרי כשמו הוא ועד בהנוגע למצב הרוחני בכפר חב"ד, תקון מצב זה ושיפורו והוספה בו. ואף שלצערי זה זמן רב לא כתבו מפעולותיהם בזה, הרי העדר הכתיבה ואולי גם חסרון בפעולה, אינו משנה התפקיד המוטל עליהם.

(ממכתב לוועד כפר חב"ד, הכללי, ועד הרוחני)

ב' מנ"א תש"כ, נדפס באג"ק ח"י"ט ע' 99)

...במ"ש אודות הענינים הדורשים חיזוק, לפלא שאינו מזכיר בהנוגע לוועד

הרוחני, אשר כפי שכתבו לי לאחרונה התחיל לפעול, ובודאי יכתוב להבא על דבר הנ"ל. ויהי רצון שכנ"ל תחול הטבה גם בזה. ופשיטא שהפרטיות בתיאור מצב הכפר בכל המובנים — משוכחת.

(ממכתב ט' אלול תשי"ז, נדפס ב"מקדש מלך" ח"ג ע' רטג)

מאשר הנני קבלת הפרטיכל מאסיפתם .. ויהי רצון שתהי' אלו התחלה טובה בשינוי לטוב במצב כל העינים הרוחנים דכפר חב"ד, אשר בדרך ממילא תביא לשינוי במצב כל העינים הגשמים דכפר חב"ד, וכבר ידוע ממעלת ההחלטות המתקבלות ברבים, וכמבואר בקונטרס החלצו.

(ממכתב לחברי ועד הרוחני, כ"ד מנ"א תשס"ז, נדפס באג"ק ח"ג ע' שצט)

ג. תחומי פעילותו

1. חינוך הבנות

...כבר כתבתי מאז, שנכון הדבר לייסד המשך הלימוד הבנות [=לימודי קודש] בכפר חב"ד עצמו, אבל בהנוגע ללימודי חול יש להתדבר עם מוסד קבוע חרדי שתוכלנה — הדורשות את זה בדוקא — ללמוד שם לימודים אלו פעם או פעמיים בשבוע. ואף אם יזקקו לנסוע בשביל זה לתל אביב כולם ביחד — אין בזה אחריות וגם ההוצאה אינה מרובה.

ואין הדבר תלוי אלא בהתענינות אליבא דנפשי' של אנ"ש, שיכירו סוף סוף עד כמה חשוב חינוך בנות אנ"ש, ואשר להם לעצמם גם בתור פרטים נוגע הדבר, ולא רק כרוחניות אלא גם בגשמיות. וכשיתכוננו בכל הנ"ל ימצאו דרכים איך להביא הדבר לידי פועל.

(ממכתב לוועד הרוחני, א' מנ"א תשס"ז, נדפס באג"ק חכ"א ע' שג.)

וראה גם שם ח"ט ע' רעג. (ריב)

2. בתי כנסיות

...מאשר הנני קבלת מכתבם .. בו כותבים אודות בתי הכנסיות בכפר

חב"ד, מיסודו ובהנהלתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל, התפתחותם והרחבתם וכו'.

ומובן שבכגון זה צ"ל התייעצות כולם יחד — הנהלות בתי הכנסיות — וועד הרוחני בראשיתו של הרה"ג הרה"ח בעל מדות וכו' שליט"א מרא דאתרא,

כה ירונו ע"ד האמור והקשור בזה.

וגדול זכות הרבים אשר יכוונו בהחלטותיהם לתכלית האמיתית, כיוון לרצון כ"ק מו"ח אדמו"ר מייסד הכפר ומנהלו.

בברכת הצלחה בכל עניני בית הכנסת בתוככי כללות עניני כפר חב"ד.

(מכתב להנהלת בית הכנסת "הראשון" אשר בכפר חב"ד.

י"ב מ"ח תשכ"ה, נדפס באג"ק חכ"ג ע' רפג)

3. כשרות המזון

בענין השמיטה והצרכני'.

הנה אף שלכל לראש ענין הזהירות בענינים אלו נוגע להצרכני' כיון שרוב האוכלים מגיע לכפר חב"ד על ידה, מובן שצריך לפרסם בכלל רשימת אוכלים המותרים בלי פקפוק וכו' שהרי בודאי שכמה אוכלים וכמה מאנ"ש קונים שלא ע"י הצרכני', וק"ל. וכיון שכמה חילוקי דיעות בכשרות הנ"ל, הרי על הועד הרוחני בראשיתו של מרא דאתרא, לברר דעת תורה ולפרסם זה... (ממכתב לוועד הרוחני, כ"ז תמוז תשי"ט, נדפס באג"ק ח"י"ח ע' תעב)

4. ועד בקורת

על פי הנהוג בכל מקום, ומיוסד על הוראת תורתנו "והייתם נקיים" וכדבר משנה בזה, שישנו ועד בקורת או מבקרים, ובהמשך [על מה שכתבתי] שמהנכון שכל הענינים יסתדרו ויתבררו מבפנים — מהנכון שבעניני הכפר יהי' ג"כ ועד כזה, נוסף על המבקרים שנמנו מאו, וכיון שכבר נבחר ועד רוחני

— מאז — לעניני כפר חב"ד, מהנכון שהם יהיו גם ועד הכקורת האמור אשר בכפר חב"ד עצמו.

(ממכתב הרב שניאור זלמן גרליק, רבו של כפר חב"ד, כ"ח טבת תשי"ז,

נדפס בקונטרס "צדי"ק למלך" ח"ו ע' 81)

5. ייעוץ

במענה למכתבו, בו כותב אודות שתי אפשרויות איך לעשות הכביש הפנימי.

והנה פשוט אשר בענינים כאלו, על הועד הנמצא על אחר להחליט, ואם דבר הקשה הוא מאיזה סיבה שתהי', יש לצרף לזה גם הועד הרוחני ובכלל זקני אנ"ש אשר במחנם המ'.

(אג"ק חט"ז ע' נח. וראה גם שם ח"כ ע' קמח)

מאשר הנני קבלת מכתבם .. בו כותבים אודות כתי הכנסיות בכפר חב"ד, מיסודו ובהנהלתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל, התפתחותם והרחבתם וכו'.

ומובן שבכגון זה צ"ל התייעצות כולם יחד — הנהלות כתי הכנסיות — וועד הרוחני בראשיתו של הרה"ג הרה"ח בעל מרות וכו' שליט"א מרא דאתרא.

(ממכתב להנהלת בית הכנסת "הראשון" אשר בכפר חב"ד, י"ב מ"ח תשכ"ה,

נדפס באג"ק חכ"ג ע' רפג. וראה גם שם ע' תכדי"כה)

במענה על מכתבם .. בהנוגע להגבהת שכר הלימוד.

זה תלוי בתנאי המקום ותנאי הארץ בכלל, ולכן יתייעצו כזה ביניהם ביחד עם ועד הרוחני של הכפר.

(ממכתב להנהלת הישיבה ותלמוד תורה בכפר חב"ד,

כ"ו תמוז תשי"ז, נדפס באג"ק חט"ו ע' חצר)

ד. דוגמא חי'

פשוט שחברי הועד צריכים להיות דוגמא חי' — נאה דורש וגם נאה מקיים, וכידוע הענין דהוספת טופח על מנת להטפיה על טופח סתם. והשי"ת יצליחם להיטיב המצב כהנה וכהנה, אשר כל שיהי' טוב הרי הטוב הוא בלתי בעל גבול ואין סופי, כיון שמקורו הוא עצם הטוב בעל גבול האמתית, ואחכה לבשורות טובות בזה מפורטות כל צרכן.

(ממכתב לחברי ועד הרוחני, כ"ד מנ"א תשס"ז, נדפס באג"ק חיי"ג ע"י שצט')

ה. האם ועד הרוחני קיים?

...בטח יודיעוני ג"כ אם ועד הרוחני עדיין "קיים" ופעולותיו. והרי בנין בית הטבילה ולהבדיל בית הכנסת, לכאורה, גם הוא צריך להתענין בזה, ועל אחת כמה וכמה בעניני החינוך וכו'.

(ממכתב לוועד כפר חב"ד, כ"ז סיון תשס"ז)

השקלא־וטריא מהו תפקידם שלהם — מבהיל

שלילת פשטות הדבר הביא להערך בניית והוספת קורטוב של רוחניות בכפר חב"ד מעת היווסדו ועד־עתה, מה שאין כן בועד הגשמי שניתוספו בנינים וכספים וכו', המוסדות שבכפר חב"ד והפרטים שבו הוסיפו — מה הוסיף הועד במחילת כבודם וכו' במשך 41 שנה, פירוש ואם כן, שאפילו בהתוועדות לא הוסיפו על הרגיל בלעדם.

(מענה לוועד הרוחני, כ"ב מנ"א תנש"א)

מה שלום הועד הרוחני, איתא בדא"ח מיוסד על מקרא מפורש ד"שלום" גם מלשון שלימות.

(ממענה לוועד הכפר, ט"ו מנ"א תנש"א)

ג

ועד הגשמי (הכ"ד)

א. ברכות להיבחרו והתווית קוי פעילותו

1. ביסוס הכפר — ככוונת המייסד

...יהי רצון אשר יתאים הועד הנבחר לתפקידו, כפי המקווה ממייסד כפר חב"ד הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר, לכנס כפר חב"ד בגשם וכרוח גם יחד, ובאופן דמוסיף והולך מוסיף ואור.

(ממכתב לועדת הבחירות זכ"ר חב"ד, ג' אדר תשכ"ג, נדפס באג"ק

חכ"ב ע"י תיט. וראה גם שם ח"י"ג ע"י מו. חט"ו ע"י קכג)

מאשר הנני קבלת מכתבם והפ"נ במ כותבים ע"ד הבחירות לועד כפר חב"ד והתמסרותם לעבוד בעניני כפר חב"ד.

וקראתי הפ"נ פעמים על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע מייסד הכפר ומנהלו.

ויהי רצון שתהי' עבודתם ופעולתם בהצלחה מרובה שיכוונו לרצון רבינו נשיאנו כ"ק מו"ח אדמו"ר מייסד הכפר ומנהלו, לעשות בכל הדרוש וכדבעי למיהוי וכדרכי נועם וכדרכי שלום, אבל — במקום שצריך — בתוקף הראוי, וסוף סוף הרי כל תושבי הכפר חפצם האמתי — למלאות חפץ ורצון מייסד כפר חב"ד, ז.א. ביסוסו של הכפר והרחבתו הן כרוחניות והן בגשמיות, ולכן התקוה חזקה שכאשר יעשה הועד במרץ לתקן הענינים השונים בכפר חב"ד, יראה תיכף הצלחה בפועל.

וגדול זכותם של כל אלו שיתמסרו במסירה ונתינה הדרושה לעבודת ועד כפר חב"ד.

ובודאי רבנו נשיאנו יעורר רחמים רבים להצלחה מרובה בהאמור, וגם לברכה מרובה בעניניהם הפרטים הן הרוחנים והן הגשמיים.
(ממכתב לועד כפר חב"ד, ער"ח ניטן תשי"ט, נדפס באג"ק חיי"ח ע' רצט)

"נתקבל ות"ח. אוכיר על הציון ויהא להצלחה וכמתאים לכפר חב"ד, כפרו של נשיא דורנו, והזמן גרמא שנתקבל ר"ח הגאולה שלו כמעלי שבתא ב"ג' תמוז — אתחלתא דגאולה".

והרכי הוסיף בע"פ: כמח יעשו התוועדות בשבת.

(על ההודעה מבחירת הוועד (תשמ"ה), נדפס ב"דבר מלך" (תשנ"ט) ע' 174)

2. הגדלת הכפר

ועד כפר חב"ד בארצנו הק' תבנה ותכונן במהרה כימינו על ידי משיח צדקנו בב"א.

ה' עליהם יהיו.

שלום וברכה!

נעם לי לקבל מכתכם מה' מנ"א — יום הסתלקות האר"י החי — אשר זכו להיבחר לוועד כפר חב"ד, מיסודו ובהנהלתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו.

ויהי רצון אשר יזכו ויצליחו להגדיל את כפר חב"ד — באורך רוחב ועומק — בגשמיות וברוחניות גם יחד.

והרי נכנסנו בימי הנחמה (שבעה דנחמתא), אשר כל אחד ואחת מוסיף אומץ ומצליח למעט בהסיכה — "מפני חטאינו", ועל ידי זה מקרב ביטול המסוכב — "גלינו מארצנו"; על אחת כמה וכמה בני ובנות ישראל היושבים בארץ אשר "תמיד עיני ה"א בה מראשית השנה ועד אחרית שנה", ובמיוחד כשעושים זה מתוך אור וחיות חסידותיים, מעינות הבעש"ט (נשיא חסידות הכללית) ותלמידיו ותלמידי תלמידיו.

ובראשם נשיא חסידות חב"ד, רבנו הזקן —

אשר על ידי כל זה קאתי מלכא משיחא ובעגלא דידן.

וכמדובר כמה פעמים, הרי שליחות מיוחדת בכל זה לכפר חב"ד ולתושביו, מנער ועד זקן טף ונשים, והועד והועד הרוחני והרב מרא דאתרא בראשם — שליט"א.

ועד אשר בצדק יאמר כפר חב"ד בכל עניניו:

כמופת הייתי לרכים ואתה מחסי עוז.

בברכה להצלחה רבה ולבשורות טובות בכל האמור.

(מכתב לוועד כפר חב"ד, ט"ו מנחם אב ה'תשל"ב)

★ ★ ★

הראשונים שפרצו את הגבול ואת הגדר, וייסדו בארץ ישראל יישוב של יהודים אלו — זהו כפר חב"ד. מסתמא נמצא כאן מישהו מחברי הועד של כפר חב"ד — שגם הוא יקח [=משקה] ויאמר "לחיים" עבור עצמו ועבור כל כפר חב"ד — [ויתן השי"ת] שתעשה שם הרחבה (נתן בידו הק' משקה לחברי הועד דכפר חב"ד).

(שיחות קודש תשכ"ט ח"ב ע' 472 — הנחה בלתי מוגה. בתרגום חפשי מאידיש)

3. עשיית כל התלוי בהם לטובת הכפר

זה עתה נתקבל מכתבם מיו"ד מנחם אב, בו כותבים שנבחרו בבחירות כחברי ועד הכפר ומסיימים בבקשת ברכה וכו'.

בעת רצון ייזכרו על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר, בתוככי כללות תושבי כפר חב"ד מנער ועד זקן טף ונשים — שליט"א למלוי משאלות לבכם לטובה בכל הענינים אודותם כותבים ובכל עניני כפר חב"ד בכלל ובפרט.

ויהי רצון, שככתבם יזכו לבשר בשורות טובות מומן לומן בכל הנ"ל ובאופן דמוסיף והולך.

ידוע מאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר בנוגע לברכה, שהלשון הרגיל בקשר עם זה הוא "גשמי ברכה". זאת אומרת שברכה בכלל היא בדוגמת הגשם היורד על הארץ להולידה ולהצמיחה, אבל קודם צריכה להיות חרישה וזריעה ולאחר הגשם ג"כ צריך טיפול וכולי, שכל זה הוא כלי לפעולת הגשם והברכה התלוי בו ועד כדי — כמה פעמים ככה. והנמשל מובן.

ויתן השם יתברך שגם בזה תחול ברכת כ"ק מו"ח אדמו"ר שיעשה כל אחד מהם, וכן כל אחד ואחת מתושבי הכפר, כל התלוי בהם לטובת הכפר ביסוסו והתפתחותו בגשמיות וברוחניות גם יחד, ועד להתאמצות ומרץ באופן, כביטוי חכמינו ז"ל ב"יגעת", ותקויים גם ההבטחה "ומצאת" — הצלחה שלא בערך ועד לכחינת מציאה.

ובחודש זה — מנחם אב — שהובטחנו שייהפך כולו לששון ולשמחה — תתחיל הצלחה בכל האמור ובאופן דמעלין בקדש, ובפרט בארץ הקדש, וכיחוד בנקודה שמכפר חב"ד יפוצו המעינות חוצה, הן בעיניים הגשמיים והן בעיניים הרוחניים, ויצליחו בכל האמור מתוך שמחה וטוב לבב, קירוב הלבבות של כל תושבי הכפר ואיחוד הכוחות ושיתוף הפעולה, והובטחנו: ברכנו אבינו (שהרי) כולנו כאחד.

בברכת הצלחה בכל האמור ולבשורות טובות בכל מכל כל.

(מכתב לחברי ועד כפר חב"ד, חמשה עשר באב תש"ז)

4. סיוע לשלוחי הרבי

בקרב יגיעו שלוחי אכרכי חב"ד שליט"א לשהות באה"ק תכנה ותכונן על ידי משיח צדקנו, למשך זמן; וכומן זה כשבועים בכפר חב"ד אשר שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם — וכוראי יעשה הועד כל התלוי בו, ומה טוב ע"י מינוי מתעסקים מיוחדים לתכלית זו, בכדי שתוכל להיות שהותם בכפר חב"ד מתאימה להמטרה שיוכלו ללמוד שם כמנוחה ע"י הסידור דעניני אש"ל כדבעי, להשתתף שם בהתוערות לחזור דא"ח וכו'. וינעם לי להודיע בפרטיות הדרושה שמות האנשים שנתמנו לסדר ענין זה אשר כבר התחילו בפעולה.

בברכת הצלחה מופלגה למילוי עבודתם בקדש, התפתחות כפר חב"ד הן בכמות והן באיכות וככל הדרוש.

(ממכתב לועד כפר חב"ד, כ"ב תמוז תשס"ז, נדפס באג"ק ח"ג ע' רעו)

5. ארגון התוועדויות

על ההודעה שמארגנים התוועדות לרגל מ"ו באב — הוסיף הרכיב:

"מוצלחת וכו' אוכיר על הציון"

ואח"כ הוסיף:

"מתי היתה ההתוועדות האחרונה דהועד".

(מענה לועד כפר חב"ד, מ"ו מנ"א תנש"א)

...במענה למכתבם ותוכנו ע"ד ניצול מלאת עשר שנים ליסוד הכפר והתחלתו, ושואלים חוות דעתי באם להתענין בזה.

ובכהנ"ל הנה ההתחלה צ"ל מקצה השני — ז.א. האם ישנם אנשים מתאימים שיתעסקו בעריכת האמור באופן המתאים דוקא, ואז נכון הדבר.

ובענין כהנ"ל נחוצה תכנית מפורטת ומבוססת מראש, עוד יותר משאר עניני הכפר, כיון שאי אפשר לעשות הנ"ל כי אם אחת בכו"כ שנים, שלבן מוכרחת ההשתדלות לנצל התגיגה במילואה, וק"ל.

מובן ששניאות מי יבין נאמר כהנוגע לכל אחד ואחד, אבל זהו רק התנצלות לאחרי שמשתדלים ככל התלוי באדם, עכ"פ בהשערה קרובה לרואי.

בטח למותר להוסיף, שבאם תהי' שימת לב הראוי' — יש לקוות לתוצאות הכי נעלות וחשובות מחגיגה כהאמור.

(ממכתב לועד כפר חב"ד, כ"ו טבת תשי"ט, נדפס באג"ק חכ"א ע' תיד)

ב. תפקידו

1. בניית בניני ציבור

לדעתי מוכרחת הזריזות הן בענין בנין בנינים הפרטים וכן בניני[ם] הצבורים, וביחוד בית הכנסת ולהכדיל בית הטבילה, ובוראי כנ"ל יעשו כל התלוי בהם, ויוסיפו בהשתדלות כמשרדים המתאימים שיעשו גם מצדם התלוי בהם.

(ממכתב להנהלת כפר חב"ד, י"א אייר תשט"ז.

נדפס באג"ק ח"ג ע' מו. וראה גם שם ח"ט ע' שפ)

...מוכן שהכוונה .. בהנוגע להזריזות בכנ"י — היא לא רק בנוגע לבתי הדירות הפרטיים אלא גם לבתי הקהל, ועוד יתירה בהם — שישמשו גם מקור פרנסה לכמה מדרי הכפר.

(ממכתב להנהלת כפר חב"ד, י"ז טבת תשט"ז, נדפס באג"ק ח"ב ע' רכג)

מאשר אני קבלת מכתבם .. ולפלא שעד עתה לא כתבו סוף דבר בנוגע .. התקדמות בנין הבניינים הפרטיים, התקדמות בנוגע לבנין בית הטבילה, האם כבר החליטו סוף סוף והתחילו בבנין בית הכנסת, ועוד ועוד. וכפרט בהענינים של לנצל שעת הכושר דהתרגשות והקירוב דאנשי משרדים השונים, שמוכן שכל יום שהולך, מתקרר הנ"ל, וד"ל.

(ממכתב לוועד כפר חב"ד, כ"ז סיון תשט"ז)

כתבתי להנהלת הכפר, בדבר הנחיצות בדירה מתאימה כשביל הבית רבקה, ותקותי חזקה שישתדלו בזה ככל האפשרי.

(אג"ק ח"ד ע' קכו. וראה גם שם ע' שיג)

2. בניית דירות מגורים

...על פי ידיעות מכמה וכמה אנשים נודע לכאן שרצו, או גם רוצים בהווה, להתיישב בכפר חב"ד, ולפי מהותם מתאימים הם לכיוון כפר חב"ד, וקבלו מענה מהנהלת הכפר שאין הדבר בא בחשבון, כיון שאין בתים, ותו לא מדי.

ומובן שלא באופן כזה יתפתח הכפר. והרי בכגון דא יש לבקר המוסדות המתאימים ולהשתדל שיוסיפו במספר הבתים העומדים להבנות, או הוספה להבתים שבונים עתה, וכפרט שכמה מאלו שכתבו לי בהג"ל מוכנים הם להשתתף בסכומים מסוימים גם משלהם. ובהפרטי-כל איני מוצא ב"ד זכר לבקשות האמורות ולהמענה עליהם. ואפשר הטעם מפני שלדעתם אין זה בא בחשבון כג"ל, והשקפתי בזה מובנת מהאמור לעיל שהיא הפכית בתכלית. ובה בשעה שמכמה כפרים מעתיקים, ורואים הם הצלחה בפועל — שבכפר חב"ד רוצים להתיישב, יושבים בחכוק ידים בפרט זה, וכנראה שמסתפקים בהעברה על רשימת הבתים שהסכימו לפני כשנה ושנתיים לבנותם, ובאם תפוסים הם, מודיעים להמבקש שאין על מה לדבר, וחסל!

אי הפעולה בהנוגע להג"ל מעוררת ג"כ חשד, שאפשר עד"ז הוא גם בהנוגע לחיפוש מוצא לכיסוס הכפר והמכת מצבו הכלכלי וכו'. ומוכרח שימצאו דרכים לשינוי עיקרי בשיטה האמורה. והיה רצון שיחול השינוי בקרוב ממש להצלחת כפר חב"ד בכל הענינים הן בגשמיות והן ברוחניות. . . בברכת הצלחה בעבודתם הקדושה להתפתחות כפר חב"ד ולכשורות טובות בכל האמור.

(ממכתב לועד כפר חב"ד. י"ב סיון תשי"ז. נדפס באג"ק חט"ו ע' קצד)

...מובן שמצער מה שניכר מבין שימי מכתבו שענין הבנין הולך בכבודות, אך שכנראה נכתב כבר לאחר קבלת המברק השני שלי. ואם ככתבו צריך בזה השתדלות ואיש מיוחד כו', הרי גם בזה אי אפשר להורות מכאן, כי אם להתייעץ על אתר. ובודאי זהו בתפקיד ועד הכפר. כבר כתבתי שצריך לנצל שעת הכושר וההצלחה שמשפיעים מלמעלה. ולעת עתה כבר הפסידו כמה

עניינים. ועד מתי? ואין להאריך בדבר המצער ומכהיל. וכפרט אשר מסופקני
אם כתיבתי תשנה הנ"ל, אף שעלי כנראה לכתוב עוד הפעם...
(ממכתב י"ז טיון תש"כ)

★ ★ ★

לפלא מה שנמשך ענין השיכון ואפילו ההכנות לתיכנון שיכון זה משך זמן
רב ביותר. ובעניינים כאלו יש מקום לומר, שכל שהענין נמשך יותר, מתרבים
גם הקישוים וההעלמות שבוה.

מובן שהדין קדימה בענין השיכון הם: א) לחקלאים, ב) להעוסקים
במלאכת ההוראה. ופשוט שקודם — זה שאין לו דירה כלל בכפר, לזה
שרוצה להחליף לדירה טובה יותר.

ומובן שהנ"ל הם הוראות כלליות, ובכגון דא אין קובעים מסמרות, ואפשר
להיות יוצא מן הכלל.

(ממכתב לוועד כפר חב"ד, י"ז טבת תשי"ח, נדפס באג"ק חכ"א ע' שצ)

3. ניהול הכפר

...קבלתי מכתבים מאיזה אנשים, שפנו בבקשות שונות לוועד הכפר, והועד
אמר להם שיכתבו ישר אלי, ומוכנת התמי' כהנהגה כזו. אבל כיוון שאיני
אחראי לנכונות ההודעה שהועד צוה להם לכתוב, הנה עניתי מכאן לכל פני'
כזו — שעליהם לפנות לוועד הכפר, ולכל היותר אפשר לשלוח העתקה
מתביעתם לכאן, ותו לא מדי...

בכלל — לא זו הדרך אשר כל דבר גדול ואפילו בינוני ואפילו קטן אינם
מתליטים, וכמהירות הכי גדולה הפס"ד שלהם לשלח השאלה לכאן, לא זהו
אופן דהנהלת כפר ומוסד.

בברכה לבשו"ט והצלחה בעבודת הקדש רביסום והתפתחות כפר חב"ד.
(ממכתב להנהלת כפר חב"ד, ז' תמוז תשי"ח, נדפס באג"ק ח"י"ז ע' דכג)

★ ★ ★

...לשאלתו בנוגע להתרומה לכפר חב"ד, מוכן שהפני' בזה צריכה להיות ליושב ראש ועד הכפר, מר שלמה שי' מידנצ'יק.

(ממכתב ז' כסלו תשל"ג)

★ ★ ★

...במענה למכתבו .. בו כותב שכרצונו להרשם לשיכון ההולך ונבנה בכפר חב"ד, אלא שכאילו צריך לזה מכתב המלצה מכאן.

וכנראה איזה אי הבנה ישנה בדבר, כי בהנוגע לשיכון, מחליט ועד הכפר, ולכן יפנה אליהם בהענין.

(ממכתב כ"ט אדר א' תשי"ט, נדפס בקונטרס "צדי"ק למלך" ח"ג ע' 89)

ובהמשך למכתב הנ"ל כתב הרבי לועד כפר חב"ד:

לפלא על אי הבנה שחלה בהנ"ל, בה כשעה שבענין האמור עליהם להחליט בהתאם להתנאים והאישים וכו'.

(שם)

★ ★ ★

...במענה על מכתבו מכ"ה תמוז. — נכון הדבר שימשיך בלימוד אומנות השו"ב, כיון שקשור זה בצוואת אביהם ע"ה. אבל ביחד עם זה לעת עתה לא יעזוב עניני החקלאות (אף אם עי"ז יתארך יותר זמן לימודו אומנות השחיטה) עדי ידע ברור שמצליח בהלימוד. וכן — בניחותא — יחפש אחרי איש המתאים למסור לו החלקה בכפר חב"ד, כמוכן בהסכם ועד הכפר.

(ממכתב ב' מנ"א תשט"ז, נדפס ב"זכרון שמואל" ע' 87)

4. שיתוף פעולה בין חברי הוועד

במענה על מכתבו .. הרי אינני מבין את כל הענין, מהו הפירוש שמתאסף כל הועד ופכ"פ, היינו יחיד, מציע רעתו בתוקף ולכן מקבלים הצעתו, כי הרי אין דן יחיד אלא יחיד וכוונת המשנה הוא לבואר העולם. וכיון שאיני גורם הנהגה כזו מצד יהי' מי שיהי', במילא אין לי מה לענות על כל מכתבו, עד

שיתקבל מכתב רשמי חתום ביד כל חברי הועד ויהיו מפורטים בו = ומדייק אני בלשון מפורטים, היינו כפרטיות המתאימה, המענות מכל הצדדים והתשובות עליהם.

(ממכתב י"ד תשרי תשט"ז)

5. איש את רעהו יעזור

בקשר לסיום מכתבו על דבר הסתדרות במקום מתאים וכו', מוכן שמכאן אי אפשר לדון האם יידי אשר בארץ הקודש ת"ו יכולים לעזור לו בזה. אבל בודאי כאם ביכולתם לעזור, יעשו זה בחפץ לב. ויתקשר עם ועד כפר חב"ד, וכשיראו מכתבי זה, שוב אין צורך בהמלצה נוספת, ובכלל אין צורך בהמלצה בידעי טוב לכם.

(ממכתב י"ג מנחם אב תשל"ב)

★ ★ ★

במענה למכתבו .. בנוגע שאלת הרירה בכפר חב"ד והקשיים שבוה. כדאי שיבוא עוד פעם בדברים עם וועד כפר חב"ד, ומוכן שכיכלתו לומר שעושה זאת על פי עצתי.

(אג"ק חכ"ד ע' רא. בתרגום חפשי מאידיש)

★ ★ ★

בודאי למותר להאריך בתאור המצב של .. שכנראה היא המפרנסת, ולאריך גיסא ההוצאות גדולות יותר על הרגיל וכו'.

והנה אף שלכאורה ככגון דא לא הי' צריך לזירו מעבר לים, ועל אחת כמה וכמה להזכרה ותיאור מצבה של הנ"ל זה משך כמה חדשים, ואפשר גם שנים, מכריחני המצב לבוא בכתיבה מיוחדת לכך, אשר אם ועד הכפר או ועד הרוחני או שניהם יחד — עליהם החובה להתענין במיוחד בהטבת מצב הנ"ל באופן שתבוא הטבה בפועל. ובודאי שבשימת לב המתאימה ימצאו כמה אופנים ודרכים לזה. ויהי רצון שיעשו את זה בהקדם ובאופן הכי מועיל. ואצפה לבשורות טובות בזה.

מוכן שהנקודה העיקרית בזה — מצב ואופן הפרנסה, ושאלת הדירה בקשר עם ההעתקה של כמה תושבי הכפר הישן לכפר החדש. ובהתייעצות כולם יחד וביחד עם .. בטח יפתרו שאלת הדירה כטוב בכל הפרטים.

(ממכתב לועד כפר חב"ד, יו"ד תמוז תשי"ז)

★ ★ ★

לפלא שזה זמן רב שאין מהם כל ידיעות, ויהי רצון שיהי' זה סימן טוב, ומה טוב סימן מובהק, שאז יש לזה אחיזה בדאורייתא שהכל בסדר ובשלום.

ועל של עתה באתי, שקרבה שנת השבע שנת השמיטה, וכודאי אחוז באמצעים מתאימים בהנוגע לעניני פרנסה של אלו, שעד עתה התעסקו בעבודת האדמה, ובפרט הספרדים והמרוקאים, שעדיין אינם מבוססים כלל וכלל, ופשיטא שאין להם כמה סניפי פרנסה.

ונשלח המכתב מהיר דחוף בהתאם להכרח הדבר, ולכן גם הפרטיות בהכתיבה בזה לכאן — תשובה.

(ממכתב לועד כפר חב"ד, כ"ו אלול תשי"ח, נדפס באג"ק ח"י"ז ע' שנד)

6. ענינים שבין אדם לחבירו

במענה על מכתבו .. בו כותב אודות המענה שיש לו לועד הכפר,

וכודאי יבררר המענות כמנהג בני ישראל אצל רבני אנ"ש. ומי שהשלום שלו ישכין השלום באהלי אנ"ש בתוככי כלל ישראל. ודי ומספיק פירוד הלכבות שבלא"ה, ולא לפרסם דוקא בארץ.

(ממכתב כ"ט אייר תשי"ז)

★ ★ ★

במענה למכתבו .. בו כותב אודות כמה ענינים שיש להם סכסוך עם ועד הכפר. והרי גם במכתבו זה מזכיר שהגישו מענותיהם לפני רבנים. ובטח גם בעתיד באם שח"ו לא יוכלו להתפשר ביניהם, ינהגו כהנ"ל להביא

הטענות לפני רבנים, וכמובן מאנ"ש דוקא, ובודאי אשר שני הצדדים ישמעו לפס"ד.

(ממכתב י"א טבת תשי"ח)

...במ"ש אורות הקישוים שישנם בעסקנות צבורית, הנה מוכן שאין לזה עצה, אלא שבדרכי נועם ביחד עם תוקף המתאים יסתדרו הענינים צעד אחר צעד. ואשרי חלקם של כל אלו שיעשו זאת ויסייעו בזה, ובאופן למילוי כוונת מיסד הכפר הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

(ממכתב חי' תמוז תשס"ו)

7. דיווח

זה מזמן רב שלא נתקבלו הדו"חים שלהם. והלואי ויהי רצון שיהי' זה סימן שעושים הרבה לטובת כפר חב"ד ככל עניניו ובגשמיות וברוחניות גם יחד ועד שמפני רוב המעשה בזה לא מספיק הזמן לכתיבה והודעה וכו'.

ובפרט שזכות הרבים מסייעתם להצלחה רבה ככל הענינים והפעולות לבסס ולחזק ולהרחיב את כפר חב"ד הן בכמות והן באיכות.

ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור ועוד יותר מהמשוער.

(ממכתב לוועד כפר חב"ד, ימי החנוכה תשל"ג)

ג. מזכירות

...ת"ח ת"ח על הכשורות טובות מביאת הורי וזגתו שיחיו לאה"ק ת"ו, ויהי רצון שיסתדרו באופן הכי טוב לפניהם בגשמיות וברוחניות בטוב הנראה והנגלה. וזכות התעסקותו בביסוס עניני כפר חב"ד — אשר תקותי חזקה שלא יסתפק באופן עבודתו עד עתה כמוכיר הכפר, אלא יוסיף על זה באופן הדרוש — יעמוד לו ולכל המשפחה גם בעניניהם הפרטים, שהרי כפר זה תפקידו מביאו להיות כלי קבלה לברכות רבותינו נשיאינו הק' וצוקללה"ה